

HANDLINGSPLAN 2017-2020

Vedtatt av Nittedal kommunestyre 19.12.2016

Innhold

Rådmannens forslag til vedtak	5
Kommunestyrets behandling av handlingsplanen (19.12.2016) – vedtak	9
Endringer i dokumentet etter kommunestyrets behandling.....	12
Rådmannen har ordet HP 2017-2020:.....	13
Plansystemet	17
Kommunens styringsdokumenter	17
Kommuneplanen 2015-2027.....	17
Planstrategi 2016-2019	18
Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus	20
Mål og sektorer	21
De 8 strategiske målene	21
Sektorgruppering av enhetene.....	22
Gode tjenester.....	23
Mål og strategier i kommuneplanen 2015-2027	23
Gode tjenester i oppvekst- og utdanningssektoren	25
Føringer	26
Status og utfordringer	28
Mål og satsinger for oppvekst og utdanning i 2017	36
Gode tjenester i helse- og velferdssektoren.....	45
Føringer helse – og velferd	46
Status og utfordringer	48
Prioriteringer og satsinger for helse- og velferdssektoren i 2017	51
Gode tjenester i miljø- og samfunnsutviklingssektoren	55
Føringer Miljø og samfunnsutvikling.....	55
Status og utfordringer	56
Mål og satsinger for sektoren i 2017.....	62
Andre kommunale virksomheter som leverer tjenester i eller samarbeider med Nittedal i 2016:	66
God folkehelse	67
Føringer	67
Fra kommuneplanen 2015-2027	67
Temaplaner	68
Aktuelle statlige og regionale føringer.....	68

Status og utfordringer	69
Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer	72
Mål og satsinger i 2017	73
Rent miljø	76
Føringer	76
Fra kommuneplanen 2015-2027	76
Temaplaner	76
Aktuelle statlige og regionale føringer	77
Status og utfordringer	77
Mål og satsinger i 2017	80
Stolt nittedalsidentitet	84
Føringer	84
Fra kommuneplanen 2015-2027	84
Temaplaner	84
Statlige og regionale føringer	84
Status og utfordringer	84
Mål og satsinger i 2017	86
Levende lokaldemokrati	87
Føringer	87
Fra kommuneplanen 2015-2027	87
Statlige føringer	88
Kommunale føringer	89
Status og utfordringer	89
Mål og satsinger 2017	90
Gode prosesser	92
Føringer	92
Fra kommuneplanen 2015-2027.	92
Kommunale føringer	92
Status og utfordringer:	93
Mål og satsinger i 2017	94
Kompetente og motiverte medarbeidere	99
Føringer	99

Fra kommuneplanen 2015-2027	99
Temaplaner	99
Status og utfordringer i Nittedal kommune	100
Mål og satsinger for 2017	104
Sunn økonomi	105
Føringer	105
Fra kommuneplanen 2015-2027	105
Aktuelle statlige føringer	106
Mål og satsinger i 2017	106
Relevante indikatorer	106
Økonomiske rammer, forutsetninger og prioriteringer i handlingsplanen.....	106
Andre fokusområder	131
Næring	131
Føringer	131
Status og utfordringer	132
Mål og satsinger for sektoren i 2017	132
Beredskap	134
Føringer	134
Status og utfordringer	135
Mål og satsinger i 2017	136
Vedlegg 1: Forskriftsmessige økonomiske oversikter	137
Vedlegg 2: Prisark for 2017	149
Vedlegg 3: Beskrivelse av styrkinger og kostnadsreduksjoner i sektorenes budsjetter .	158
Vedlegg 4: Nittedal kirkelige fellestråds økonomiplan 2017-2020	167
Vedlegg 5: Identifiserte investeringsbehov i perioden 2021-2027	175
Vedlegg 6: Eksempler på alternativer: kostnadsreduksjoner og eiendomsskatt.....	176
Vedlegg 7: Enhetenes budsjettammer	179

Rådmannens forslag til vedtak

1. Skattesatser

1.1. Ved beregning av skatt for forskuddspliktige for 2017 legges til grunn skattøre på 11,8 prosent, eller den høyeste sats Stortinget fastsetter.

1.2. Formuesskatt for forskuddspliktige 2017 beregnes etter den høyeste sats Stortinget fastsetter.

2. Eiendomsskatt

2.1. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skal det skrives ut eiendomsskatt for skatteåret 2017 etter følgende utskrivningsalternativ:

§3 bokstav f faste eiendommer i klart avgrenset område som helt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang og på verk og bruk og annen næringseiendom i hele kommunen.

2.2. Eiendomsskatteområdet for områder som er helt eller delvis utbygd på byvis og hvor slik utbygging er i gang avgrenses som vedtatt av kommunestyret i KST-sak 92/14, det vil si til områder utenfor markagrensa.

2.3. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 11 og 13 settes eiendomsskattesatsen til 3 promille i 2017.

2.4. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 11 og 13 innføres et bunnfradrag på kr 1 000 000 av eiendomsskattetaksten for boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet.

2.5. I medhold av eiendomsskatteloven § 7 bokstav c fritas nyoppført bygning som helt eller delvis brukes som bolig i 2 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket.

2.6. I medhold av eiendomsskattelovens § 7 bokstav b fritas eiendommer som har historisk verdi for eiendomsskatt. I medhold av eiendomsskattelovens § 7 bokstav a fritas eiendommer som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten for eiendomsskatt. Det vises til egen sak om hvilke konkrete eiendommer som skal fritas etter § 7 bokstav a og b.

2.7. I medhold av eiendomsskatteloven § 25 skal eiendomsskatten betales i to terminer; 1. juni og 1. desember.

2.8. I medhold av eiendomsskatteloven § 8 C-1 benytter kommunen formuesgrunnlag fra skatteetaten ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt for boligeiendommer. For øvrig benytter kommunen eiendomsskattevedtekter og retningslinjer som vedtatt av kommunestyret i KST-sak 84/14.

3. Betalingssatser

3.1. Nittedal kommune legger til grunn en generell prisstigning på 2,5 prosent (statens anslag for pris- og lønnsvekst for 2017) i kommunens gebyrer og avgifter med virkning fra 1.1.2017.

3.2. Prisjustering vedtas i henhold til vedlagte prisark og gjøres gjeldende fra 1.1.2017 hvis ikke annet er bestemt. Rådmannen delegeres fullmakt å endre til de til enhver tid gjeldende satser i henhold til «Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv.».

3.3. Årsavgift vann, avløp, renovasjon og feiing samt øvrige kommunaltekniske gebyrer fastsettes i egen sak.

3.4. Gebyrer innenfor plan, byggesak og oppmåling fastsettes i egen sak.

4. Handlingsplan 2017 – 2020

4.1. Forslag til Handlingsplan for perioden 2017 – 2020 vedtas.

4.2. Rådmannen får fullmakt til å innarbeide de økonomiske konsekvensene av det vedtatte årsbudsjettet 2017 i Handlingsplanen 2017 – 2020.

5. Årsbudsjett drift 2017

5.1. Forslag til driftsbudsjett vedtas, jf skjema 1A og 1B hvor år 1 er årsbudsjett 2017, herunder mål og premisser for bevilgningene.

5.2. Driftsrammene for hver sektor vedtas slik det fremgår av skjema 1B.

6. Årsbudsjett investering 2017

6.1. Forslag til investeringsbudsjett vedtas, jf skjema 2A og 2B hvor år 1 er årsbudsjett 2017, herunder mål og premisser for bevilgningene.

7. Låneopptak
 - 7.1. Rammen for opptak av lån til investeringer settes til kr 179 532 875 i 2017. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommuneloven § 50 nr 7.
 - 7.2. Rådmannen delegeres fullmakt til å ta opp lån og godta rentebetingelser og øvrige betingelser for nye lån, refinansiere og restrukturere låneporteføljen, samt undertegne lånedokumenter.
 - 7.3. Nittedal kommune opptar «Startlån» i Husbanken til videre utlån i 2017 med 50 000 000 kroner. NAV Nittedal gis fullmakt til å forskuttere tildeling til startlånskunder med inntil 10 mill. kroner før Husbankens lånetilsagn er mottatt.
 - 7.4. Nittedal kommunes løpende driftslikvider anses å være tilstrekkelige. Det godkjennes likevel mulighet for opptak av kassakreditt i kommunens hovedbankforbindelse med øvre ramme på 20 mill. kroner på de rammevilkår som fremgår av kommunestyrets vedtak av 25.5.1991, KST-sak 59/91.
8. Det delegeres til rådmannen å fordele utgifter og inntekter til den enkelte skole etter elevbasert tildelingsmodell.
9. Rådmannen gis fullmakt til å foreta tekniske justeringer som følge av budsjettbehandlingen i Stortinget.
10. Rådmannen gis fullmakt til å fordele virkning av lønnsoppgjør og økning i husleie fra sentral post til sektorene.
11. Foreløpige kommunale satser i henhold til forskrift om likeverdig behandling av private barnehager
 - 11.1. Kommunale satser for drift 2017 for ordinære private barnehager fastsettes foreløpig til kr 198 540 for små barn og kr 95 786 for store barn. Satsene er inkludert 4,3 prosent administrasjonskostnader. Endelige satser fastsettes etter Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2017.
 - 11.2. For familiebarnehager benyttes nasjonale satser.
 - 11.3. Vedtak om kapitaltilskudd for 2017 baseres på bruk av nasjonale satser for ordinære private barnehager og for familiebarnehager

12. Tilskudd fra Nittedal kommune til Nittedal kirkelige fellesråd justeres med deflator fra statsbudsjettet for 2017. Rådmannen gis fullmakt til å innarbeid nye større oppgaver som vedtatt i kommunestyret i grunnlaget for deflatorjustering.
13. Rådmannen gis fullmakt til å gjennomføre kostnadsreduksjoner per sektor i tråd med beskrivelsene i vedlegg 3 og innarbeide disse i sektorenes budsjetter.
14. Nittedal-eiendom KF gis fullmakt til å kjøpe/selge bolig/tomt i Nittedal kommune for inntil kr 5 000 000,-. Som følge av dette gis fullmakt til signering av samtlige dokumenter for å gjennomføre kjøpet/salget.
15. Rådmannen i samarbeid med Nittedal-eiendom KF gis fullmakt til å fremforhandle avtaler med eiendomsbesittere/rettighetshavere for kjøp/sikring av rettigheter i fast eiendom i Nittedal kommune. Formålet er å sikre kommunens behov i samfunns- og sentrumsutvikling, herunder etablering av sosial og teknisk infrastruktur. Fremforhandlede avtaler skal behandles og godkjennes av kommunestyret.
16. Rådmannen utarbeider et forventningsbrev til Nittedal-eiendom KF for 2017
17. Ordfører gis fullmakt til å foreta anskaffelser i henhold til «Plan for kommunal kriseledelse» for inntil 5 mill. kroner dersom det inntreffer en krise.

Kommunestyrets behandling av handlingsplanen (19.12.2016) – vedtak

Vedtak

Rådmannens innstilling med følgende tillegg og endringer:

Endringer i driftsbudsjettet

Kostnadsbudsjettet tilføres 0,7 mill kr pr år for å finansiere tiltak i egen sak om økonomisk støtte til frivillighet:

Tilskudd idrett 0-19 år kr. 150'

Tilskudd kulturformidling kr. 400'

GIF Storby kr. 270'

Tilskudd skiforeningen kr. 30'

Det opprettes ikke et aktivitetsfond, og kr. 150' omdisponeres til tiltakene ovenfor.

Endrede vedtakspunkter

Følgende vedtakspunkter endres i forhold til rådmannens innstilling:

2.3 I medhold av eiendomsskatteloven §§ 11 og 13 settes eiendomsskattesatsen til 2,5 promille i 2017.

Punkt 2.5 om fritak for nybygde boliger utgår.

7.1 Rammen for opptak av lån til investeringer settes til kr 183 812 900 i 2017.

Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommuneloven § 50 nr 7.

Endringene i tabellen under innarbeides i skjema 1A og 1B og salderes mot disposisjonsfond i forhold til rådmannens forslag til handlingsplan 2017-2020:

Partienes forslag	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Redusert eiendomsskatt	-5 550	-5 400	-5 400	-5 400
Økt ramme oppvekst & utdanning	-700	-700	-700	-700
Økte finanskostnader (renter og avdrag)	-162	-650	-1 571	-2 263

Endringene i tabellen under knyttet til finansiering av investeringer innarbeides i skjema 2A:

Partienes forslag	2017	2018	2019	2020
Bruk av frie midler fra disposisjonsfond	16 690 100	47 393 800	87 275 600	54 526 000
Sum låneopptak inkl. VAR	183 812 900	388 063 200	414 022 400	248 544 000

Verbalforslag

1. Innovasjonsstrategi

Nittedal kommune skal utarbeide en innovasjonsstrategi. Målsetningen er å øke evnen til omstilling, endring og fornyelse. Strategien skal definere hovedsatsingsområder i arbeidet med å bygge en åpen og dynamisk, men samtidig stabil og bærekraftig innovasjonskultur. Rådmannen bes legge fram en sak med forslag til mandat for å utarbeide en innovasjonsstrategi for Nittedal kommune.

2. Samfunnsutvikling og folkevalgte

Det vises til Handlingsplan 2017-2020, kapittel «Gode prosesser» side 94, under avsnittet «Folkevalgte organer». Rådmannen bes legge fram en sak som drøfter hvordan samfunnsutviklingen i Nittedal bør ivaretas gjennom medvirkning og involvering av folkevalgte. I saken bør det belyses nærmere hvordan formannskapet best mulig skal kunne fungere som økonomistyringsorgan og eierstyringsorgan. Rådmannen står fritt til å vurdere hvilke og antall møter i politiske organ som er nødvendig for at oppgavene med samfunnsutvikling kan ivaretas på en forsvarlig måte.

3. Ungdomsarbeidet

Rådmannen bes rapportere bruken av midlene som er avsatt til ungdomsarbeid rettet mot ikke-organisert ungdom.

4. Biblioteket

Rådmannen bes vurdere tjenesteomfang og bemanning for biblioteket fram mot handlingsplan og budsjett 2018.

5. Bemanningspool i oppvekst og utdanning

Rådmannen bes opprette en bemanningspool (vikarpool) innen egnede tjenesteområder i oppvekst og utdanning.

6. Støyskjerm i Brennaveien - Skytta

Rådmannen bes legge fram en sak om støyskjerming langs Brennaveien i Skytta i løpet av 1.halvår 2017 slik at støyreducerende tiltak kan legges inn i rammesaken i juni 2017.

7. Sykkelgarasjer

Rådmannen bes utrede mulighetene for å etablere sykkelgarasjer ved flere kollektivknutepunkter i kommunen.

8. Eierstrategi for Miljøhuset Gnisten

Rådmannen bes legge fram en sak med forslag til eierstrategi for Miljøhuset Gnisten.

9. Støtteordning for fritidsaktiviteter

Rådmannen bes utrede muligheten for å innføre en støtteordning for barn og unge fra lavinntektsfamilier slik at de kan delta på fritidsaktiviteter.

10. Parkering i rådhuskvartalet

Rådmannen bes legge fram en sak om parkeringsbestemmelser for rådhuskvartalet. Saken må redegjøre for hvordan besøkende til seremonier og arrangementer i Kulturverket Flammen og Rotnes kirke kan ivaretas, spesielt i rådhusets åpningstider på hverdager. Tiltak for å redusere parkeringsbehovet for ansatte vurderes.

11. Klimabudsjett / klimaregnskap

Rådmannen bes i forbindelse med utarbeidelsen klima- og miljøstrategien i 2017 å utrede muligheten for å innføre et klimabudsjett / klimaregnskap for Nittedal kommune.

Endringer i dokumentet etter kommunestyrets behandling

Det aller meste av dokumentet er uendret fra rådmannens forslag til handlingsplan. Alle tekstlige kapitler er uendret. I kapitlet «Sunn økonomi» er prosateksten, inkl. grafer/diagrammer, uendret med unntak av endringer gjort under deloverskriften «Netto driftsresultat». Under deloverskriften «Netto driftsresultat» er tabellene og figurene som viser netto driftsresultat, korrigert netto driftsresultat og utvikling i frie midler på disposisjonsfond oppdatert etter kommunestyrets vedtak og Stortingets behandling av Statsbudsjett for 2017. Oppdaterte tabeller og figurer legges under de fra rådmannens forslag, og fremstår i tydelige farger som viser at de er endret/oppdatert

Øvrige endringer i dokumentet sammenlignet med rådmannens forslag er:

Vedtatt Statsbudsjett er innarbeidet med reduksjon i rammetilskuddet, dette er finansiert ved å redusere avsetning til disposisjonsfond, jfr pkt 9 i kommunestyrets vedtak.

Kommunestyrets vedtak er innarbeidet med økning til sektor for oppvekst og utdanning, økning av eiendomsskatt til 2,5 promille og økt låneopptak. Virkning av kommunestyrets vedtak er saldert mot disposisjonsfond.

Fordeling av utgifter og inntekter til den enkelte skole er fordelt etter elevbasert tildelingsmodell, jfr pkt 8 i kommunestyrets vedtak.

Fordeling av virkning av lønnsoppgjør og økning i husleie er fordelt til sektorene, jfr pkt 10 i kommunestyrets vedtak.

Innen sektor for helse og velferd er utgifter og inntekter omfordelt til enhetene i sektoren ihht vedtatt organisering.

Tabellene i vedlegg 1 Forskriftsmessige økonomiske oversikter er oppdatert med riktige tall i henhold til vedtatt budsjett.

Vedlegg 2 Forslag til prisark for 2017 - er oppdatert til prisark for 2017. Skjenkebevillingsgebyr er oppdatert med endringer gjort i «Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholforskriften)» fastsatt 23 nov 2016 nr. 1361.

Vedlegg 7 Enhetenes budsjetttrammer - er oppdatert i henhold til kommunestyrevedtaket.

Rådmannen har ordet HP 2017-2020:

En ny tid i Nittedal!

Det er nå det skjer.

Kulturverket Flammen og den nye kirken står klare og danner hjørnesteinene i nye Nittedal sentrum. Vi skal legge om RV 4 og starte arbeidet med det nye sentrum. Nå går vi inn i en avgjørende fase hvor vi skal forme framtidens nittedalssamfunn.

Det er store oppgaver som ligger foran. Et nytt sentrum skal bygges, med riksveien lagt i sløyfe rundt. Vi skal bygge 3 nye skoler, 1 barnehager, 4 idrettshaller, og en svømmehall og et helsehus som samler nye og gamle helsetilbud for alle aldersgrupper. Vi strømlinjeformer driften og effektiviserer der vi kan og skal. Samtidig må vi ta økonomiske grep for å sikre en bærekraftig utvikling.

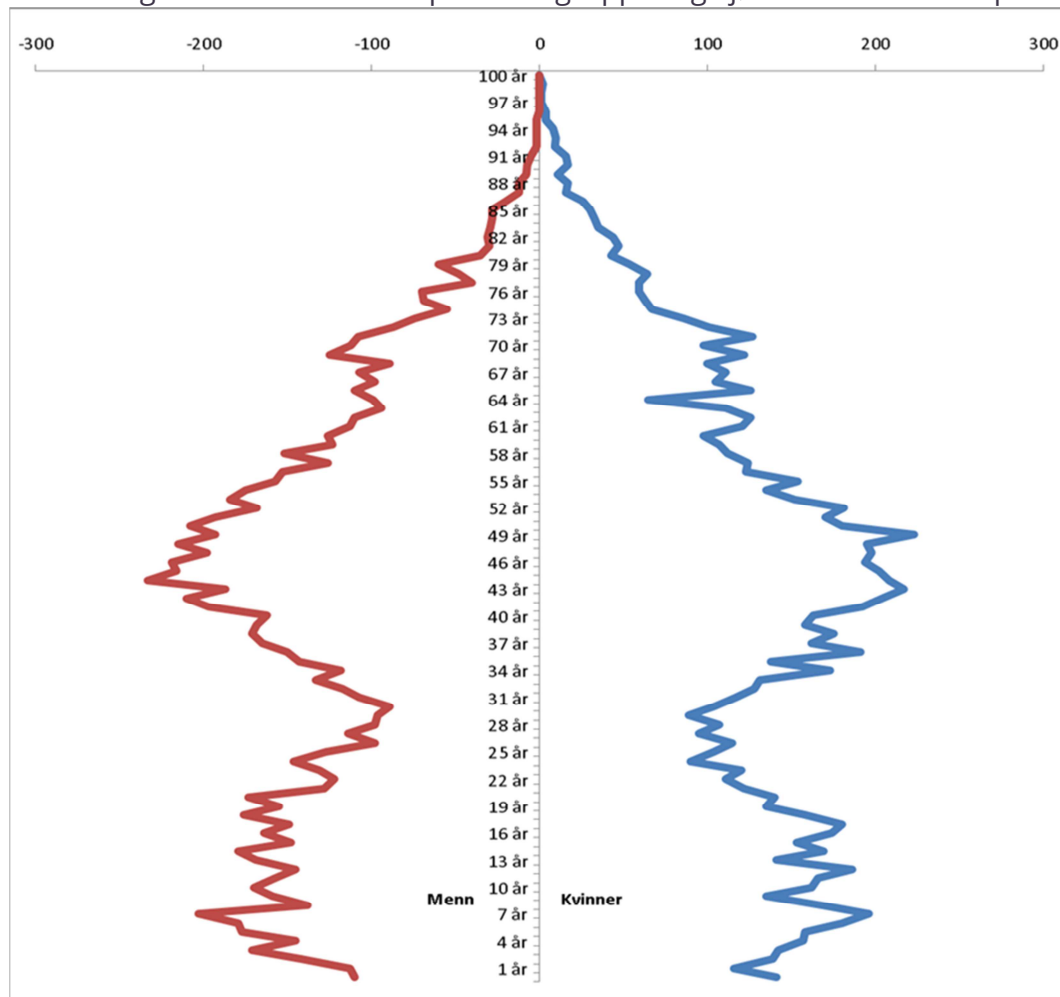
Budsjettet som rådmannen nå legger fram, innebærer både krevende prioriteringer og en satsning på barn og unges oppvekstvilkår, velferdstjenester som favner hele livsløpet og digitalisering i alle sektorer.

Nittedal kommune er i vekst og endrer karakter. Ikke alle synes denne utviklingen er positiv. Når vi er så heldige å ha nærhet til landets største by, og samtidig kan dyrke våre kvaliteter, mener rådmannen likevel at grunnlaget er lagt for en god og fremtidsrettet utvikling i Nittedal. Nittedal skal oppnå de kvaliteter som er uttrykt gjennom strategiske styringsmål, handlingsplanen og samarbeidserklæringen. Rådmannen ønsker nye og allerede eksisterende beboere velkommen til en kommune med grønne og urbane kvaliteter, og med innbyggere som velger å bo i Nittedal nettopp fordi kommunen er fremoverlent og med klare visjoner.

Majoriteten av kommunens beboere er personer fra 30-60 år, og de yngre aldersgrupper har ett eller flere barn. I tiden fremover vil barnetallet øke. Samtidig vil kommunen få flere eldre. I tillegg er det mange yngre med funksjonsnedsettelse som skal bo og motta tjenester i årene fremover. Det er krevende å håndtere disse økonomiske utfordringene samtidig. Samtidig vet vi at vi ikke er den eneste kommunen med disse problemstillingene.

Alternativet til vekst er stagnasjon eller tilbakegang. Kommuneplanens mål om 1,7 pst vekst i året ble ikke nådd i 2016. Dette innebærer at kommunen ikke mottar vekstilskudd i 2017. Bortfall av mer enn 5 mill kr merkes godt i Nittedal. Prognosene viser at vekstmålet blir nådd over tid.

Befolkningen i Nittedal fordelt på aldersgrupper og kjønn. Absolutte tall pr 1.1.2016.

Omstilling

Helse- og velferd

Rådmannen har arbeidet med en plan for omstilling i helse- og velferssektoren. Omstilling skal skje gjennom målrettet innsats på lavest mulig trinn i omsorgstrappen (LEON-prinsippet). Rapporten Fremtidens boliger for eldre ble behandlet i kommunestyret 13.06.2016, se kst sak 71/16. Det er lagt grunnlag for en omstilling som vil kunne møte fremtidens utfordringer med økt satsing på hjemmebasert omsorg, helsehus i sentrum, mer ressurser til forebyggende og helsefremmende tjenester, og økt bruk av velferdsteknologi. Når helsehuset står klart, vil kommunen ha på plass et vesentlig element for å sikre en fremtidsrettet omsorgstrapp.

Oppvekst og utdanning

Kommunestyret har lagt til rette for tidenes satsing på barn og unge i Nittedal kommune. I årene frem til 2030 skal Nittedal ha barnehage- og skoleplass til 850 fler barn enn i 2016. Det krever en stor satsing på skoler, barnehager og øvrige tilbud til unge. Til sammen skal Nittedal kommune satse 954 mill kr på barn og unge i handlingsplanperioden 2017 – 2020, og ytterligere 380 mill kr i perioden 2021 – 2030. Dette er kjente behov pr 2016.

I planene ligger det 4 idrettshaller, hvorav en flerbrukshall i Søndre Nittedal.

Idrett og friluftsliv

Gjennom arbeidet med Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv skal vi finne de riktige og langsiktige løsningene for idrettsanlegg i kommunen i årene fremover. I fellesskap skal vi forme fremtidens Nittedal, med et klimanøytralt sentrum, og med gode tilbud til innbyggerne.

Forebygging – God folkehelse

Et godt oppvekstmiljø, gode barnehager, gode skoler, gode idrettsfasiliteter, nærhet og enkel tilgang til Marka og gode tjenester danner rammen rundt et godt og forebyggende miljø. Dette er det viktigste grepet for å sikre god folkehelse i årene som kommer. Forskning viser at tidlig innsats og fokus gir flere større muligheter til å lykkes videre i livet. Dette er viktige verdier som vi satser på i Nittedal.

Sentrum

Kommunen har startet med planlegging av et klimanøytralt sentrum med urbane kvaliteter. Et nytt sentrum gir uante muligheter for å videreutvikle Nittedal.

Rotnes kirke innvies første søndag i advent, og Kulturhuset Flammen i mars 2017. Det legges til rette for et bredt tilbud både til unge og eldre. Dette er det all grunn til å være stolt av!

Fremoverlent

Det er spennende og svært utfordrende å få være med på denne utviklingen til det klimanøytrale Nittedal med nye kvaliteter. Nittedal er en randsonekommune til Oslo. Nittedal har stor arbeidspending til Oslo. Et klimanøytralt Nittedal innebærer også at det skal satses på næring til Nittedal. Et levende bysentrum består av mer enn bare boliger. Vi er en fremoverlent kommune, og kommunen skal selv forme fremtiden!

Fokus

I en tid med store utfordringer, er det svært viktig å holde fokus. Nittedal skal gjennomføre store investeringer. Arbeidet med Flammen og med kirken viser at det er mulig å holde fokus i fellesskap, gjennom målrettet satsing, dyktige medarbeidere, og godt samspill mellom kommune og foretak.

Økonomi

I en slik fremoverlent og fremtidsrettet kommune, må det også skje kraftige prioriteringer innenfor alle sektorer. Rådmannen har derfor valgt å prioritere følgende områder gjennom en moderat økning av eiendomsskatten for å muliggjøre:

- Tidens skolesatsing
- Tidens satsing på idrettshaller
- Opptrapping av satsing på hjemmetjenesten
- Helsehus bygges i perioden
- Ivaretagelse av dagens behov i helse- og velferdstjenesten (kjente tilfeller pr i dag)
- Satsing på forebygging, gjennom blant annet flere fysioterapeuter og på friskliv
- Satsing på barnevernet
- Satsing på ungdom og helse
- Omprioritering til ungdomssatsing på kulturbudsjettet
- Flere spesialpedagoger i barnehagene
- Første skritt på vei mot den digitale skolen gjennom satsing på pc-er til lærerne
- Mer elektronisk forvaltning på stedet i barnevern, ppt og helsetjenesten
- Nok midler til å kunne starte forprosjektering av de omfattende utbyggingsplanene kommunestyret har vedtatt
- Første skritt til samarbeid om digitalisering

For å kunne gjennomføre disse satsingene, og legge til grunn at også fremtidens satsinger skal kunne innarbeides i budsjettene, er eiendomsskatten økt med 1 promille, til 3 promille. Dette innebærer ca 17 mill kroner i økte inntekter. Beløpet tilsvarer om lag merutgiftene til barnehager som følge av barnehagestrukturen, og bortfall av veksttilskuddet.

I tillegg til dette har rådmannen foreslått kutt på 0,5 pst i sektorenes budsjetter. Regjeringen forutsetter at det er mulig med en slik innsparing. Rådmannen viser til at Nittedal kommune driver effektivt. Se rapport fra Agenda Kaupang: «Sammenligninger av kommunenes administrative stillinger 7. oktober 2016». Forslaget på 0,5 pst innebærer kutt i alle sektorer, herunder i skolebudsjettene, og i budsjettene til sykehjemmene. Dersom de økonomiske resultatene skal oppnås med uendret eiendomsskatt og kun gjennom kostnadsreduksjoner vil dette kreve kutt i sektorenes rammer på 2 prosent, noe som tilsvarer rundt 33 årsverk.

I rådmannens forslag er det lagt inn en buffer for uforutsette utgifter og god egenkapitaldekning for å gjøre kommunen mindre sårbar for renteøkninger. «Handlingsregelen» for egenkapitalfinansiering av investeringer ligger derfor fast på 25 pst i rådmannens budsjettforslag, mens kommuneplanmålet for frie midler kun oppnås i 2017 og 2018.

Flotte og omstillingsdyktige medarbeidere

Uten dyktige medarbeidere er det ikke mulig med endring og omstilling. Rådmannen har mange dyktige medarbeidere, som alle ønsker å gjøre sitt aller beste for å utvikle Nittedal! Sammen støtter alle opp om å levere «gode tjenester» til Nittedals befolkning.

Plansystemet

Handlingsplanen er hjemlet i Plan- og bygningsloven § 11-1, hvor det heter at «Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig» (jfr. Kommuneloven § 5). Nittedal kommunes handlingsplan 2017-2020 må sees i sammenheng med kommunens øvrige styringsdokumenter. Relasjonene mellom kommunens planer og styringsdokumenter er beskrevet i figuren nedenfor.

Figuren viser hvordan gjeldende kommuneplan, inkludert planstrategi, planprogram og vedtatte delplaner, legger føringer på handlingsplanen for alle sektorene. Dette er i tillegg til andre vedtak som legger føringer for 2017 og resten av fireårsperioden.

Kommunens styringsdokumenter

- Kommuneplanen (med planstrategi, planprogram og delplaner)
- Temaplaner
- Handlingsplanen
- Virksomhetsplaner

Som en kan se av figuren ovenfor, er handlingsplanen en integrert del av kommunens styringsdokumenter. Alle styringsdokumentene tar utgangspunkt i ett eller flere av kommunens strategiske styringsmål. Kommuneplanen og vedtatte delplaner/temaplaner innenfor ulike sektorer legger også føringer på handlingsplanen. Handlingsplanen blir dermed en operasjonalisering av de overordnede planene – i tillegg til å ta opp i seg øvrige politiske vedtak. Den er videre styrende for de ulike virksomhetenes planer.

Kommuneplanen 2015-2027

Kommuneplanen for 2015-2027 ble vedtatt i april 2015. Den er disponert etter kommunens 8 strategiske styringsmål. Kommuneplanprosessen har vært utført i tråd med planprogrammet, med informasjonsformidling, medvirkning med bred deltakelse og omfattende høringer. Overordnet styringsmål i kommuneplanen er at Nittedal skal ha en bærekraftig utvikling. Dette betyr at utgifter og inntekter må balansere. Det forutsetter også en god balanse mellom vekst og vern av natur- og miljøressurser.

Kommunen kan ikke vokse mer enn hva vi har økonomi til å håndtere. Det viktigste styringsmiddelet for å sikre en befolkningsvekst er å legge til rette for et stramt boligprogram. Kommuneplanen 2015-2027 viderefører målet fra forrige kommuneplan om gjennomsnittlig 1,7 % årlig vekst i befolkningen. Dette tilsvarer bygging av ca. 150-170 nye boliger pr år i perioden. Vekstraten vil naturlig variere over årene. Mot 2027 innebærer en slik vekst en betydelig økning i antall barn, unge, eldre, noe som vil gi utfordringer for kommuneøkonomien.

Kommuneplanen fokuserer særlig på kommunens hovedutfordringer på lengre sikt (gjerne 12-årsperspektiv og lengre), mens handlingsplanen har 1-4årsperspektiv. For å ivareta de langsiktige perspektiv (utover handlingsplanperioden), er det helt avgjørende at hensynet til de langsiktige utfordringene også preger de mer kortsiktige målene i budsjett og handlingsplan. De mål og strategier som er lagt til grunn for perioden 2015-2027 legges også til grunn i budsjett 2017 og denne handlingsplanen. Dette understøtter og styrker sammenhengen mellom kommunens styringsdokumenter:

- Strategiske styringsmål
- Kommuneplan
- Temaplaner
- Handlingsplan og
- Virksomhetsplan

Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsplanen har samme inndeling. Dette gjør det lettere å lese dokumentene i sammenheng.

Planstrategi 2016-2019

Kommunestyret vedtok 16.november 2015 Planstrategi 2016-2019 for Nittedal kommune. Det er en overordnet plan for kommunens styringsdokumenter for planperioden. Det ble vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel videreføres, mens arealdelen får en mindre revisjon. I tillegg drøftes hvilke utfordringer Nittedalssamfunnet står overfor de nærmeste årene, og hvilke planbehov kommunestyret vil ha i denne sammenheng.

Hovedprioriteringene i planstrategien:

Planoppgave	Ansvar	2015	2016	2017	2018	2019
Kommuneplan						
Kommuneplanens arealdel	Sektor for miljø og samfunn		O		F	
Temakart teknisk infrastruktur	Sektor for miljø og samfunn		O		F	
Temakart flom sidevassdrag	Sektor for miljø og samfunn		O		F	
Temakart mineralressurser	Sektor for miljø og samfunn		O		F	
Temakart friluftslivsområder	Sektor for miljø og samfunn		O	F		
Temakart grøntstruktur	Sektor for miljø og samfunn		O		F	
Handlingsplan med økonomiplan	Stab og støtte		X	X	X	X
Temaplaner - sektorplaner. Nye planer.						
Kvalitet i Nittedalsskolen	Oppvekst og utdanning	F				
Plan for koordinering og samhandling i oppveksttjen	Oppvekst og utdanning	O		F		
Plan for nittedalsbarnehagene - behovsdekning	Oppvekst og utdanning	O	F			
Boligmelding	Helse og omsorg	O	F			
Demensplan	Helse og omsorg		O	F		
Helse og omsorgsplan	Helse og omsorg		O	F		
Handlingsplan - rus og psykisk helse	Helse og omsorg	O	F			
Strategisk næringsplan	Sektor for miljø og samfunn	O	F			
Kulturmelding	Oppvekst og utdanning		O	F		
Kommunedelplan for Kulturminner i Nittedal	Oppvekst og utdanning	F				
Planer som skal revideres:						
Plan for beredskapsarbeid	Stab og støtte		F			
Arbeidsgiverpolitikk	Stab og støtte		F			
Lønnspolitikk	Stab og støtte	F				
Kommunikasjonsstrategi	Stab og støtte		F			
IKT-strategi	Stab og støtte	F				
Reglementer (økonomi og finans)	Stab og støtte		F			
Eierskapsmelding	Stab og støtte		F		F	
Trafikksikkerhetsplan, strategisk del	Sektor for miljø og samfunn		F			
V/A-plan	Sektor for miljø og samfunn			F		
Flyktningeplan	Helse og omsorg		F			
Klima og energiplan	Sektor for miljø og samfunn			F		
Landbruksplan for Nittedal	Sektor for miljø og samfunn				F	
Kvalitet i barnehagene	Oppvekst og utdanning			F		
Skolebehovsplan	Oppvekst og utdanning	O	F			O
Kommunedelplan for idrett og friluftsliv	Oppvekst og utdanning			F		
Arealplaner:						
Områdeplaner Skytta bolig/næring	Sektor for miljø og samfunn				O	
Detaljregulering - Gang sykkelvei Fuglåsveien	Sektor for miljø og samfunn	O		F		
Områdeplan for tursti i sentrum	Sektor for miljø og samfunn	O	F			
Områdeplan for sentrumskjernen	Sektor for miljø og samfunn		O		F	
Detaljregulering g/s-vei rådhuset - rådmannsbrua	Sektor for miljø og samfunn	O	F			
Detaljregulering fortau Kvernstujordet - Kvernstuveien - Svartkruttveien	Sektor for miljø og samfunn			O		F
Detaljregulering - Fortau Rotnes - Askveien	Sektor for miljø og samfunn			O		F
Detaljreguleringsplan for Hermannspynten	Sektor for miljø og samfunn				O	
Detaljreguleringsplan for Salamanderparken	Sektor for miljø og samfunn					O
O = Oppstart F = Planarbeid ferdig X = Årlig planarbeid						

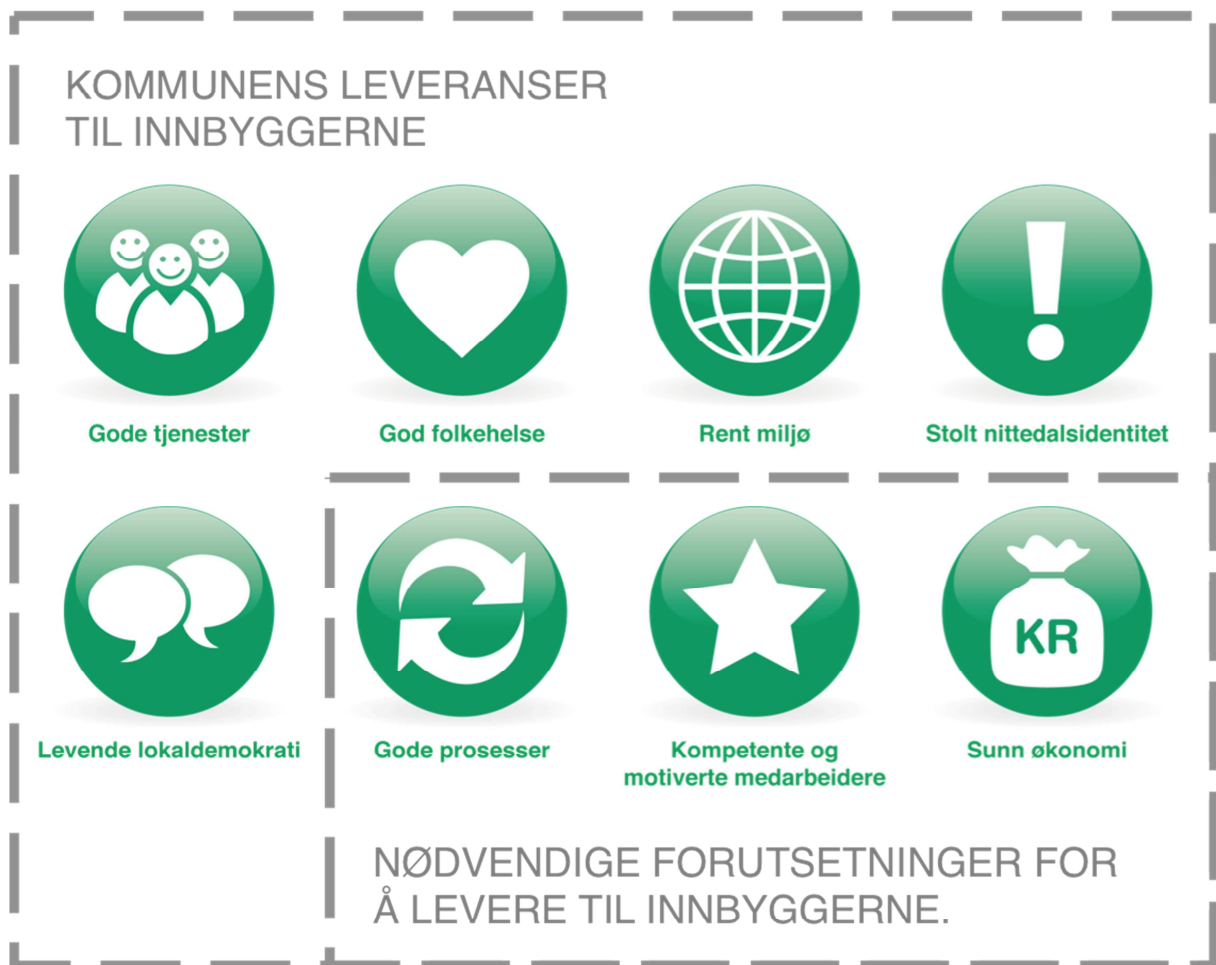
Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus

I Ot.prp. nr. 10 (2008-2009) om gjennomføring av forvaltningsreformen gikk regjeringen inn for å møte styringsutfordringene i hovedstadsregionen gjennom et pålagt samarbeid om areal- og transportplanlegging mellom Oslo kommune og Akershus fylkeskommune. Regional plan for areal og transport ble vedtatt av Akershus fylkesting og Oslo bystyre i desember 2015. Planen gir klare føringer for hvordan stat, fylkeskommuner, kommuner og andre aktører skal samordne og utvikle areal og transport i hele regionen. I Nittedal er Rotnes utpekt som et av de prioriterte tettstedene i planen. Dette innebærer en rekke føringer for Nittedal kommune når det gjelder utvikling og utnyttelse av areal, boliger, transportsystemer og ikke minst for Nye Nittedal sentrum, men også for øvrige arealdisponeringer i kommunen.

Mål og sektorer

De 8 strategiske målene

Nedenfor er Nittedal kommunes åtte strategiske styringsmål, som danner strukturen i dokumentet. De er delt i to kategorier.

Som et tillegg til disse styringsmålene er det avslutningsvis et eget kapittel - «Andre fokusområder», som omhandler næring og beredskaps- og samfunnssikkerhetsarbeid.

Sektorgruppering av enhetene

Det ble i 2013 gjennomført en omorganisering i kommunens administrasjon, og i 2014 gikk Nittedal kommune fra komitemodell til utvalgsmoell. Kommunen har nå fire kommunalsjefer med ansvar for fire ulike sektorer. Under følger en oversikt over ansvarsområdene til hver av disse sektorene. Kommunalsjefene har fra 2014 fullt resultatansvar for sine sektorer.

Oppvekst- og utdanningssektor

- Enhet for barnehager og forebyggende tjenester
- Enhet for kultur
- Enhet for PPT
- Enhet for barnevern
- Nittedals 10 grunnskoler

Helse- og velferdssektor

- Enhet for tildeling
- Enhet for psykisk helse og rus
- Enhet for mangfold og inkludering
- Enhet for institusjon
- Enhet for hjemmetjenester, forebygging og rehabilitering
- NAV – kommunale oppgaver
- Enhet for bolig og tilflytting
- Kommuneoverlege m/ legetjenesten og legevakt

Miljø- og samfunnsutviklingssektor

- Enhet for Plan, Byggesak og Geodata
- Enhet for kommunalteknikk

Stabs- og støttesektor

- Enhet for økonomi
- Enhet for IKT
- Enhet for HR
- Enhet for kommunikasjon og samfunnskontakt
- Kommuneadvokat

Gode tjenester

Kommunen skal tilby gode tjenester, som er tilpasset samfunnsutviklingen og endringer i befolkningens behov og sammensetning. Kommunens tjenester er mangfoldige, og spenner fra veivedlikehold til barnehageplass og helsetjenester. Med gode tjenester mener vi tilstrekkelige tjenester av god kvalitet.

Mål og strategier i kommuneplanen 2015-2027

Kommunens tjenester står overfor store oppgaver framover. Nittedal er en del av Osloregionen og befolkningsveksten mot 2030 vil være høy. Dette gjør at kapasiteten i alle tjenester i kommunen blir utfordret. Kommunen skal ivareta god og forsvarlig tjenesteproduksjon, saksbehandling og lovforvaltning. Samtidig skal kommunen ivareta samfunnsutviklerrollen og legge til rette for et velfungerende og attraktivt Nittedalsamfunn.

Alderssammensetning av befolkningen i Nittedal gir stor overvekt av barn og unge og deres foreldre. Rådmannen følger derfor opp Kommunestyrets vedtak om skolebehov (KST-sak 96/16) som innebærer store investeringer fremover. I 2017 vil Rådmannen også, i tråd med Planstrategi 2016-2019, legge frem endelig sak om behovsdekning for barnehager.

Nittedal har en liten andel eldre. Antallet av personer over 80 år vokser imidlertid raskt. Tjenester til denne gruppen må tilpasses fremtidens eldre og må dreies mot tilbud som gir eldre muligheter til å være aktive, selvstendige og som fremmer god helse. Rådmannen følger opp Kommunestyrevedtak 74/16 og planlegger blant annet bygging av Helsehus i sentrum og utvikling av alternative boformer til sykehjem for å sikre gode tjenester for denne gruppen.

Digitalisering av kommunens tjenester er ikke bare smart, det er helt nødvendig. Kommunene er pålagt å iverksette nye teknologiske løsninger, samtidig som brukerne forventer digitale løsninger. Digitaliseringen gir de nødvendige redskaper for å kunne effektivisere tjenester i takt med at behovene øker og nye teknologiske løsninger bidrar til å utvikle og forbedre tjenestene. Å ta i bruk ny teknologi er imidlertid krevende. Det krever ressurser og ny kompetanse. Samtidig utfordrer teknologien våre tradisjonelle måter å jobbe på. Den stiller store krav til dagens og morgendagens medarbeidere. Digitalisering av arkivene, herunder byggesaksarkivet, er nødvendig for å kunne jobbe mer effektivt, og for å gi innbyggerne innsikt via nettløsninger.

Nittedals befolknings sammensetning vil i tiden fremover bli mer variert når det gjelder utdanning, familiesammensetning, språk, etnisitet og kulturell bakgrunn. Samtidig øker kompleksiteten i oppgavene kommunen skal løse. Kommunen må i større grad utvikle tjenester som støtter opp under forebygging, tidlig innsats og rehabilitering. Lokalsamfunnets innbyggere må mobiliseres på nye måter, og bli større ressurser for hverandre. Ressursene hos ideelle og frivillige organisasjoner må videreutvikles og tas i bruk på nye måter.

Klimaendringene er en utfordring for kommunen på to måter. Kommunen må jobbe med å redusere klimagassutslipp i all virksomhet, samtidig som vi må tilpasse all drift og forvaltning til at klimaendringene allerede er her.

Gode tjenester i oppvekst- og utdanningssektoren

Sektorens enheter har ansvaret for alle kommunens tjenester rettet mot barn og unge. Sektoren består av følgende enheter:

- Enhet for barnehager og forebyggende tjenester
- Enhet for kultur
- Enhet for PPT
- Enhet for barnevern
- 7 barneskoler
- 3 ungdomsskoler

Framskrivninger for ulike aldersgrupper barn og unge 2016-2020, og for 2030

pr.1.1.	2016	2017	2018	2019	2020	2030
1-5 år	1 460	1 474	1 510	1 529	1 565	1 783
6-12 år	2 344	2 374	2 398	2 440	2 502	2 720
13-15 år	959	989	968	996	968	1 106

Antall barnehagebarn er forholdsvis konstant de første årene i handlingsplanperioden. Antallet vil deretter øke med vel 100 barn mot slutten av perioden (2020). Veksten fortsetter mot 2030, og det vil da være mer enn 300 flere barn i aldersgruppen 1-5 år enn det er i 2016.

Barn i barneskolealder øker jevnt i hele handlingsplanperioden til ca 160 flere enn dagens nivå. Deretter kraftig vekst for aldersgruppen 6-12 år mot 2030, slik at antallet da kan være ca 400 flere barneskolebarn enn i dag. Antall barn i ungdomsskolealder holder seg konstant i handlingsplanperioden, men vil frem mot 2030 øke med ca. 250 ungdommer utover dagens antall.

Økningen i antallet barn og unge fremover vil kreve store investeringer først og fremst i skolebygg, men også i nye barnehager. I august 2016 ble den nye skolebehovsplanen vedtatt, jf KST-sak 96/16. Vedtaket innebærer at det skal bygges tre skolebygg, fire idrettshaller og en svømmehall i tillegg til mindre ombygginger for å få plass til alle elevene i fremtiden. En tilsvarende plan for barnehagebehovet legges frem til høring i begynnelsen av 2017.

En kommunedelplan for idrett og friluftsliv er også under utarbeiding. Planen vil bli sendt ut på høring våren 2017 og skal være et samlet forslag for kommunens idrettsarenaer sett opp mot kommunens og idrettens behov. Vedtak i denne planen vil utgjøre en viktig del av Kommuneplanen for 2018-2030.

Økning i barn og unge gir økt press på kapasiteten i alle tjenester rettet mot barn og unge. For å sikre god kvalitet i fremtiden vil spørsmålet om kapasitet være en viktig faktor. Det er viktig å satse på tidlig innsats og forebyggende for barn og unge for å legge et godt fundament for utviklingen i Nittedal Kommune. Friske, raske og godt utdannede barn og ungdom vil gi positiv effekt på alle områder i fremtiden. Tilstrekkelig kapasitet i tjenestene i det forebyggende arbeidet, herunder spesialpedagogiske tjenester til førskolebarn, fysio- og ergoterapi, pedagogisk psykologisk tjeneste til grunnskoleelever, helsestasjonen, skolehelsetjenesten og barnevern vil være avgjørende.

Kvalitet i barnehage og i skole er det viktigste forbyggende arbeidet for barn og unge. Profesjonsutvikling gjennom god ledelse, en aktiv skoleeier og en barnehagemyndighet som følger opp kvalitet vil bidra til effektive tjenester med høy kvalitet. Bedre samordning og koordinering i de forebyggende tjenestene vil muliggjøre økt kvalitet og mer effektive tjenester.

Effektivitet i tjenestene vil bli et sentralt tema i årene fremover. Det er nødvendig i størst mulig grad å digitalisere arbeidsprosesser i sektoren. Rådmannen har startet dette arbeidet i oppvekstsektoren og vil videreføre dette i årene fremover.

Føringer

Fra kommuneplanen 2015-2027

Trygghet for å få gode tjenester til rett tid

- Bærekraftig og fleksibel barnehage- og skolekapasitet
- God, miljøvennlig og effektiv infrastruktur
- Utnytte teknologiske muligheter

Kommuneplanen 2015-2027 løfter fram følgende strategier for å nå målene:

- Samhandling med alle parter som er involvert i barn og unge, slik at vi sikrer koordinerte og helhetlige tjenester.
- Individuelt tilpassede tjenester til barn og unge, som god tilpasset opplæring i skolen
- Innovasjon igjennom blant annet å ta i bruk nye metoder og IKT-verktøy for bedre kvalitet og effektivitet i tjenestene.
- Effektivitet ved å sikre at tjenester til barn og unge utbygges og driftes på en bærekraftig og effektiv måte.
- Kompetanse i tjenestene slik at vi er i stand til å avdekke barn og unges utfordringer og gi gode tjenester.

Temaplaner

- Strategiplan for kvalitet i Nittedalskolen
- Skolebehovsplanen 2015-2027
- Digitaliseringsstrategi for Nittedalskolen
- Plan for Nittedalsbarnehagene – behovsdekning (sendes på høring 2017)
- Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

Aktuelle statlige føringer

Meld. St. nr 19 (2015-2016) Tid for lek og læring — Bedre innhold i barnehagen, omfatter regjeringens forslag til overordnede føringer for ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, som skal tre i kraft fra høsten 2017. Regjeringen har gjennom denne meldingen klare ambisjoner om å utvikle innholdet i barnehagetilbudet slik at alle barn får et tilbud av god kvalitet.

Meld. St. 28 (2015–2016) - Fag – Fordypning – Forståelse - En fornyelse av Kunnskapsløftet er en fornyelse læreplanen for alle skoler i Norge. Meldingen vil innebære endringer i fagplaner og kompetansemål for elevene. Regjeringen vil med denne meldingen fornye fagene i skolen for å gi elevene mer dybdelæring og bedre forståelse. I tillegg skal skolens brede dannelsesoppdrag få en tydeligere plass i skolehverdagen.

Strategien «kompetanse for kvalitet» videreføres. Strategien skal ivareta at lærere har formell kompetanse i de fag de underviser i. Kravene til lærernes kompetanse vil øke og kommunene skal sikre at de nye kravene ivaretas. Det følger statlige midler til satsingen.

For første gang utvikles det en nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Denne er retningsgivende, og gir anbefalte handlingsvalg for virksomheten. Retningslinjene er nå ute på høring.

Nasjonale kvalitetsmål er satt i Prop. 106 L (2012-2013) Endringer i barnevernloven, for utøvelse av barnevernets ansvarsområde. Kvalitetsmålene er: hjelp som virker, trygge og sikre tjenester, medvirkning, samordnede tjenester, utnytte ressursene godt, likeverdige tjenester.

Statsbudsjettet for 2017 øker bevilgningen til tidlig innsats i skolen. Satsningen fra tidligere år for å øke lærertetthet fra 1.-4. trinn videreføres. Skolehelsetjenesten blir også styrket i statsbudsjettet for 2017.

Status og utfordringer

Barnehagene

- Utgifter til barnehagene i Nittedal øker. Nytt regelverk som trådte i kraft 1/1-2016 for beregning av satsene for tilskudd til de private barnehagene (forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager) sier at satsene for 2017 skal beregnes på grunnlag av regnskapet for de kommunale barnehagene 2015. I 2015 var det en økning i utgiftene til de kommunale barnehagene. Rådmannen har tidligere lagt til grunn i budsjettet at bygging av ny Åneby barnehage ville gi en effektiviseringsgevinst for barnehagebudsjettet i 2017 med påfølgende reduksjon av tilskuddene til de private barnehagene. På grunn av endringen i regelverket vil effekten av Åneby barnehage ikke påvirke tilskudd til de private barnehager før 2018 og først få full effekt i 2019.
- Kommunen har en høy andel barn i alderen 0-1 år i barnehagene. Det er større kostnader knyttet til de yngste barna sammenliknet med barn i alderen 3-5 år.
- Andelen ansatte i barnehagene med barnehagelærerutdanning er høyere enn fylket. Utviklingen har vært positiv og gapet mellom gjennomsnitt i landet og kommunen har minsket. Det er også en økt andel assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag.
- Barnehagedekningen er god. I 2016 fikk alle barn med rett til plass i det ordinære barnehageopptaket tildelt plass, også selv om barns rett til barnehageplass ble utvidet med de barn som fyller 1 år før 1.november.
- Nittedal kommune som helhet har tilstrekkelig med barnehageplasser, men plasseringen er ikke alltid i nærheten av, hvor barna bor.
- Det er en økning i barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og barn med minoritetsspråklig bakgrunn i barnehagene.
- Det er lav grad av digitalisering i barnehagene.

Forebyggende tjenester

- Helsesøster- og jordmortjenesten og familieteamet har for små og uegnede lokaler.
- Nye nasjonale retningslinjer for helsestasjonen, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom og tilsynsrapporten med helsestasjoner i 2014 gir tydeligere krav til tjenestene.
- Nittedal Kommune ligger fortsatt under veiledende norm for helsesøsterressurs på alle barneskolene.
- Familieteamets mandat ble tydeliggjort i 2016 og er under implementering overfor brukere og samarbeidspartnere.

- Nasjonale føringer og samhandlingsreformen har klare intensjoner for mer satsing på forebygging og habilitering. På grunn av økning i antall nye henvisninger med omfattende behov for tilrettelegging til fysio- og ergoterapitjenesten for barn og unge, har tjenesten utfordringer med å prioritere mer forebyggende arbeid.

Grunnskolen

- Ivaretagelse av elever med store atferdsvansker og/eller store emosjonelle vansker, er en stor utfordring for skolene. Disse elevene er svært kostnadskrevende og det utgjør store utfordringer for eleven, familien, skolen som system og samfunnsøkonomisk.
- Gjennomsnittlig gruppestørrelse (lærertettheten) er lavere på ungdomstrinnet og på 1.-4. årstrinn sammenliknet med landet for øvrig.
- Det er behov for økt bruk av digitale læremidler og kommunen må sikre at elevene utvikler digitale ferdigheter i tråd med læreplanens krav. Jf. KST sak
- Få elever i Nittedal mottar spesialundervisning, flere elever blir ivare tatt i den ordinære undervisningen. Det er en utfordring at få elever mottar spesialundervisning tidlig i skoleløpet mens antallet øker de senere årene i barneskolen og på ungdomstrinnet. Behov for spesialundervisning skal avdekkes tidlig. Når behov avdekkes sent i skoleløpet har problemene ofte utviklet seg, og det er vanskeligere å ivareta elevenes behov gjennom spesialundervisning. Jf. KST sak 109/16 Tilstandsrapport for grunnskolen 2015.
- Nittedal har lavere frafall i videregående enn landet for øvrig. Akershus har noe lavere frafall enn Nittedal. Det er delvis et resultat av økt satsing på lavt presenterende elever på ungdomstrinnet.
- Forskjeller i læringsresultater internt på skolene, mellom skolene og svingninger i resultater fra år til år er for store. Jf. KST sak 109/16 Tilstandsrapport for grunnskolen 2015.
- Resultatene på skriftlig eksamen på 10. trinn, først og fremst i faget matematikk, er svakere enn forventet. Kommunens resultater er lavere enn gjennomsnittet i Akershus. Jf. KST sak 109/16 Tilstandsrapport for grunnskolen 2015.
- Det fremkommer i elevundersøkelsen at for få elever på ungdomstrinnet opplever at lærerne gir dem vurderinger som støtter dem i læringsarbeidet. Kommunens resultater er lavere enn gjennomsnittet i Oslo og Akershus. Jf. KST sak 109/16 Tilstandsrapport for grunnskolen 2015.
- Elevundersøkelsen viser at elevene i Nittedalsskolen opplever læringsmiljøet stort sett som godt. Opplevelsen av mobbing er på linje med gjennomsnittet i landet. Elevene på barnetrinnet er mer fornøyde med læringsmiljøet sammenliknet med

elevene på ungdomstrinnet. Jf KST sak 109/16 Tilstandsrapport for grunnskolen 2015.

Pedagogisk psykologisk tjeneste

- PPT har i første halvår 2016 mottatt nesten dobbelt så mange henvisninger som tidligere år.
- Antall barn og unge med alvorlig og sammensatt problematikk øker betydelig.
- Samsvar mellom tjenestens lovpålagte oppgaver og kapasitet er en utfordring.
- Ventetiden i PPT er 3 måneder.
- Etablering av intensive PP-tjenester er i gang. Intensive PP-tjenester (I-PPT) skal bistå skolene med å ivareta elever som i betydelig grad strever med å regulere sine følelser og atferd.
- Det arbeides fortsatt med implementering av rutinen for alvorlig skolefravær.

Barnevern

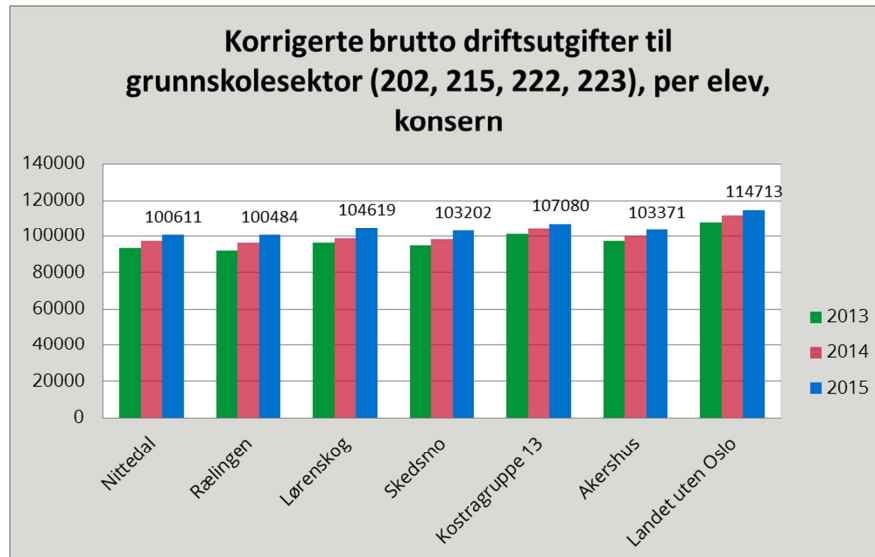
- Barnevernet har høy oppfyllelse av kravet om at barn med tiltak skal ha en plan.
- Barnevernet sikrer behandlingstid innenfor lovkravet i en større andel undersøkelser enn snittet i landet.
- Etter nye rettsavklaringer er barnevernet pålagt å sikre døgnberedskap. Dagens avtale med barnevernvakten lever ikke opp til kravene.
- Det må vurderes om dagens lokaler til Utekontakten er egnet til fortsatt drift.
- Barnevernet har lav grad av digitalisering.
- Kommunen har tilsynsansvaret for alle barn som bor i fosterhjem i Nittedal, også de som er plassert av andre kommuner. Alle plasserte barn i kommunen får lovpålagte 4 årlige tilsynsbesøk.

Kultur

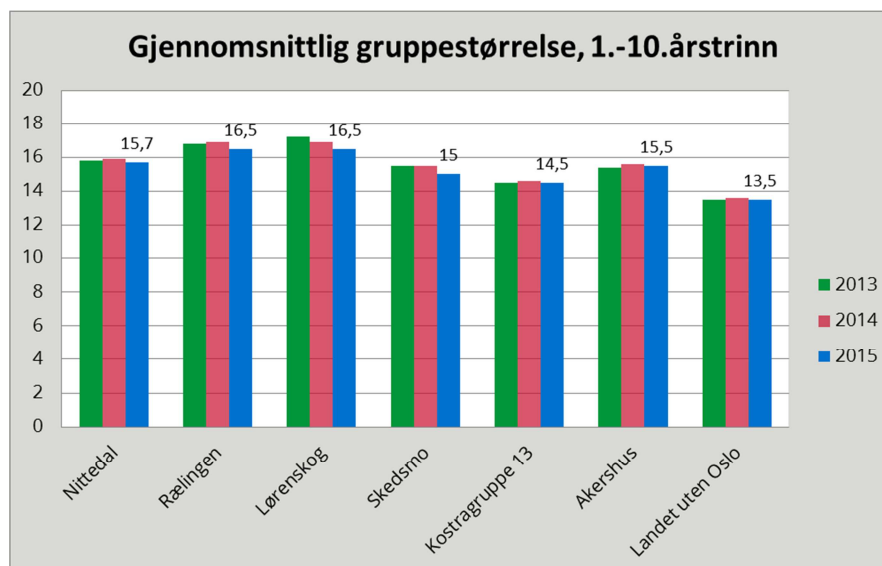
- Kommunen har større kostnader knyttet til idrett sammenliknet med landet for øvrig, men lavere kostnader knyttet til kultur, herunder kulturskolen, sammenliknet med landet for øvrig. Dette vil endre seg noe med åpning av Kulturverket Flammen.
- Kulturverket Flammen er ferdig for innflytting i slutten av januar 2017, og det blir offisiell åpning 11. mars 2017.
- Nittedal bibliotek flytter til nye og tidsriktige lokaler i Flammen og biblioteket blir meråpent (selvbetjent). Også kulturskolen og ungdomsaktivitetene får lokaler og virksomhet i Flammen.

Relevante kostratall

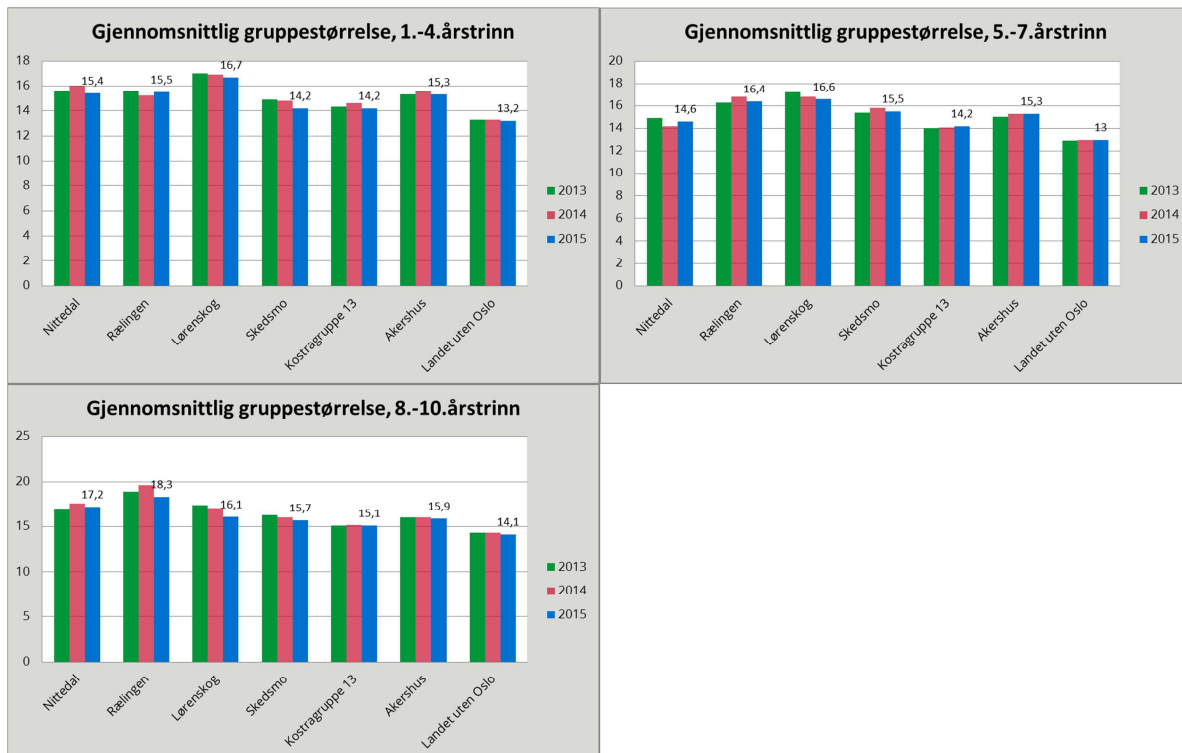
Skole

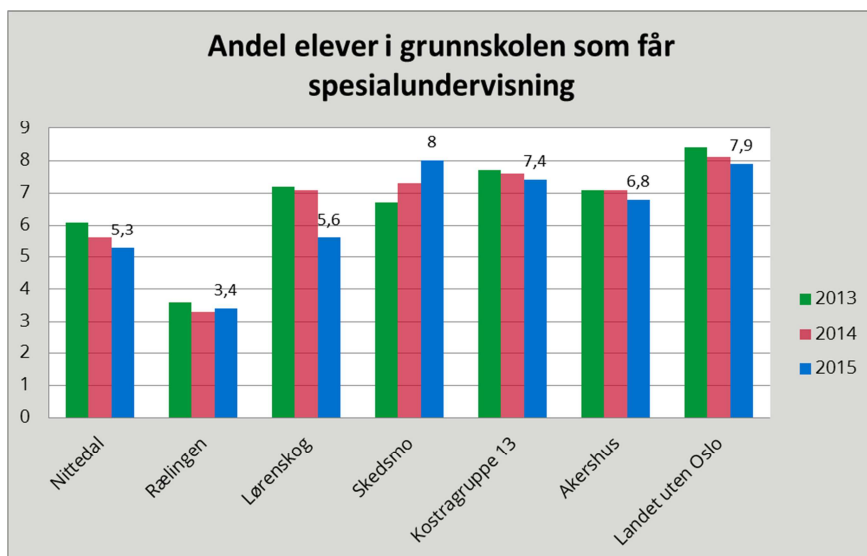
Tabellen viser at Nittedal Kommune bruker litt mindre pr elev i skolen enn snittet for Akershus. Den viktigste faktoren for å sikre effektiv skoledrift er en god skolestruktur.

Gruppestørrelse er ikke det samme som tradisjonelt er tenkt på som klassestørrelse. Denne indikatoren er et mål for lærertetthet. Gjennomsnittlig gruppestørrelse er forholdet mellom elevtimer og lærertimer. Timer gitt til spesialundervisning og særskilt norsk er inkludert i beregningen. Nittedal ligger noe høyere enn snittet for Akershus og lavere enn både Rælingen og Lørenskog.

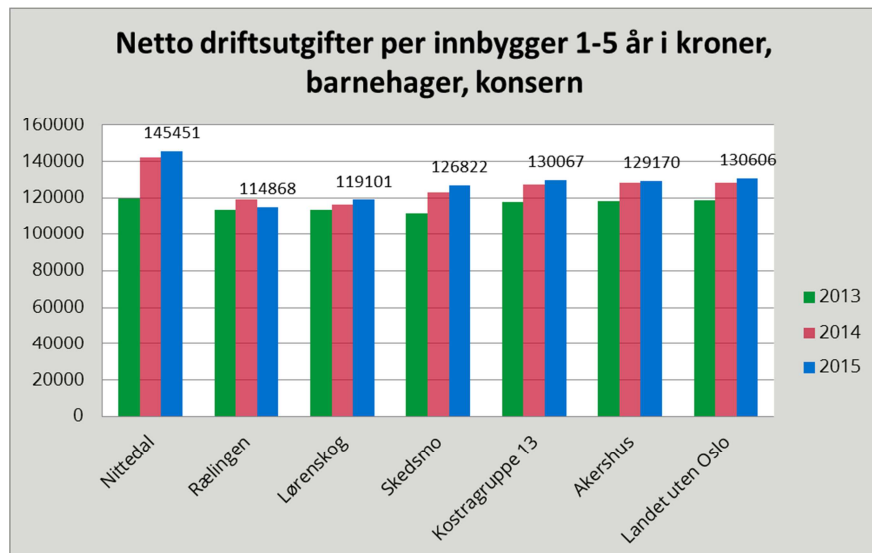
De tre tabellene over viser at i Nittedal er det på 5.-7. årstrinn vi har den laveste gjennomsnittlige gruppestørrelsen per lærer. Målsettingen med både nasjonal og kommunal satsing på tidlig innsats er lav gruppestørrelse på 1.-4. årstrinn. De fleste andre kommuner har også en slik fordeling, men trenden er tydeligere i Nittedal. På 8.-10. årstrinn er den gjennomsnittlige gruppestørrelsen per lærer høyere sammenliknet med Akershus, kostragruppe 13 og landet uten Oslo. I 2017 vil det være sterke føringer fra Rådmannen til barneskolene om å prioritere de laveste trinnene.

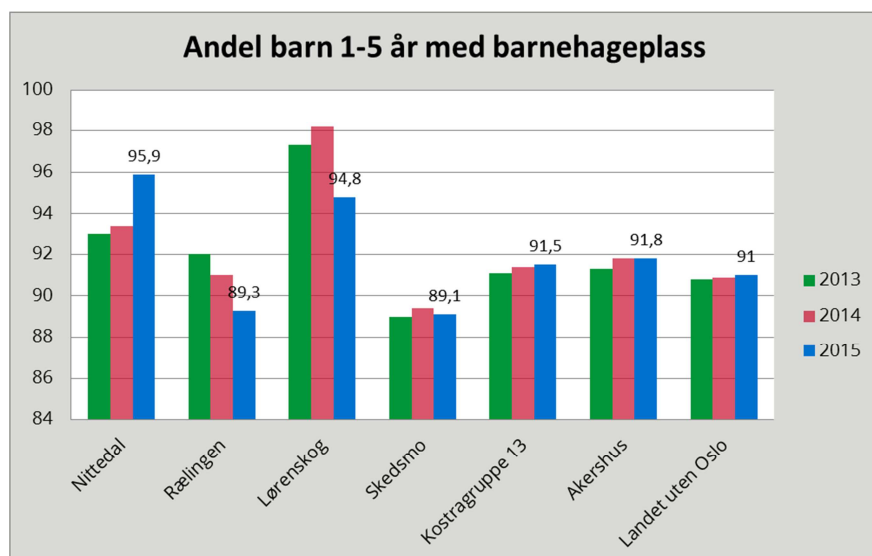
Nittedalskolen har en lav andel elever som får spesialundervisning og den er fallende. Dette er i tråd med ønsket utvikling. Antallet elever som mottar spesialundervisning på

de høyere alderstrinnene er vesentlig fler enn de som mottar spesialundervisning på de laveste alderstrinnene. Dette er et mønster kommunen ønsker å bryte.

Barnehager

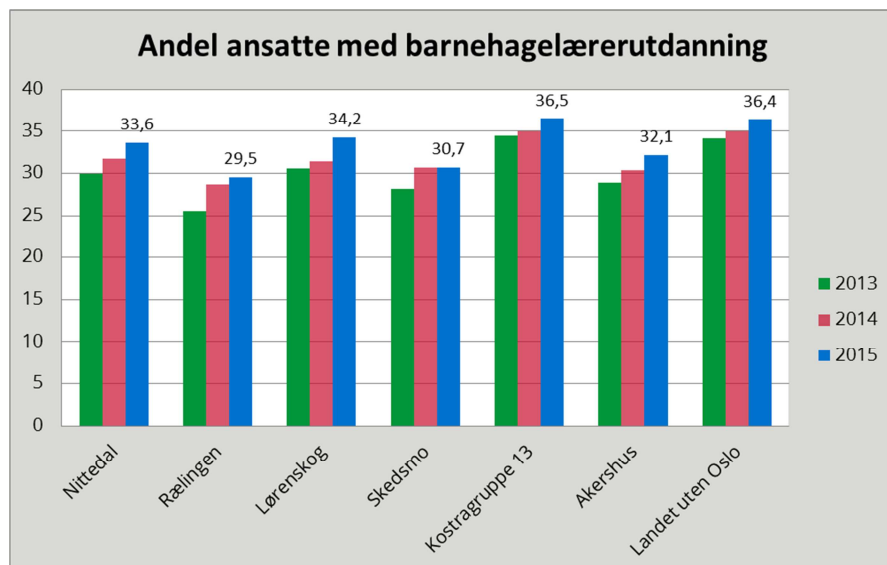

Nittedal Kommune har i 2015 hatt høye utgifter til barnehage per innbygger 1-5 år. Nittedal Kommune har en barnehagestruktur med få kommunale barnehager som er små og derfor lite effektive. Den relativt dyre driften av disse små kommunale barnehagene danner grunnlaget for hvilken sats vi skal basere tilskudd til private barnehager på. Samlet sett gir det dyre barnehager i Nittedal. Samtidig har Nittedal Kommune høy dekningsgrad, spesielt blant de yngste barna (0-1 år), hvilket også gir utslag i høyere barnehageutgifter enn andre kommuner.

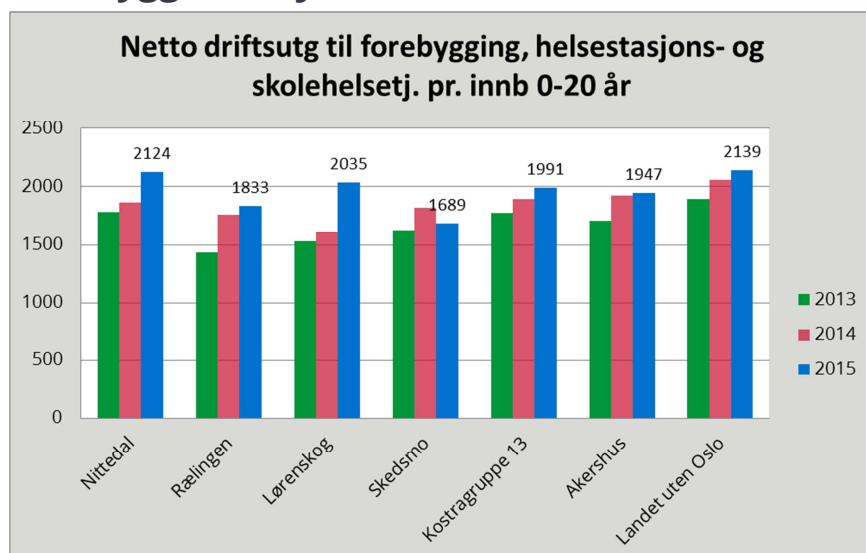
Nittedal Kommune har en langt høyere barnehagedekning enn omkringliggende kommuner, landet og fylket. Dette skyldes at vi har god kapasitet og at barnehagene

søker å fylle opp plassene sine. En del av plassene brukes derfor til barn i alderen 0-1 år. Dette er med på å øke utgiftene til barnehage i Nittedal. De private barnehagene har egne vedtekter som definerer opptakskriterier for tildeling av barnehageplass.

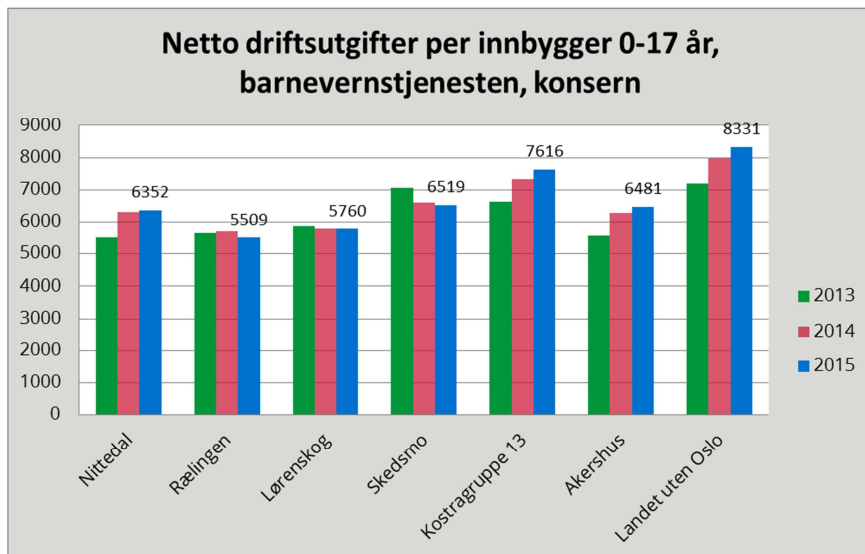
Andelen ansatte i barnehagene med barnehagelærerutdanning er høyere enn fylket. Nittedal Kommune har satset målrettet på å utdanne flere. Resultatet er en positiv utvikling og at gapet mellom gjennomsnitt i landet og kommunen har minsket. Det er også en økt andel assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag.

Forebyggende tjenester

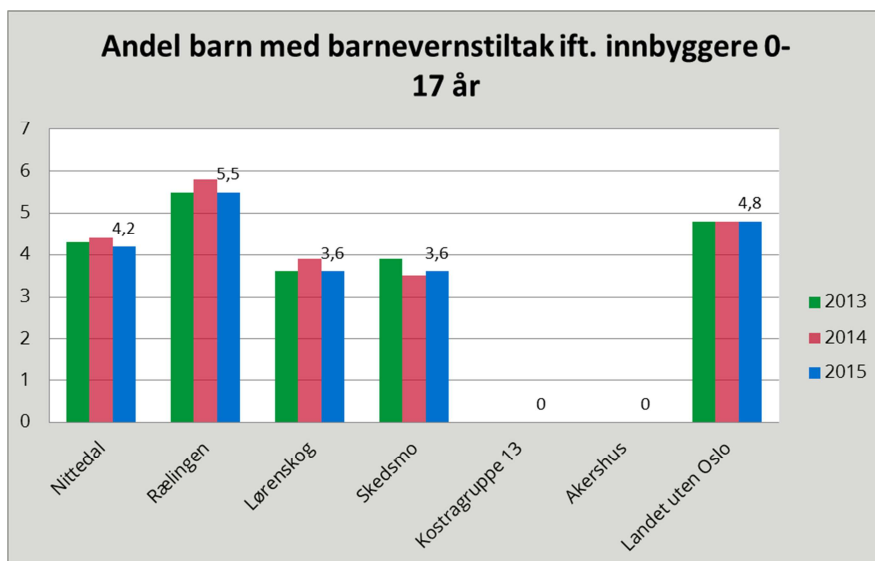

Nittedal Kommune ligger på snittet for landet uten om Oslo, og ligger noe høyere enn kostragruppen og fylket. Styrking av skolehelsetjenesten, helsestasjon for ungdom og familieteamet gir utslag i kostratalet for 2015.

Barnevern

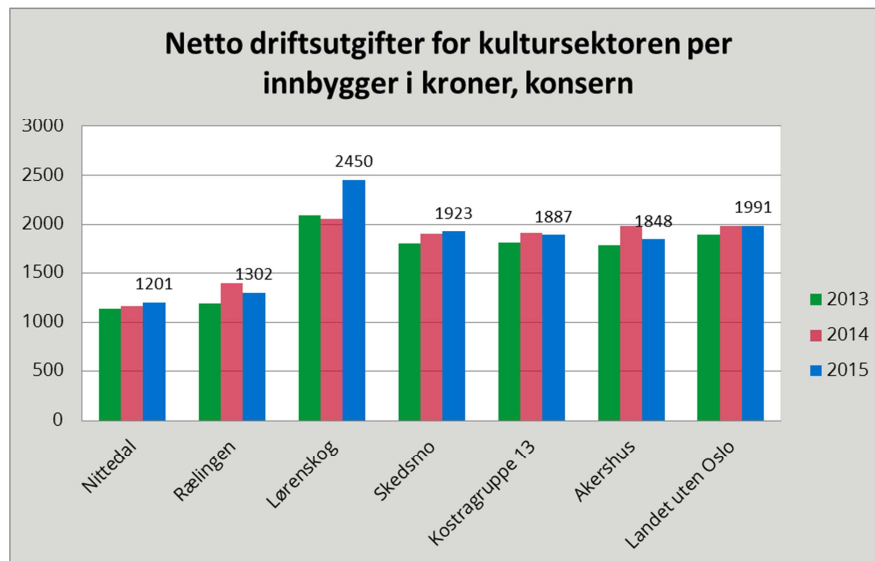

Nittedal Kommune har litt lavere utgifter til barn i barnevernet enn i fylket. Forskjellen til snittet i landet er stor. Det har vært en økning i utgiftene de siste årene og i 2016 og 17 forventes ytterligere en økning på grunn av flere plasseringer.

Andelen barn med barneverntiltak i Nittedal Kommune er lavere enn landsgjennomsnittet og ligger mellom omkringliggende kommuner. Antall nye meldinger til barnevernet gikk ned med ca 10 % fra 2014 til 2015. Vi har en særlig lav andel ungdomssaker sett opp mot andre kommuner vi sammenligner oss med.

Kultur

Tabellen over viser utgifter til kultur og idrett samlet. Nittedal Kommune ligger lavt i forhold til både land, fylke og omkringliggende kommuner. Utgiftene kommer til å gå noe opp i 2017 når Kulturverket Flammen er i drift.

Mål og satsinger for oppvekst og utdanning i 2017

Sektorens overordnede mål er at barn unge og familier skal møtes av tjenester som:

- Er anerkjennende og viser respekt for deres ressurser
- Er løsningsorienterte
- Er kompetente
- Tar ansvar
- Samhandler koordinert
- Gir god informasjon om tiltak, tjenester og samarbeid i kommunen

Plan for barnehagedekning og nye barnehager

Ny temaplan for Nittedalsbarnehagene med vurdering av behovsdekningen 2017-2030 blir lagt fram på høring i starten av 2017. Planen skal gi en oversikt over hvor i kommunen vi har barnehagekapasitet og hvor vi kommer til å trenge kapasitet fremover.

Kvalitet i barnehagene

I løpet av 2017 skal det utarbeides en egen strategiplan for utvikling av kvalitet i nittedalsbarnehagene. Høsten 2017 kommer det ny statlig rammeplan for barnehagene. Kommunen skal i starten av 2017 utarbeide en langsiktig plan for implementering av planen og kompetanseheving knyttet opp mot denne. Dette skal skje i nært samarbeid

med de private barnehagene. Språk- og realfagssatsningen vil videreføres i dette arbeidet.

Spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn

Kommunen har registrert en økning i antall barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehagene. For å kunne følge opp alle barna styrkes teamet med spesialpedagoger til førskolebarn med en stilling i rådmannens budsjettforslag. Dette er i tråd med målsettingen om å styrke tidlig innsats og forebyggende arbeid.

Gjennomføring av skolebehovsplanen

Skolebehovsplanen ble vedtatt 29. august 2016 jf KST-sak 96/16. Rådmannen har satt i gang oppfølging av vedtakene i planen. Skolebehovsplanen vil prege mye av arbeidet i sektoren i årene fremover.

I 2017 gjennomføres nødvendig regulerings- og prosjekteringsarbeid for en felles skole på **Elvetangen**. Reguleringsprosessene omfatter områderegulering for hele Elvetangen og detaljregulering av nytt kryss med Rv4. Samtidig vil den nye skolen, hall og svømmehall bli prosjektert. Det forventes at NVE kan starte bygging av flomvoll i 2017.

Også prosjektering av ny **Nittedal Ungdomsskole** vil settes i gang i 2017. Reguleringsarbeidet er startet i 2016 og vil fortsette i 2017 parallelt med prosjekteringen. Før bygging kan komme i gang må det etableres helt ny midlertidig ungdomsskole og barnehage. Hele skolen og barnehagen må være flyttet ut før riving og bygging kan starte. Midlertidig skole vil bli etablert ved Bjertnes videregående, evt. i samarbeid med fylkeskommunen.

Det planlegges med **midlertidig barnehagekapasitet** på arealet hvor Granstua lå og tilstøtende friareal, frem til permanent kapasitet er på plass ved Rotnes skole.

Rådmannen vil våren 2017 legge frem en sak med konsekvensutredning av tomtealternativene for en fremtidig **flerbrukshall i søndre**. Alternativene som blir utredet er ved Slattum skole og Li ungdomsskole. Vedtak med beslutning om plassering må fattes for å sikre byggestart våren 2018 som vedtatt.

Et forslag til justerte **skolegrenser** er lagt frem til høring i 2016. Nye skolegrenser vil bli endelig vedtatt i starten av 2017 og tatt i bruk ved skolestart 2017.

Kvalitet i Nittedalskolen

Arbeidet med implementering av strategiplan for kvalitet i Nittedalskolen fortsetter i 2017. Strategi for kvalitet i Nittedalskolen er en strategi for økt læringsutbytte. Planen ivaretar behovet for en helhetlig strategi for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling.

Elevenes læring er det sentrale i kvalitetsarbeidet. Planen belyser derfor hvordan god undervisning, god skoleledelse og en tydelig skoleeier kan påvirke elevenes læring. Planen er basert på moderne forskning om undervisning og læring.

Skoleeier skal sikre en jevn og god kvalitet på opplæringen. Det er en målsetting at læringsresultatene i hele Nittedalskolen viser et stabilt høyt nivå over tid. Planen er en langsiktig strategi som beskriver forventet kvalitet i lærernes undervisning og oppfølging av elevenes læringsutbytte. At elevene lykkes i Nittedalskolen er viktig for deres fremtid. Elever som har et tilfredsstillende læringsutbytte, fullfører og består videregående skole, vil få en god start i livet. Kompetanse og ferdigheter de tilegner seg i grunnskolen vil være av stor betydning for å mestre videregående opplæring. Kvalitet i opplæringen handler om å sikre elevenes læringsutbytte. Det er en målsetting at Nittedalsskolen skal være en inspirerende foregangsskole med fokus på langsiktig og systematisk utviklingsarbeid.

Målsettingene i strategiplanen for kvalitet i Nittedalskolen:

- Alle elever utvikler sosiale ferdigheter og opplever et godt psykososialt læringsmiljø fritt for mobbing og krenkelser.
- Alle elever opplever et godt læringsmiljø som fremmer læring i alle fag.
- Opplæringen i alle fag fremmer forståelse, dybdelæring og holdninger i tråd med læreplanverket for Kunnskapsløftet.
- Alle elever utvikler gode grunnleggende ferdigheter og god kompetanse i basisfagene matematikk, norsk og engelsk.

Videreutdanning for lærere

Videreutdanning for lærere gjennom strategien «Lærerløftet» videreføres og utvides i tråd med nasjonale føringer.

Profesjonsutvikling for skoleledere

13 skoleledere deltar på programmet praktisk internasjonal lederutvikling i regi av KS konsulent og stiftelsen IMTEC. Tre skoleledere gjennomfører i tillegg den nasjonale «rektorskolen» Målsettingen er profesjonsutvikling og deling i skoleledergruppen. Nittedal vil i nær fremtid trenge flere skoleledere grunnet naturlig avgang og det er viktig å sikre gode kandidater fra egne rekker.

Gruppestørrelse per lærer

Fra skoleåret 2015/16 til 2016/17 forventes elevveksten å være moderat. Den foreslåtte innsparingen på 0,5% er i Rådmannens forslag blant annet lagt ut på grunnskoleområdet og vil føre til lavere lærertetthet enn i 2016.

Kvalitet i PPT

PPT skal videreutvikles i tråd med Utdanningsdirektoratets kvalitetskriterier for PPT. Kriteriene omfatter tilgjengelighet, forebyggende arbeid gjennom at tjenesten skal være tett på barnehager og skoler, og tjenesten skal bidra til tidlig innsats.

Digitalisering

Økt digitalisering i sektoren er helt nødvendig. Det er krav i skoler og barnehager om at elevene skal utvikle digitale ferdigheter og brukere og ansatte i alle tjenester forventer digitale løsninger, der det er mulig. Digitalisering er også en viktig strategi for å bli mer effektive og få mer kvalitet ut av hver krone. Samtidig må all videre utvikling i sektoren ses i sammenheng med kommunens fremtidig organisering av digitalisering og mulig eksternt samarbeid.

Stab i Oppvekst og utdanning vil fra 2017 bli styrket med en 3-årig prosjektstilling for IKT-utvikling og digitalisering i sektoren. Stillingen vil ha hovedvekt på skole og skal blant annet forvalte kontrakter for digitale-verktøy, utvikle og gjennomføre plan for kompetanseheving og systematisk bruk av digitale verktøyer i undervisning. I tillegg skal stillingen delta i og støtte opp om digitale utviklingsprosjekter i hele sektoren. Stillingen gjøres midlertidig i påvente av vurderinger om fremtidig organisering av digitalisering og mulige eksterne samarbeidspartnere.

De siste årene har **skolene** jobbet med å digitalisere administrasjonsoppgaver. Dette prosjektet vil fortsette i 2017. Samtidig planlegges for digitalisering av arbeidet i klasserommet. Dette er et stort og omfattende utviklingsprosjekt som vil ta flere år. For 2017 vil fokus være på lærernes arbeidsredskaper. Lærernes arbeid kan effektiviseres vesentlig ved innføring av mer fleksible løsninger, blant annet gjennom bærbare PC'er. Slik kan lærernes forberedelser lettere gjøres i samarbeid med andre, direkte i klasserommet eller hjemme. I tillegg er kommunen avhengige av at lærerne utvikler digitale ferdigheter som de kan ta i bruk i klasserommet i møte med elevene. Uten gode oppdaterte digitale redskaper er det vanskelig for lærerne å tilegne seg nødvendig kompetanse.

Kommunen har også startet arbeidet med digitalisering av **barnehagene**. I 2017 vil det bli jobbet videre med dette.

Barnevern og **PPT** skal utvikles digitalt. En av de viktigste satsninger er mobile enheter til barnevern og PPT. Det vil gi saksbehandlerne mulighet for å notere direkte inn i saksbehandlingssystemet i møte med brukeren. Dette vil bli en betydelig effektivisering.

Rådmannen har satt av 1,4 mill kr til dette. Bevilgningene skal ses i sammenheng med midler tidligere avsatt til PC'er og skrivere på skolen. Til sammen er det satt av 3 mill kr i 2017 til digital utvikling i sektoren som både skal brukes til innkjøp av nytt utstyr og nødvendige nye programvarer.

Kvalitet i barnevernet

Barnevernet blir styrket med 3,5 mill. Barnevernet har hatt mange nye plasseringer av barn i fosterhjem. Barnevernet fikk også tilført en stilling i 2016 for å ivareta enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger jf. KST-sak 65/16 om fremtidig organisering av flyktningearbeidet. Denne stillingen videreføres.

Lov om barneverntjenester stiller krav til både kvalitet og forsvarlighet i tjenestetilbudet. Et overordnet mål for oss er å sikre at tjenesten innfrir disse nasjonale lovkravene. Deltakelsen i KS `effektiviseringsnettverk for barnevern i kommunene har resultert i en tjenesteanalyse med særlig fokus på forbedringsområder som ressursutnyttelse, evaluering og medvirkning. Anerkjente og oppdaterte kunnskapsbaserte metoder skal anvendes i alle tiltak for hjemmeboende barn, unge og deres familier. Kommunen er i gang med å bygge opp egen tiltaksavdeling for å følge opp dette.

Det er en målsetting at brukerne skal oppleve å bli ivaretatt av engasjerte og motiverte ansatte med høy kompetanse. Gode holdninger og verdier skal komme til uttrykk i arbeidet. Brukermedvirkning sikres gjennom brukerundersøkelser og økt fokus på barn og unges deltakelse. Fra 2015 er barnevernet i Nittedal en «MITT LIV tjeneste», noe som innebærer at verdiene til Barnevernproffene/Forandringsfabrikken kommer til uttrykk i alle tiltak.

Forebyggende tjenester

Nye nasjonale retningslinjer på høring for både helsestasjon, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom gir tydelige retningslinjer for hva de enkelte tjenestene skal inneholde. Målet for 2017 er å gjennomføre førskoleundersøkelsen etter nye nasjonale føringer. Det vil si at undersøkelsen skal gjøres på 1. trinn. Helsestasjonen styrkes for å

sikre legeressurs til gjennomføringen. Helsesøstertjenesten fikk tilført en stilling i 2016 for å ivareta økningen i antall flyktninger. Denne stillingen videreføres.

Helsestasjonen og familieteamet har for små arealer. Begge disse tjenestene skal på sikt inn i nytt helsehus. Rådmannen vurderer midlertidige løsninger i 2017.

Bedre tverrfaglig innsats

Sektoren skal utarbeide en tverrfaglig tidlig- innsatsmodell (BTI -modell). Målet er å sørge for at utsatte barn og unge får nødvendig hjelp så tidlig som mulig. Modellen skal sikre: tidlig identifisering og tidlig intervensjon, foreldreinvolvering, samordnede tjenester; kontinuitet, helhetlig, langsiktig og dokumentert oppfølging.

Nittedal kulturskole

Undervisning i sang og gitar opprettes som ordinære kulturskoletilbud med samme vilkår som undervisningen på andre instrumenter. Styrkingen skjer ved å prioritere tiltaket innen kulturenhetens budsjett.

Ungdomsaktiviteter i Kulturverket Flammen

Aktivitetene i ungdomslokalene i Kulturverket Flammen styrkes. Styrkingen skjer ved at ungdomstilbudet på U69 legges ned og aktivitetene overføres til Flammen. Sammen med omprioritering av midlene innenfor kulturenhetens budsjett gir dette mulighet til å ha et tilbud om ungdomsklubb i 3 dager i uken i Flammen. Rådmannen mener det skal legges til rette for høy aktivitet, også blant ungdommer i Nittedal, i det nye Kulturhuset.

Kulturhuset

Kulturverket Flammen skal stå ferdig og tas i bruk i 2017. Rådmannen viser til sak om Visjon, prisprofil og prislister for Kulturverket Flammen (FSK-sak 99/16) som vil bli behandlet i kommunestyret i november.

Nittedal bibliotek

Biblioteket får nye og tidsriktige lokaler i Kulturverket Flammen. Biblioteket har gjennom flere år arbeidet med digitalisering av bøkene for å muliggjøre meråpent bibliotek. Dette vil bidra til å auke aktiviteten i Flammen.

Vi bryr oss

Vi bryr oss arbeidet ble evaluert i 2015. Arbeidet videreføres og utvikles i tråd med evalueringsrapporten og fortsetter i 2017. Nærpolitireformen er under behandling. Det

blir en utfordring å håndtere det kriminalitetsforebyggende arbeidet i eventuell ny modell.

Frivilligsentralen

Evaluering av avtalen med frivilligsentralen er påbegynt i 2016 og vil slutføres i 2017. Tilskudd til frivilligsentralen beholdes på omlag samme nivå som i 2015 og 2016.

Relevante indikatorer

Tjeneste	Nøkkelindikatorer	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Mål 2017
Barnehage	Andel barn 1-5 år med barnehageplass (%)	93,4	95,9	96*	95
	Andel ansatte med barnehagelærerutdanning (%)	31,7	33,6	34**	37
Barnevern	Antall saker med fristbrudd i barnevernet	5,3	10	10***	4
	Andel barn med tiltaksplan i barnevernet (%)	94,4	98,41	99%	100%

*Årets opptak er ikke avsluttet og endelig tall ikke klart.

** Dette er et anslag. Årets tall er ikke klart før ved slutten av året.

***Pr. oktober 2016 er det uvisst om Fylkesmannen godkjenner utvidede frister. Godkjenner Fylkesmannen utvidelsene regnes ikke alle sakene som er ført opp her som fristbrudd.

Kommentar til tabellen:

På grunn av god kapasitet og barns utvidede rett til barnehageplass ser vi en økning i andel barn med barnehageplass. Kommunen nådde målet om 95% dekning i 2015. Det vil bli vurdert om målet fra tidligere styringsdokumenter skal revideres i den kommende plan for Nittedalsbarnehagene – behovsdekning i løpet av 2017.

Fristbrudd i barnevernet skyldes i flere saker ferieavvikling hos brukere og at enkelte brukere unndrar seg kontakt med barnevernet. Barnevernet har ingen fristbrudd på gjennomgang av meldinger. Alle meldinger gjennomgås og konkluderes innen en uke.

Skole	Indikatorer	Mål 2017-2018
Elevundersøkelsen	Mobbing på skolen 5.-7.trinn	5,0
	Mobbing på skolen 8.-10.trinn	5,0
	Vurdering for læring/egenvurdering 5.-7.trinn	4,3/4,0
	Vurdering for læring/egenvurdering 8.-10.trinn	3,8/3,0
	Mestring 5.-7.trinn	4,2
	Mestring 8.-10.trinn	4,2
	Faglig utfordring 5.-7.trinn	4,3
	Faglig utfordring 8.-10.trinn	4,4
	Støtte fra lærerne 5.-7.trinn	4,6
	Støtte fra læreren 8.-10.trinn	4,2
	Nasjonale prøver	Lesing 5.trinn
Regning 5.trinn		52,0
Lesing 8.trinn		51,5
Regning 8.trinn		52,5
Lesing 9.trinn		54,5
Regning 9.trinn		54,5
Eksamen	Hovedmål skriftlig	3,5
	Sidemål skriftlig	3,5
	Matematikk skriftlig	3,5
	Engelsk skriftlig	3,7
Grunnskolepoeng		41,5
Gjennomføring vg1		90%

Kommentarer til tabellen:

Indikatorene som omhandler elevenes læringsmiljø er hentet fra elevundersøkelsen. Undersøkelsen er obligatorisk på 7. og 10.trinn, men gjennomføres i Nittedal kommune på alle trinn fra 5.-10. I 2017 er målene i handlingsplanen satt for alle trinnene som gjennomfører undersøkelsen. Elevene svarer på en skala fra 1-5 der 5 angir mest positivt resultat. Målsetningen er at både barneskolene og ungdomsskolene ligger stabilt på eller over det nasjonale gjennomsnittet på de utvalgte indikatorene i elevundersøkelsen. Målet for mobbing er satt til 5,0 for å gjenspeile en ambisjon om nulltoleranse mot mobbing. Jf. KST sak 109/15 Tilstandsrapport for grunnskolen.

For nasjonale prøver er målene i planen satt i forhold til det nasjonale gjennomsnittet som på 5. og 8.trinn som alltid settes til 50 poeng. Elevene på 9.trinn presterer i gjennomsnitt fire poeng bedre enn elevene på 8.trinn på lesing og tre poeng bedre på

regning. Målene som er satt i denne handlingsplanen ligger dermed over gjennomsnittet for landet og omtrent på det nivået som kan forventes for Akershus fylke.

Resultatene på eksamen oppgis som gjennomsnittskarakterer. De siste årene har eksamensresultatene i Nittedal ligget under det nasjonale gjennomsnittet og snittet for Akershus. Målene i denne handlingsplanen tar utgangspunkt i en forbedring av eksamensresultatene slik at vi skal ligge stabilt over det nasjonale snittet og på eller over snittet for Akershus. Arbeidet med kvalitet i skolen er godt i gang, og Rådmannen ser dette som realistiske mål for skoleåret 2017/18

Måltallet for gjennomføring uttrykker et gjennomsnitt av grunnskolepoengene til alle kommunens avgangselever. Sannsynligheten for at en elev fullfører videregående skole synker med antall grunnskolepoeng. Det nasjonale gjennomsnittet var i fjor 41,2, og vi har som målsetning å ligge over det nasjonale gjennomsnittet på grunnskolepoeng.

Kommunene får hvert år tall på hvor mange av elevene som gikk ut av grunnskolen året før som har bestått vg1. Måltallet angir hvor stor andel av elevene som gjennomfører og består vg1 våren etter at de gikk ut av 10.trinn, men omfatter ikke elever som fullfører vg1 på et senere tidspunkt. Nittedal kommune har de siste årene ligget over det nasjonale gjennomsnittet på gjennomføring, men det er likevel en målsetning at enda flere av elevene våre gjennomfører videregående skole.

Tilstanden og kvaliteten i Nittedalskolen beskrives hvert år i mer detalj i tilstandsrapporten som legges frem til politisk behandling.

Gode tjenester i helse- og velferdssektoren

Helse- og velferdssektoren består av følgende enheter:

- Enhet for tildeling
- Enhet for psykisk helse og rus
- Enhet for mangfold og inkludering
- Enhet for institusjon
- Enhet for hjemmetjenester, forebygging og rehabilitering
- NAV – kommunale oppgaver
- Enhet for bolig og tilflytting (opprettet 2016)
- Kommuneoverlege m/legetjenesten og legevakt

Enhetene leverer et bredt spekter av tjenester til ulike grupper av innbyggere i alle aldre. Kommunens helse- og velferdstjenester står overfor store utfordringer i årene som kommer. Befolkningsveksten generelt, og særlig i de eldste aldersgruppene, gjør at kapasiteten utfordres. Dette er en nasjonal utfordring og alle statlige og kommunale styringsdokumenter peker på behovet for å snu tjenestene mot helsefremmende tiltak, tidlig innsats, forebygging og rehabilitering for å sikre en mer bærekraftig utvikling.

Analyser/utredninger

Kommunen har i 2015/2016 gjennomført flere større utredninger/utviklingsarbeid innenfor sektorens ansvarsområde, for å sikre et forsvarlig beslutningsgrunnlag for endringsarbeidet.

- Framtidig behov for heldøgnsstilbud og andre boformer for eldre innbyggere fram mot 2040. Agenda Kaupang
- Gjennomgang av tjenestene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Agenda Kaupang
- Tverrsektorielt utviklingsprosjekt innen folkehelse
- Utredning av framtidig organisering av boligarbeid og flyktningsarbeidet
- Utredning av Helsehus . Agenda Kaupang

Befolkningsutviklingen i de eldste aldersgruppene (pr.1.1.):

Alder	2016	2017	2018	2019	2020	2030
80-89 år	535	586	622	646	678	1189
90+	93	90	90	91	99	186

Kilde: PANDA/AFK

Føringar helse – og velferd

Fra kommuneplanen 2015-2027

Med gode tenester mener vi tilstrekkelige tenester av god kvalitet.

Kommuneplanens mål for sektoren:

Trygghet for å få gode tenester til rett tid

- Differensierte botilbud, herunder tilstrekkelig sykehjemkapasitet
- Utnytte teknologiske muligheter
- Nittedal kommune skal legge til rette for at eldre er trygge, aktive og selvhjulpne

Kommuneplanen har følgende strategier for å nå målene:

- Samhandling for å sikre at innbyggerne mottar koordinerte og helhetlige tenester og for å sikre at tenestene er effektive og har riktig kvalitet.
- Individuelt tilpassede tenester og større vekt på deltagelse og medvirkning i utformingen av tilbud.
- Innovasjon for å utfordre tenesteapparatet og stimulere til nytenkning.
- Effektivitet - kommunen skal gi tenester med størst mulig effekt i forhold til ressursinnsatsen.

Temaplaner /vedtak

Vedtak Kst sak 71/16 – Framtidens eldreboliger, oppfølging av rapporten fra

Agenda/Kaupang:

- Kommunestyret slutter seg til anbefalingene i rapporten, med hovedvekt på alternativ 1 og 2.
- Balanseringen av omsorgstilbudet skal være slik at det er tilgang på alle botilbud i omsorgstrappen. I Nittedal kommune skal det være gode tilbud innen bistand i hjemmet, men når dette ikke lengre er tilfredsstillende skal det være et godt botilbud i servicebolig, omsorgsbolig / omsorg pluss eller sykehjem. Antall sykehjemsplasser skal til enhver tid dekke behovet.
- Sykehjemsplassene for langtidsopphold skal være i enkeltrom.
- Sykehjemsplassene for korttidsopphold skal i hovedsak være enkeltrom, men dimensjoneres slik at de kan benyttes som dobbeltrom i perioder med høy belastning og for beredskapsformål. Dimensjonering av framtidig tilbud for rehabilitering og korttidsopphold utredes i forbindelse med helsehus.
- Bemanningen i omsorgstjenesten må være dimensjonert for behovene gjennom hele uken.
- Arbeidet med god ernæring for eldre, sosiale møteplasser og mestring i form av pårørendegrupper skal videreføres.
- Nittedal kommune skal ha et system for å sikre systematiske tilbakemeldinger på brukertilfredsheten fra brukere av omsorgstilbudet og pårørende.

- Det bygges et nytt sentrumsnært helsehus. Innholdet i helsehuset skal vurderes. Plasseringen skal være midt i bygda og i tilknytning til det nye sentrum.
- Vurderingen av innholdet i helsehuset skal omfatte korttidsplasser, kommunal akutt døgnenhet (KAD), helsestasjon, legesenter og andre funksjoner det er hensiktsmessig å samlokalisere.
- Det legges til rette for utbygging av omsorgsboliger pluss i samarbeid med frivillige organisasjoner og private utbyggere hvor kommunen også har en andel med tildelingsrett.
- Skytta demenssenter og Døhli pleie- og omsorgssenter videreutvikles innen boliger, dagsenter, sykehjemsplasser og kompetanse.
- Innføring av velferdsteknologi prioriteres.
- Det legges fram en Boligmelding i 2016. Boligmeldingen inneholder forslag til strategier for utbygging og utvikling av alternative botilbud for eldre i de ulike delene av kommunen.
- Konkrete tiltak innarbeides i rammesak og handlingsplan.

Vedtak Kst-sak 74/16 – Tomtevalg for Helsehus – OP3

1. Helsehuset skal bygges innenfor kommunens tomt OP3
2. Arbeidet med å få tomten omregulert, igangsettes

Sektoren har følgende temaplaner under arbeid/revisjon:

- Boligmelding
- Plan psykisk helse/rus
- Demensplan
- Plan for flyktningarbeidet

Aktuelle statlige føringer

- Morgendagens omsorg – Meld. St 29(2012-2013)
- Samhandlingsreformen – Meld. St. 47(2009-2010)
- Folkehelsemeldingen – Meld.St.19 (2014-2015)
- Fremtidens primærhelsetjeneste – Meld.St.26(2014-2015)
- Frihet og likeverd for mennesker med utviklingshemming Meld. St 45 (2012-2013)
- HelseOmsorg 21 – et kunnskapssystem for bedre folkehelse
- Omsorg 2020 – regjeringens plan for omsorgsfeltet
- Sammen om mestring - veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne
- Bolig for velferd – nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020)
- NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet
- NOU 2016:17 På lik linje – åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming

Status og utfordringer

Det er en omfattende og langsiktig snuoperasjon sektoren er i gang med. Både statlige styringsdokumenter og vedtak i kommunen legger klare føringer for en betydelig utvikling og endring innenfor sektorens ansvarsområde.

Med den sterke veksten i eldrebefolkning vil det ikke være bærekraftig å fortsette med institusjonsbasert omsorg som den kommunen har i dag. Det skal utvikles alternative boformer og hjemmetjenesten skal rustes opp og tilpasses nye oppgaver.

Det skal generelt satses mer på forebyggende og helsefremmede tjenester slik at befolkningen holder seg friske og aktive og klarer seg selv i større grad enn i dag.

Tjenesteapparatet utfordres til å effektivisere og fornye arbeidsprosessene. Digitalisering, koordinering og samordning er viktige stikkord.

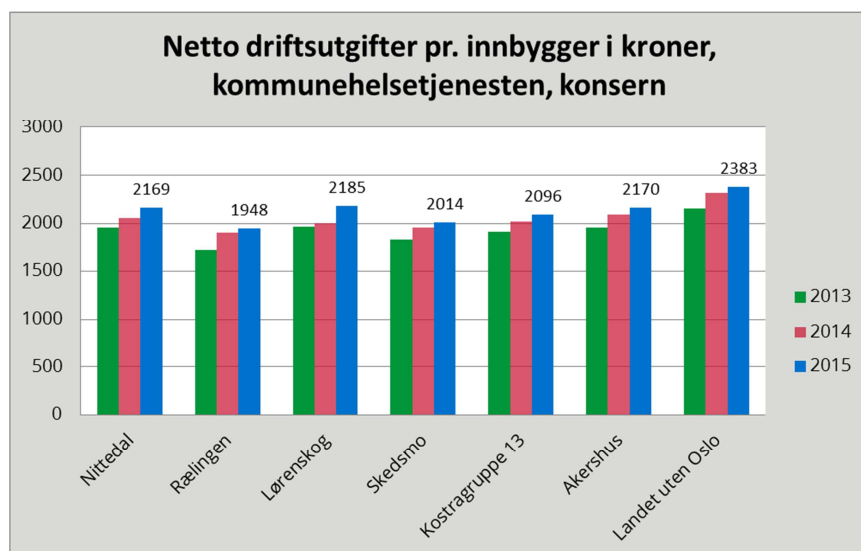
Medvirkning og brukertilnærming skal få større plass, sammen med frivillighet og pårørendearbeid.

Hovedutfordringene i sektoren er:

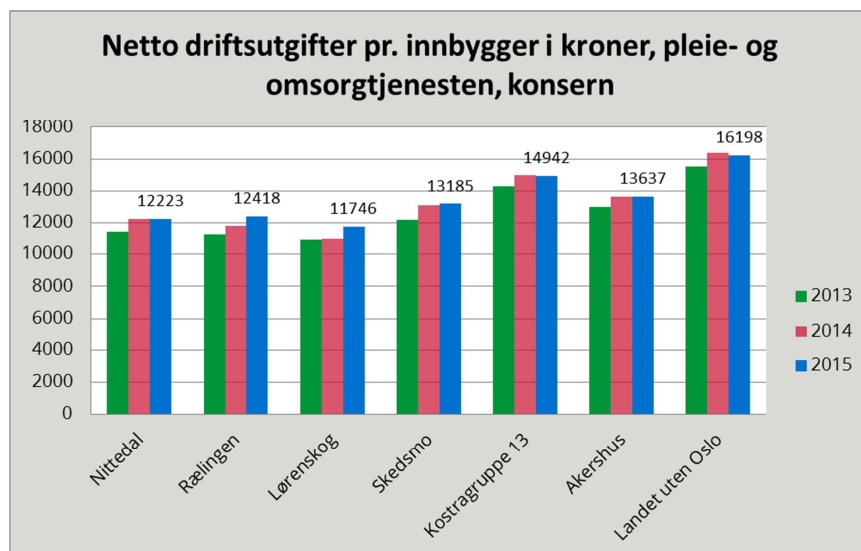
- En sterkt voksende gruppe innbyggere over 80 år på landsbasis, men også i Nittedal.
- Et stort antall innbyggere med nedsatt funksjonsevne er i en alder da de skal etablere seg i eget hjem og skal ut i arbeidslivet de nærmeste årene.
- Det skal utvikles alternative boformer og det er behov for en boligpolitikk som ivaretar de svakeste på boligmarkedet.
- Det er en økning i andelen i befolkningen som mottar sosialhjelp. Særlig bekymringsfullt er dette i forhold til yngre mottakere.
- Kvalifisering og integrering av det økende antallet flyktninger som bosetter seg i kommunen.
- Flere og nye oppgaver til kommunen som følge av samhandlingsreformen. Raskere utskrivning fra sykehus, mer poliklinisk behandling, større oppgaver knyttet til rehabilitering/habilitering/demens. Fra 2017 gjelder dette også innenfor psykisk helse/rus.
- Flere har behov for ressurskrevende tjenester fra kommunen. Behovene oppstår i mange tilfeller akutt. Dette er vanskelig å planlegge både budsjettmessig og faglig.
- Økte behov for generelle helsetjenester som lege, fysioterapi, ergoterapi og psykolog med økende befolkningsgrunnlag.
- Digitalisering, herunder velferdsteknologi krever ny kunnskap og endrede arbeidsmåter.

- Det er behov for ny kompetanse, både for å lede og for å gjennomføre endringene i sektoren.

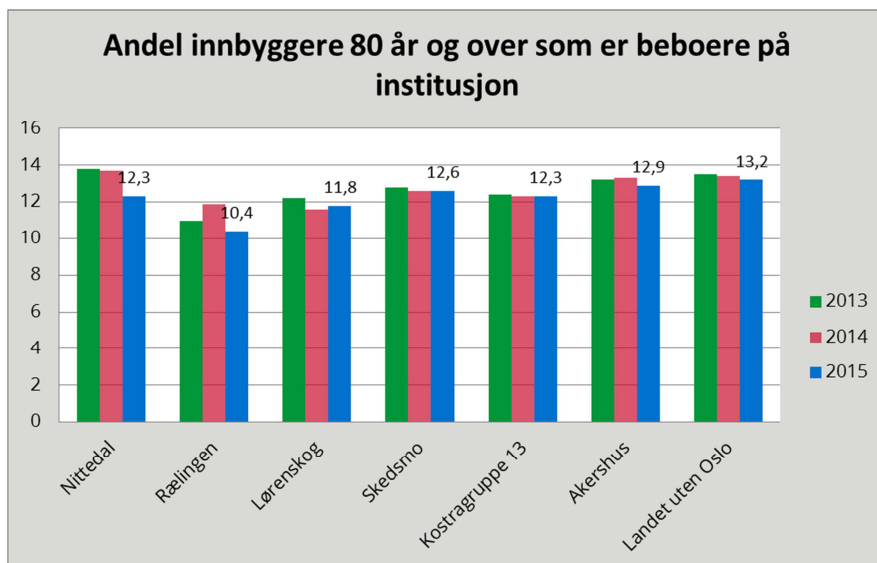
Relevante kostratall

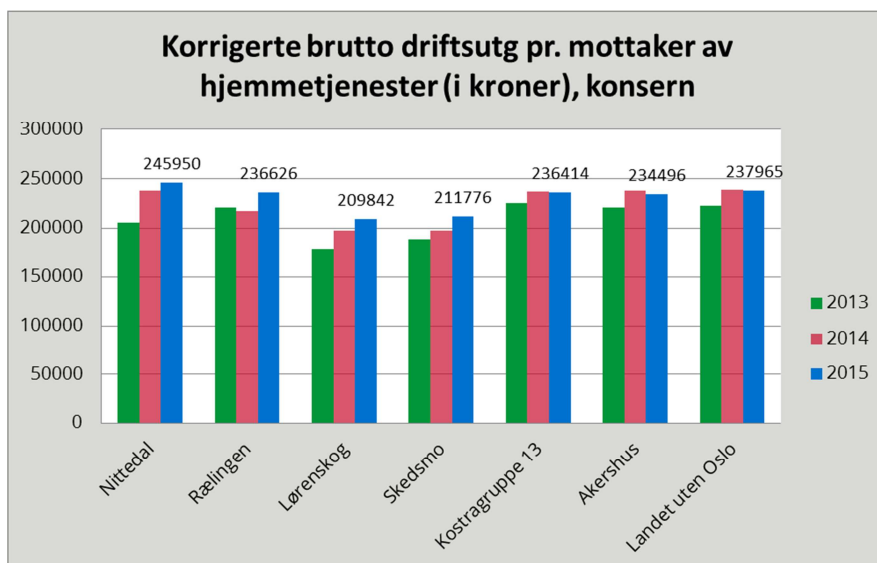
Denne indikatoren omfatter helsestasjon, skolehelsetjeneste, jordmor, fastleger, fysioterapi, ergoterapi, friskliv, hjelpemidler, miljørettet helsevern mm :
Her vises at kommunen har styrket sin innsats på forebyggende helsetjenester

Kommunens utgifter gikk ned med kr 40 pr innbygger fra 2014 til 2015. Dette er en viktig indikator for følge opp vedtak i KST- sak 71/16.

Her viser indikatoren en nedgang i andel over 80 år som bor på sykehjem. Det tyder på at arbeidet med å utvikle alternativer til sykehjems plass for de som har behov for omfattende tjenester har effekt. Antall søkere til sykehjems plass har vært stabilt de siste årene til tross for en økning i antall innbyggere over 80 år.

Her viser indikatoren at prisen pr bruker i hjemmetjenesten øker. Dette er et resultat av at hjemmetjenesten har flere brukere med omfattende behov. Dvs antall vedtakstimer pr bruker øker.

Prioriteringer og satsinger for helse- og velferdssektoren i 2017

I forslaget til statsbudsjettet for 2017 har regjeringen knyttet veksten i kommunens frie inntekter opp mot følgende satsinger innenfor sektor helse – og velferd

- Opptappingsplan for rus
- Rehabilitering/habilitering
- Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år
- Boligsosialt arbeid
- Øyeblikkelig hjelp rus/psykisk helse

Rådmannen mener dette er ivare tatt gjennom de foreslåtte satsingene i denne handlingsplanen.

Forsert opptapping hjemmetjenester

I handlingsplan 2016-19 ble det foreslått en opptapping av hjemmetjenesten over tre år. Dette er i tråd med målsetningen om at flere skal få dekket behovet for tjenester hjemme. Prognosen for 2016 pr. utgangen av august var kr 4 mill i merforbruk. På denne bakgrunn forslår rådmannen å forsere opptappingen av tjenesten for å sikre at kapasiteten er tilstrekkelig til å følge opp denne målsetningen.

Sykehjemsplasser og bokollektiv

Søkingen til langtidsplasser i sykehjem har vært ligget stabilt over flere år, til tross for en økning i antall innbyggere over 80 år. I perioder må brukere som er innvilget langtidsplass vente ved en korttidsplass til det blir ledig rom. Utover dette har ikke kommunen ventelister til sykehjem. Det er et mål at dekningsgraden for sykehjemsplasser skal gå ned, og det er derfor viktig ikke å trappe opp driften av nye plasser utover hva som er det reelle behovet. Det er også i 2017 avsatt midler til ombygging av en ny etasje i serviceboligen på Skytta til bokollektiv for demente.

Vedtak handlingsplan 2016-2019 « Rådmannen bes vurdere kriteriene for å bli sertifisert som «livsgledesykehjem», og hva som skal til for at våre sykehjem skal få en slik sertifisering»

Sertifisering som « Livsgledesykehjem» er et tilbud for å styrke den aktive omsorgen og sette brukernes sosiale og kulturelle behov i sentrum. Konseptet er i praksis et kvalitetssystem for å sikre den åndelige, sosiale og kulturelle delen av et sykehjemsopphold. Sertifisering som « Livsgledesykehjem» vil medføre en kostnad på ca 500 000 kr utover de rammer enhet for institusjon har i dag. Rådmannen ser ikke at den økonomiske situasjonen kommunen er i kan forsvare et slikt tiltak, men ber enheten

sørge for god kvalitet på disse viktige områdene av driften innenfor den tildelte rammen.

Helsehus

Rådmannen viser til behandling av plassering av Helsehus Kst-sak 74/16. Rådmannen utreder nå alternative forslag til funksjonsprogram for et nytt Helsehus. I denne handlingsplanen har rådmannen valgt å legge inn i investeringsbudsjett ett alternativ. Videre utredning av romprogram og prosjektering vil skje i regi av eiendomsforetaket i samarbeid med sektor helse- og velferd og sektor oppvekst og utdanning.

Forebygging

Opptopping av de forebyggende tjenester er et av de sentrale grepene for å redusere kommunens utgifter på sikt. Rådmannen har derfor lagt inn en styrkning med 2mill kr pr år i handlingsplanperioden. I 2017 prioriterer rådmannen opptopping fysioterapi, etablering av lærings- og mestringstilbud i regi av frisklivssentralen, og ressurser til å utvikle støttekontakt og fritidstilbud. Se også omtale under God folkehelse.

Boligutvikling

Å sikre at kommunens boligpolitikk ivaretar de svakeste på boligmarkedet er en viktig satsing innenfor folkehelsemålet. Utvikling av alternative boligtiltak er avgjørende for at kommunen skal lykkes med endringsarbeidet i eldreomsorgen. Tilgjengelige, trygge og tilpassede boliger er også avgjørende for å lykkes med arbeidet innenfor rus/psykisk helse. Sektoren har i 2016 fått opprettet en ny enhet for bolig og tilflytting og under denne samlet eksisterende ressurser i et boligkontor. Enheten har også en avdeling for mottak og bosetting av flyktninger. Kommunen deltar i husbankens kommuneprogram fra høsten 2016, Boligmeldingen er derfor forsinket, og vil ikke bli lagt fram før 2017.

Etablering av kvalifiseringssenter under NAV – innføring av Aktivitetsplikt for sosialhjelpssøkere under 30 år

Som følge av organisasjonsutviklingsprosessen i sektoren i 2016 ble det opprettet et kvalifiseringssenter under NAV. Senteret vil være i drift fra november 2016. Hensikten er å samle kommunale og statlige ressurser og virkemidler for å sikre at flest mulig av kommunens innbyggere er i arbeid og aktivitet. Senteret får ansvar for å følge opp det nye lovkravet om aktivitetsplikt for sosialhjelpssøkere under 30 år, og har fått ansvar for tjenester som faller inn under introduksjonsloven og som gjelder kvalifisering av flyktninger.

Økende behov for helse og omsorgstjenester – enhet for tildeling

Enhet for tildeling har i 2016 et betydelig merforbruk i forhold til vedtatt budsjett. Rådmannen styrker enhetens budsjett med kjente utgifter for 2017. Dette gjelder kjøp av botilbud til ulike brukergrupper, BPA (personlig assistanse), avlastning, støttekontakt, omsorgslønn mm. Økningen ut over budsjett i 2016 skyldes i hovedsak tjenester til brukere under 67 år. Det er stor usikkerhet rundt budsjett i en slik enhet. Hva som venter av nye brukere og endrede behov er uforutsigbart og varierende.

Psykisk helse/rus

Den statlige opptrappingsplanen for rusfeltet gir nye føringer for kommunens tjenester. Kommunen har fra 2017 fått ansvar for å ha et øyeblikkelig hjelp døgn tilbud innen rus/psykiatri. Det vil bli innført betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter. På nedre Romerike er det enighet om at øyeblikkelig hjelp tilbudet innlemmes i eksisterende KAD på Lillestrøm. Når et gjelder betalingsplikten avventes statlige retningslinjer. Det er derfor usikkert hvilken økonomisk konsekvens dette vil få for kommunen. Videre har sektoren startet et utviklingsarbeid på området rus/psykisk helse høsten 2016. I følge vedtatt planstrategi skulle det legges fram en plan for psykisk helse/rus i 2016. Statlige avklaringer rundt øyeblikkelig hjelp og kommunenes ansvar for utskrivningsklare pasienter har vært forsinket. Derfor har planarbeidet blitt skjøvet ut i tid og vil ikke bli lagt fram før høsten 2017. Planen vil inkludere det nye botiltaket det er avsatt midler til i Kruttverket på investeringsbudsjettet.

Demensomsorg

En faglig sterk og effektiv demensomsorg er avgjørende for at kommunen skal lykkes med eldreomsorgen. Det vil i løpet av våren 2017 bli lagt fram en strategiplan for demensomsorgen. Planen følger opp den statlige Demensplan 2020.

Flyktninger

Selv om antallet flyktninger som skal bosettes i kommunen er mindre enn man forventet i 2015, er bosetting likevel en omfattende oppgave. Rådmannen har i 2016 omorganisert og rustet opp flyktningetjenesten. Fokus i 2017 er kvalifisering og integrering. Flyktningeplanen er under rullering. Se ellers under punktene boligutvikling og kvalifiseringssenter for satsinger 2017.

Digitalisering – velferdsteknologi

Sektoren har etablert en teknologisk plattform for velferdsteknologi på Døli bo – og behandlingssenter. Arbeidet fortsetter på Skytta i 2017. I 2017 vil kommunen vurdere

nye løsninger for trygghetsalarmer og annen velferdsteknologi for hjemmeboende. Øvrig utvikling når det gjelder digitalisering vil i hovedsak avvete overgang til til eksterne samarbeidspartnere.

Oppfølging av rapport enhet for mangfold og inkludering

Nittedal kommune står foran en stor økning av unge innbyggere med nedsatt funksjonsevne som skal etablere seg i egen bolig de nærmeste årene. Behovene for tjenester er omfattende, og det er viktig at tjenestene planlegges og driftes så effektivt som mulig. I 2016 ble det foretatt en gjennomgang av tilbudet til mennesker med nedsatt funksjonsevne av Agenda Kaupang. Hensikten var å få bedre innsikt i kvalitet og effektivitet. I hovedsak viser rapporten at kommunen har gode tjenester og en drift som ligger på et mellomnivå når det gjelder kostnader og effektivitet sammenliknet med andre kommuner. Det er utarbeidet plan for oppfølging og tiltak er innarbeidet i handlingsplanen.

Organisasjonsutvikling og kompetanse

Den store snuoperasjonen sektoren er inne i krever ledere med kompetanse, engasjement og evne til å lede endringsprosesser og en organisasjon som har ressurser til å implementer ny kunnskap og nye arbeidsmetoder. Kommunen mottar tilskuddsmidler til et lederprogram som gjennomføres for ca 30 av sektorens ledere 2016- 2017. Sektoren driver et kontinuerlig organisasjonsutviklingsarbeid for å tilpasse organisasjonen til nye oppgaver. Koordinering og samhandling vil stå i fokus i 2017.

Det kreves ny kompetanse på flere områder. Alle enheter kartlegger behov og utarbeider opplæringsplaner årlig. I 2017 vil kommunen i samarbeid med andre kommuner på nedre Romerike gjennomføre et større opplæringsprogram innen observasjon og oppfølging av akutt syke – PROact. Sektoren vil utarbeide en strategisk kompetanseplan i 2017.

Tilbakemelding fra brukerne

Det vil i 2017 bli gjennomført brukerundersøkelse i hjemmetjenestene.

Gode tjenester i miljø- og samfunnsutviklingssektoren

Ansvarsområder for sektoren er:

- Kommuneplan
- Sentrums- og næringsutvikling
- Miljøvern
- Arealforvaltning, plansaker og utredningsarbeider
- Oppfølging av landbruksforvaltning og viltforvaltning gjennom tett samarbeid med regionalt landbrukskontor
- Byggesaksbehandling og tilsyn etter plan- og bygningsloven
- Kart- og oppmålingstjenester
- Vann, avløp og renovasjon
- Samferdsel
- Samarbeid og faglig kontakt med de tekniske IKS-ene og de tekniske statlige og regionale organene

Føringer Miljø og samfunnsutvikling

Fra kommuneplanen 2015-2027

Forutsigbar og rettferdig saksbehandling skal kjennetegne Nittedal kommune. Det skal tilrettelegges for at tjenestene sektoren har ansvar for skal kunne være nettbaserte, samt at tjenestene skal være lett tilgjengelige og forståelige.

Strategiene er:

- bedre samhandling på tvers av tjenester og nivåer eksternt og internt
- å gi god veiledning til innbyggere slik at flere blir selvhjulpne
- å vurdere nye tekniske og miljøteknologiske løsninger innen fagområdene

Fremtidens infrastruktur skal være miljøvennlig og effektiv. For å få til dette må det også tas høyde for befolkningsvekst, klimaendringer og etterslep på vedlikehold av dagens infrastruktur.

Temaplaner

- Geodataplan for Akershus
- Kommuneplan med temakart
- Reguleringsplaner
- Trafikksikkerhetsplan
- Hovedplan V/A
- Klima- og energiplan

Aktuelle statlige og regionale føringer

- Statlige føringer for kommunal planlegging er sammenfattet i Fylkesmannens årlige forventningsbrev til kommunene
- Regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus; det skal legges til rette for å håndtere en fremtidig sterk vekst i befolkningen
- Nasjonal transportplan og Oslopakke 3
- Samferdselsplan i Akershus
- Forenklinger i forbindelse med byggesaksbehandling
- EUs vanndirektiv

Status og utfordringer

Følgende utfordringer vil særlig prege sektoren i 2017 og fireårsperioden fremover: Det forventes en høy befolkningsvekst. Dette gjør at det også innenfor miljø- og samfunnsutviklingssektoren vil være press på alle tjenesteområder. Veksten gjør seg synlig i alle avdelinger; mange nye reguleringsplaner og forslag til omreguleringer gir høy byggeaktivitet, både privat og offentlig. Dette gir periodevis stort trykk på plan, byggesak, geodata/oppmåling og kommunalteknikk. Nye prosjekter krever nye investeringer, samtidig som det er et etterslep i vedlikeholdet av gammel infrastruktur. Vedtak om bygging av helsehus, skolebehovsplanen med flere nye skoler, flerbrukshall mm. innebærer i første omgang et stort press på kommunens planavdeling. For å sikre at de ambisiøse målene kan realiseres er det derfor nødvendig å styrke planavdelingen med en fast og to midlertidige stillinger innen arealplanlegging og samferdsel.

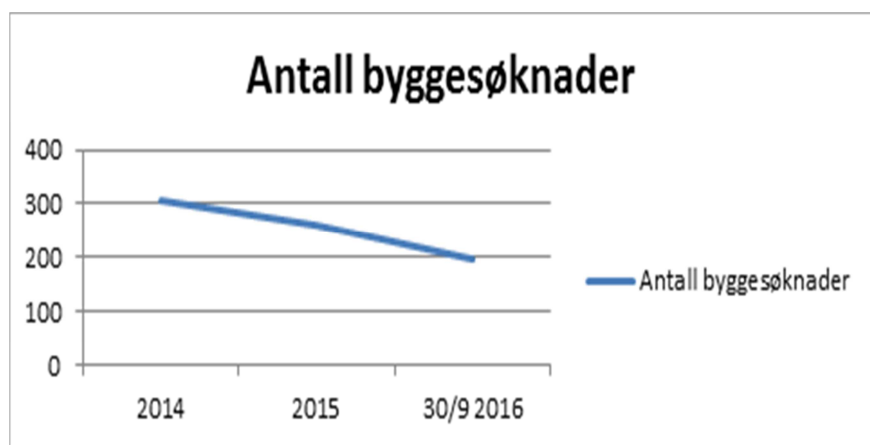
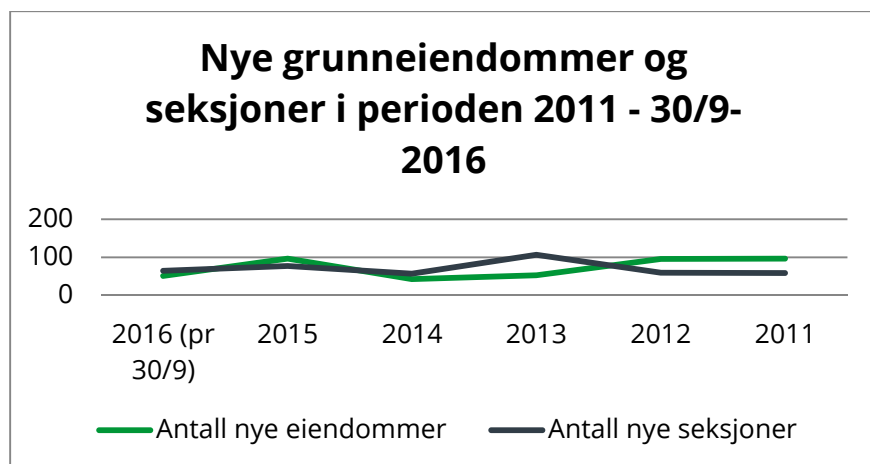
Nye Nittedal sentrum skal realiseres. Første trinn er kirke, kulturhus og helsehus i Rådhuskvartalet. Rotnes kirke og kulturverket Flammen ferdigstilles ved årsskiftet 2016/2017, mens et nytt helsehus er under planlegging, med mål om ferdig helsehus ca. år 2020. Prosjektering og omregulering er igangsatt i 2016. Se egen sak om planer til kommunestyret i november 2016

For å komme til trinn 2 av sentrumsutviklingen er kommunen avhengig av å legge om dagens RV4 i en sløyfe mot øst på en ca. 800 m lang strekning. Kommunen vil ha et planarbeid for «sentrumskjernen» parallelt med at Statens vegvesen skal regulere ny Rv4 med kollektivfelt fra Kjøl til og med Rotneskrysset. Planområdet som frigjøres ved å legge om veien må stabiliseres og flomsikres. Det må foretas eiendomserverv og inngås avtaler med utbyggere. Omlegging av RV4 i sentrum vil frigjøre plass til boliger, forretninger, kontorarbeidsplasser, møteplasser, kollektivterminal og attraktive forbindelser for myke trafikanter. Finansiering er på plass gjennom øremerking av 680 millioner i revidert avtale - Oslopakke 3 for 2017 - 2036.

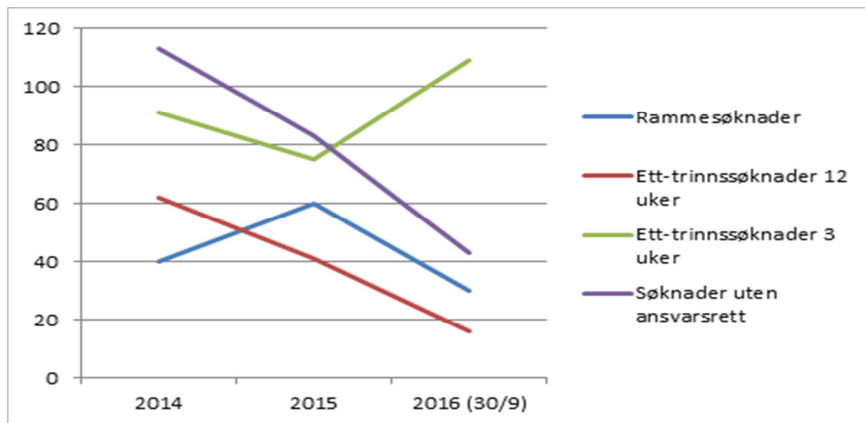
Arbeidet med sentrumsutvikling vil pågå over flere år, langt ut på 2020-tallet. I tillegg til at området må flomsikres er det viktig at både Ørfiskebekken og Nitelva har et naturlig og godt løp også i flomsituasjoner, og at det er buffersoner langs elva.

Boligbyggingen skal være for alle. I et marked med økende priser vil det ved alle nye byggefelt i årene fremover være viktig å sikre differensiert boligbygging med særlig vekt på boliger for eldre, førstegangsetablerere, flyktninger og vanskeligstilte.

Antallet nye grunneiendommer og eiendomsseksjoner har vært forholdsvis stabilt de siste årene. Mange av seksjonene som opprettes er med seksjonerte uteareal, det vil si at det må holdes oppmålingsforretning og måles på lik linje som ved oppretting at en ny grunneiendom. Typiske seksjoner med uteareal er feltutbygging av rekkehus. Oppretting av grunneiendom behandles etter plan- og bygningsloven og matrikkelloven, mens seksjonering med uteareal behandles etter eierseksjoneringsloven og matrikkelloven.

Tabellen viser utviklingen i antall byggesøknader de siste tre år (til og med 30/9 i 2016).

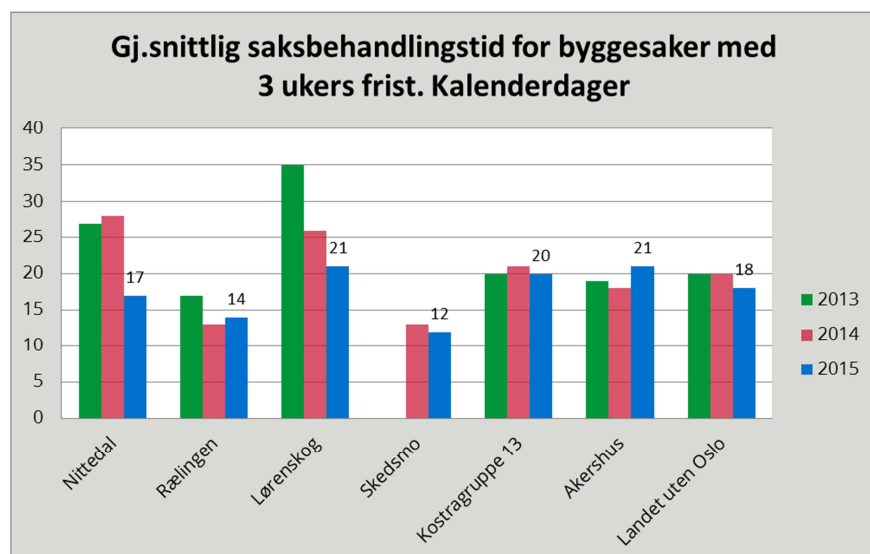
Tabellen viser antall byggesøknader de siste tre år (til og med 20/9 i 2016) fordelt på type søknad. Nedgangen i søknader uten ansvarsrett (lilla strek) skyldes i hovedsak at flere tiltak er unntatt søknadsplikt. Boligbyggeprogrammet i kommuneplanen 2015-2027 viser at det kan forventes en økning i antall byggesaker igjen i 2017-2020 som følge av nye boligfelt.

Saksbehandlingstiden for byggesaker fortsetter å holde seg på et lavt nivå, godt innenfor de rammer plan- og bygningsloven har satt som saksbehandlingsfrister. Dette gjelder også for delesaker og reguleringsaker. Kommunen har noen utfordringer med å overholde tidsfrister på oppmåling, men dette gjelder enkeltsaker. De fleste blir behandlet innen de lovpålagte fristene. De enkelte oppmålingssaker som ikke blir behandlet innenfor fristen skyldes ofte vinter, men noen ganger er det mangel på ressurser.

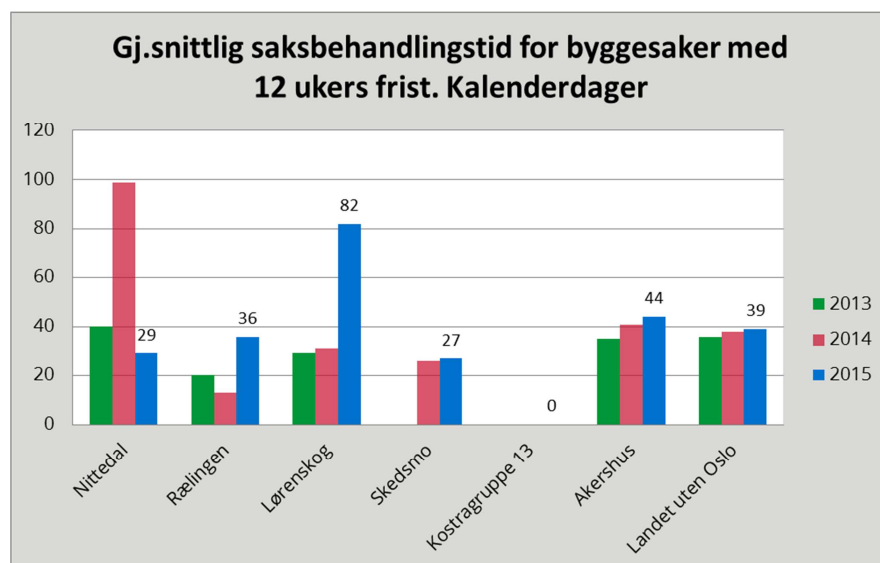
Det er utfordrende at et for stort antall byggesaker er mangelfullt dokumentert. Når det mangler dokumentasjon må kommunen enten sende mangelbrev eller sende saken i retur. Dette er tidkrevende og saken stopper da opp. Det er videre mange som har behov for veiledning i byggesak og kommunen bruker en god del tid på dette. Tid til veiledning i byggesak er en utfordring for flere kommuner enn Nittedal. Hvordan kommunen veileder er løst på forskjellige måter i de kommunene vi har spurt. Noen har et fast veiledningskontor hele uken, andre har kun begrenset til noen dager i uken eller til gitte klokkeslett. Noen kommuner har kun veiledning på telefon eller til konkrete timeavtaler. Det varierer også om kommunene belaster dette på selvkost slik at det blir en del av byggesaksgebyrene eller om det belastes på rammen til sektoren.

Det er også fortsatt for mange som bygger ulovlig. Ulovlig oppførte tiltak kan skape uro i et nabolag. Kommunen vil på bakgrunn av dette jobbe med hvordan vi kan gi bedre og mer effektiv informasjon om hva som er søknadspliktig, hva som kreves av

søknadsdokumentasjon og hvordan vi kan føre tilsyn på en måte som kan medføre at flere søker før de bygger.

Tabellen viser at Nittedal kommune i snitt behandler disse søknadene på 17 dager, frist er 3 uker. Dette er godt innenfor målet for saksbehandlingstid fra side 53.

Tabellen viser at Nittedal kommune i snitt behandler disse sakene på 29 dager, frist er 12 uker. Saksbehandlingstiden fra 2014 skyldes at tiden ikke ble regnet fra komplett søknad, men fra søknaden kom inn. Dette har nå blitt rettet opp i og saksbehandlingstiden for 2015 er derfor en helt annen.

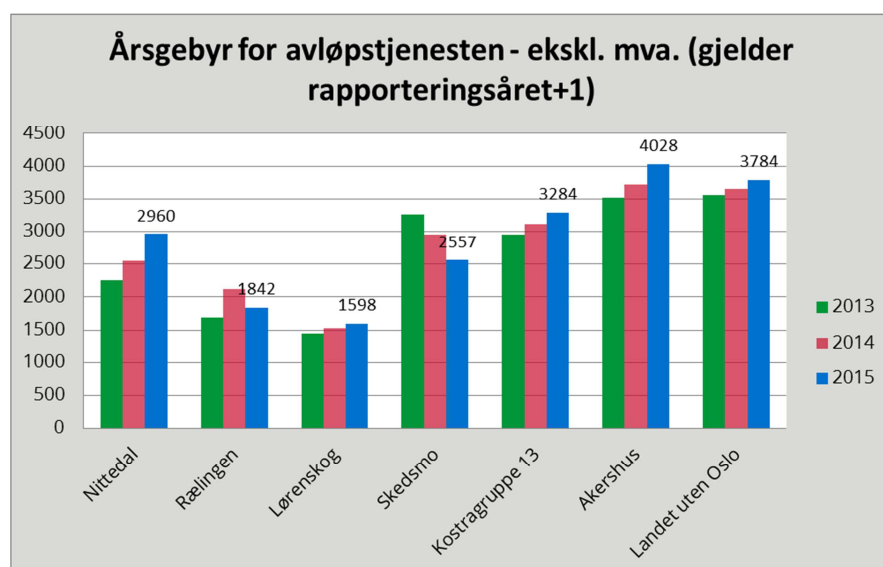
Rekruttering av kompetent personell med høyere teknisk utdannelse og riktig fagbakgrunn er en utfordring i kommunen. Vi kjemper om arbeidskraften med konsultentselskapene som har gode lønnsbetingelser, og med nabokommunene. I løpet

av 2016 har vi likevel klart å rekruttere flere dyktige medarbeidere innen denne yrkesgruppen.

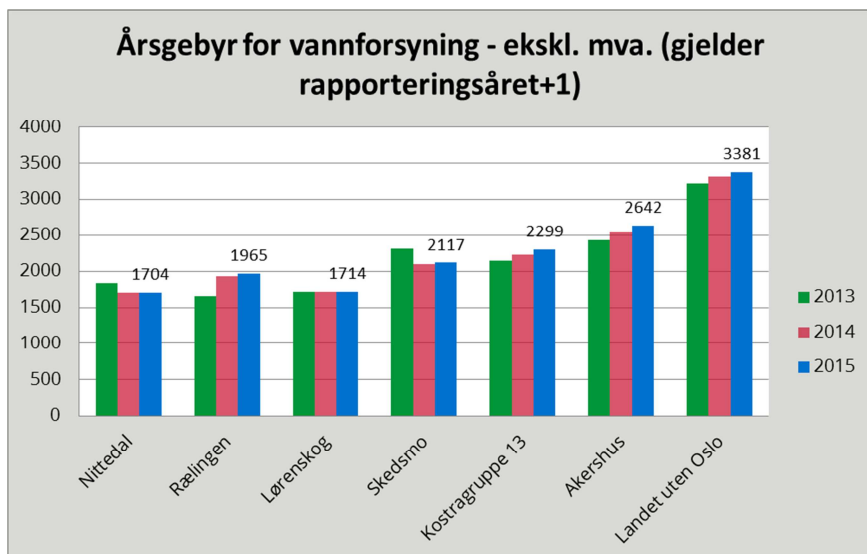
Etterslep på vedlikehold av samferdsel, vann og avløp er en felles utfordring for alle kommuner i Norge. Det satses nå på vann og avløp gjennom egne planer og prosjekter. For samferdsel er det status quo på veivedlikeholds nivået. Under inspeksjoner er det avdekket behov for vedlikehold på broer. Det er i perioden avsatt midler til vedlikehold og oppgradering av flere av de kommunale broene. For Rygga bru er det foreløpig ikke avsatt midler da kostnadsoverslag for denne utbedringen/utskiftningen ikke er klar.

Støy- og støvmålinger i Brennaveien startes opp høsten 2016 og arbeidet videreføres i 2017. Hvilke tiltak som anbefales etter målingene er ikke avklart, og det er ikke satt av midler til dette i budsjettforslaget.

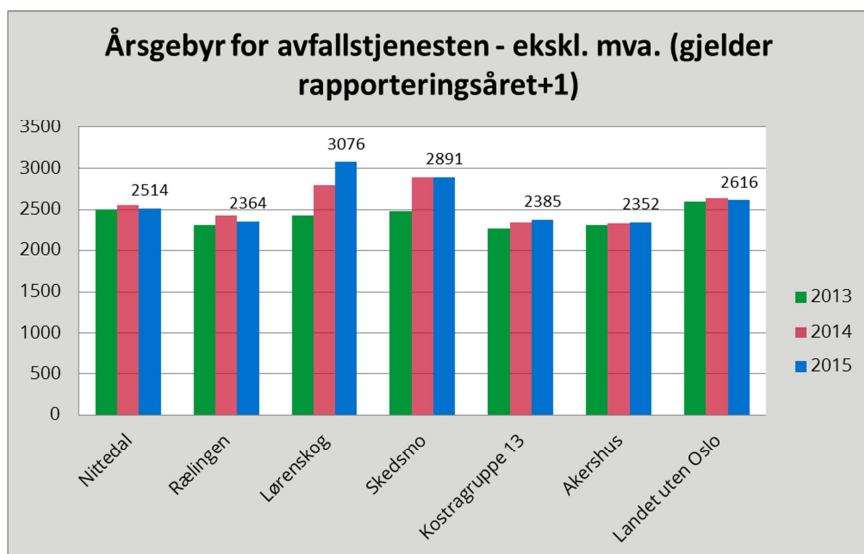
Gang- og sykkelvei mellom RV4 og Kvernstujordet bygges i flere etapper. Nederste del bygges i 2017. Øverste del over Kvernstujordet og midterste delen inkl. bru for kryssing av Ørfiskebekken er fremdeles til drøfting og vil bli en del av utbyggingsavtalen som kommer til behandling i 2017. Det er derfor ikke lagt inn noe beløp for dette.

Tabellen viser utviklingen av avløpsgebyret. Den store miljøatsingen rehabilitering av ledningsnett medfører økte gebyr for våre abonnenter. I kommende år vil også tilkobling til NRA føre til ytterligere økning i gebyrene. Hvor tettbygd eller spredt bygd kommunen er, vil også gjenspeiles i gebyrene.

Tabellen viser utviklingen av vanngebyret. Nittedal kommune har kunnet holde gebyrene nede pga. bruk av fond, for eksempel bruk av midler avsatt på fond 2 (jf vedtak KST-sak 45/14) til investering på vann. Kommunen har fremdeles vesentlige fondsmidler etter tilbakeføringer som følge av NRV saken. Midlene brukes etter selvkostreglene.

Tabellen viser utviklingen av renovasjonsgebyret.

Nittedal Brannvesen ble innlemmet i Nedre Romerike Brannvesen fra 01.01.14. Kommunen var forespeilet en innsparingseffekt over tid, da kostnadene skal utjevnes over en 10 årsperiode. Foreløpig har diverse justeringer og den generelle kostnadsøkning gjort at vi ikke har oppnådd den forventede innsparingen.

Mål og satsinger for sektoren i 2017

De viktigste satsningsområdene for sektoren i 2017 er:

- Videre planlegging av nye Nittedal sentrum som et attraktivt og miljøvennlig sted
- Trafikksikkerhet og satsing på myke trafikanter
- Digitalisering innen alle tjenester for mer effektiv drift og produksjon, herunder digitalisering av byggesaksarkivet
- Fortsette satsingen på oppgradering av VA-nett
- Ny avløpsledning ut av bygda
- Klimatilpasning blant annet i arbeidet med kommuneplanrulleringen

Sektoren leverer et sett av ulike tjenester mot enkeltpersoner (f.eks. behandling av byggesøknad), profesjonelle aktører (f.eks. behandling av reguleringsplan) og allmennheten (f.eks. brøyting av vei og vedlikehold av infrastruktur). Utvikling av tettsteder og et attraktivt og klimavennlig sentrum er viktige satsingsområder.

Sektoren skal levere gode tjenester, som i størst mulig grad tar hensyn til brukeres ønsker og behov, og som samtidig er i henhold til lovkrav og de planer som til enhver tid er gjeldende i kommunen. Dette innebærer blant annet at tjenestene skal underbygge viktige samfunns mål innenfor blant annet miljø, trafikksikkerhet og beredskap. Saksbehandling av reguleringsplaner, bygge-, dele- og oppmålings saker skal gjøres innen de lovpålagte tidsfristene.

Det jobbes aktivt for å tilrettelegge byggesaksarkivet, kart, kartløsninger og andre data for publikum, slik at innbyggerne selv kan hente den informasjon som de trenger, eksempelvis i byggesaker. Rådmannen foreslår at digitalisering av det historiske byggesaksarkivet og de øvrige tekniske arkivene starter i 2017. Det er et mål at sektoren legger til rette for teknologiske løsninger, som letter arbeidet for både søker og saksbehandler, og som gir transparent saksbehandling og forutsigbare vedtak.

Sektoren skal forsere arbeidet med rehabilitering av det kommunale vann- og avløpsnett. Vi har fokus på effektivitet i egen organisasjon og optimalisering av samarbeid med konsulenter og entreprenører. Parallelt med gjennomføring har vi fokus på kontroll og kvalitet i arbeid som utføres. På denne måten legger vi til rette for å ta igjen kartlagt etterslep og starte ordinært vedlikehold på vann- og avløpsnett.

Den største satsingen til kommunen i 2017 og de påfølgende årene, er arbeidet med å realisere ny avløpsløsning for kommunens innbyggere. Dagens løsning med 3

renseanlegg langs Nitelva skal fases ut og erstattes med avløpsledning til NRAs anlegg i Skedsmo. Dette tiltaket er omtalt under kapittelet «Rent Miljø».

Kommunen har mange gamle og utdaterte reguleringsplaner. Arbeidet med å gjennomgå og fornye disse startet i 2015. Det er lagt inn midler til en stilling til dette arbeidet frem til sommeren 2017.

Nittedal kommune står foran fortsatt befolkningsvekst og omfattende samfunnsutviklingsoppgaver. RV4 er tatt inn i Oslopakke 3, og med omlegging av RV 4 vil sentrum få dobbelt så stort areal som i dag. Dette er en utvikling i samsvar med vedtatt regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, hovedveksten i Nittedal kommune skal skje i Rotnesområdet. Første del av gjennomføringen av de ambisiøse målene i Nittedal kommune, er å legge til rette for utvikling gjennom vedtatte planer. For å følge opp er det for 2017 lagt inn midler til to prosjektstillinger og en fast stilling i planavdelingen.

I 2015 startet byggingen av kirke, kulturhus og bibliotek med tilhørende uteareal og infrastruktur, noe som involverer mange avdelinger i kommunen. Dette arbeidet er i slutfasen og byggene er klare til å tas i bruk ved årsskiftet 2016/2017. Rådmannen har startet utredning av en fremtidig flytting av kommunalteknisk driftsavdeling. Når sentrum utvikles med bl.a. helsehus, er det naturlig at kommunalteknisk drift flytter ut av Rådhuset.

Folkehelse og trafikksikkerhet er to tema som er tett knyttet sammen. Det er satt av midler til regulering, planlegging og anleggelse av turveier, gang og sykkelveier. Arbeidet med regulering av turveinett lang Nitelva har også startet. Første del av dette turveinettet vil ligge langs elva i Nye Nittedal sentrum, og vil være en naturlig del av sentrum. Tiltaket er ytterligere omtalt i kapittelet «Stolt Nittedalsidentitet». Det skal i forbindelse med turveinettet legges til rette for et samarbeid mellom alle avdelingene i sektor for miljø og samfunnsutvikling, regionkontor landbruk og med berørte grunneiere.

Sektoren har over flere år vært aktiv i arbeidet med kommunens trafikksikkerhetsarbeid. Dette gjelder både det overordnede planarbeidet, prosjektutarbeidelse og selve gjennomføringen. For å kunne hente ut statlige midler og bidra til å fullføre gang/sykkelveinettet i Nittedal kommune, også langs de fylkeskommunale veiene, er dette området styrket med en engasjementsstilling frem til sommeren 2017. Trafikksikkerhet vil være en prioritert oppgave også i fremtiden. I arbeidet med trafikksikkerhet får kommunen innspill fra mange hold, både enkeltinnbyggere, lag og

forening, politikere og andre. Innkomne tiltak diskuteres og prioriteres utfra flere kriterier, og ender til slutt i en årlig tiltaksplan. I 2016 ble tiltaksplanen revidert for bedre synliggjøring og samsvar med kommunens budsjett og investeringer. Planen inneholder både store og små tiltak som for eksempel korttidsparkeringer og dropoff-plasser ved skoler, fortau langs skoleveier, belysning og fotgjengerfelt.

Innenfor området samferdsel vil det bli foretatt arbeid og utredninger for å sikre og vedlikeholde flere av bruene våre. Den lovpålagte bruinspeksjonen har avdekket flere feil og mangler som må utbedres.

Kommunen ved byggesaksavdeling vil arbeide videre med effektivisering av veiledning og se på hvordan kommunen kan sikre komplette søknader i større grad enn i dag. Som et ledd i dette arbeidet vil kommunen se på hvordan informasjon på internett kan videreutvikles, vurdere om vi skal avholde flere kurs for ansvarlig søker/tiltakshavere, og vurdere om det kan utvikles bedre nettbaserte tjenester. Bedre veiledning kan også bidra til at antall ulovlighetssaker reduseres.

Videre ser kommunen et behov for å forsterke tilsynsvirksomheten etter plan- og bygningsloven. Mer tilsyn med f.eks. ansvarlig søker kan være med å sørge for bedre søknader fra de profesjonelle foretakene som påtar seg ansvarsrett som ansvarlig søker. Kommunen vil også jobbe med å utvikle en strategi for tilsyn.

Nittedal kommune skal kjennetegnes ved forutsigbar og rettferdig saksbehandling. Det er derfor et mål at få vedtak etter plan- og bygningsloven klages inn for Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Vårt sekundære mål er å synliggjøre at kommunen driver forsvarlig saksbehandling gjennom Fylkesmannens stadfesting av kommunens vedtak.

Delmål	Nøkkelindikatorer	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat per oktober 2016	Mål 2017
Tjenestene skal ha tilstrekkelig kapasitet	Rehabiliterert antall meter vannrør	100	540	60	120
	Gjennomføring av trafikksikkerhetstiltak	Ihht. plan	Ihht. plan	Ihht. plan	Ihht. plan
Tjenestene skal være av god kvalitet	Klager/henvendelser på utført brøyting	110 Resultat for sesongen 13/14	109 Resultat for sesongen 14/15	40 Resultat for sesongen 15/16	40
	Antall klagesaker etter pbl. sendt Fylkesmannen (ikke medregnet delesaker)	22	20	13 (inkludert en refusjonssak)	18
	Antall vedtak som er opphevet/omgjort av Fylkesmannen (ikke medregnet delesaker)	3	2	2	3

Mht rehabilitering av ledningsnett i kommunen, så prioriteres avløpsnett først. Vannledningsnett tas der dette er praktisk ved gjennomføring av prosjektene, og ved konkrete behov.

I både plan og byggesaker har partene klagerett. Jo tettere vi bygger jo flere konflikter er det naturlig at oppstår. Det vil være saker som blir oversendt fylkesmannen, og det må forventes at noen av disse blir omgjort.

Sektoren jobber med å utvikle indikatorer som er relevante for å følge kvalitets- og aktivitetsutviklingen over tid. Dette gjelder både innenfor lovforvaltning og tjenesteyting. Ovenfor er noen utvalgte indikatorer hvor kommunen har satt seg mål for 2017.

Andre kommunale virksomheter som leverer tjenester i eller samarbeider med Nittedal i 2016:

Barnevernvakta v/Romerike politidistrikt	Interkommunalt samarbeid
Miljøhuset Gnisten AS	Aksjeselskap
Norasondegruppen AS	Aksjeselskap
Romerike krisesenter IKS	Interkommunalt selskap
Regionalt Samhandlingskontor	Interkommunalt samarbeid
Enhet for lindrende behandling	Interkommunalt samarbeid
Alternativer til vold	Interkommunalt samarbeid
Mobilt røntgen	Interkommunalt samarbeid
Overgrepsmottak	Interkommunalt samarbeid
Seksjon for sorgstøtte Ahus	Interkommunalt samarbeid
Regionalt samhandlingskontor Nedre Romerike	Interkommunalt samarbeid
Kommunal akutt døgnenhet (KAD) Tidl. ØHD	Interkommunalt samarbeid
Romerike avfallsforedling IKS (ROAF)	Interkommunalt selskap
Nedre Romerike Vannverk IKS (NRV IKS)	Interkommunalt selskap
Nedre Romerike brann- og redningsvesen (NRBR IKS)	Interkommunalt selskap
Nedre Romerike Avløpsselskap IKS (NRA IKS)	Interkommunalt selskap
Jernbaneforum Gjøvikbanen	Interkommunalt samarbeid
Regionkontor Landbruk (RKL)	Interkommunalt samarbeid
Nedre Romerike Vannverk AS	Avviklingsselskap
Romerike kontrollutvalgssekretariat (ROKUS IKS)	Interkommunalt selskap
Romerike revisjon IKS	Interkommunalt selskap
Nittedal kommunale eiendomsforetak (Nittedal-Eiendom KF)	Kommunalt foretak
Samarbeidsrådet for Nedre Romerike (SNR)	Interkommunalt samarbeid
Nedre Romerike Innkjøpsamarbeid (NRI)	Interkommunalt samarbeid

God folkehelse

God folkehelse innebærer at alle skal ha så god helse som mulig ut fra sine forutsetninger. Helse er ulikt fordelt mellom sosiale grupper i befolkningen, og det er mange faktorer som bidrar til å skape og opprettholde slike forskjeller. Det gjelder for eksempel frafall i videregående skole, miljøbelastninger, inntektsulikhet og sosial ulikhet i levevaner. Alle innbyggere har et selvstendig ansvar for sin egen helse og for å gjøre gode helsevalg.

Nittedal kommunes folkehelsearbeid skal bidra til å fremme helse i befolkningen, og redusere sosiale helseforskjeller. Kommunens ansvar kan beskrives som en kombinasjon av universelle tiltak og tiltak som retter seg mot hele befolkningen, og målrettede tiltak mot utsatte grupper. Arbeidet må være helhetlig, og folkehelseperspektivet skal derfor være en grunnleggende premisse i all kommunal planlegging.

Forholdene ligger generelt godt til rette for god folkehelse i Nittedal. Befolkningen har gode levekår og det er lav arbeidsledighet. I tillegg er sentrale kjennetegn ved kommunen, som god tilgjengelighet til natur, gode rekreasjons- og friluftsmuligheter, og et aktivt frivillig miljø innen både kultur og idrett, viktige faktorer også i et folkehelseperspektiv. Kommunen skal bidra til at de gode forholdene opprettholdes og videreutvikles og gjelder alle grupper i befolkningen. Fra barndom, via ungdomstid og voksen alder til en aktiv, trygg og sunn alderdom.

Føringer

Fra kommuneplanen 2015-2027

Mål: Alle skal ha mulighet for et godt og aktivt liv

- Nittedal skal være et lokalsamfunn med plass til alle
- Nittedal kommune skal bidra til å redusere sosiale helseforskjeller
- Barn og unge i Nittedal skal ha et oppvekstmiljø som gjør dem robuste
- Andelen ungdom som gjennomfører videregående opplæring er 95 %
- Den sosiale boligpolitikken er rettet mot dem som trenger det mest
- Nittedal kommune skal legge til rette for at eldre er trygge, aktive og selvhjulpne
- Kommunen har nullvisjon for krenkelser og mobbing

Temaplaner

- Trafikksikkerhetsplan
- Plan for idrett og friluftsliv
- Kommunedelplan for nye Nittedal sentrum og formingsveileder
- Plan for bekjempelse av selvmord

Under arbeid:

- Boligmelding
- Plan for rus/psykisk helse

Aktuelle statlige og regionale føringer

Folkehelsemeldingen – Meld. St.19 (2014-2015)

Nasjonale folkehelsemål er:

- Norge skal være blant de tre landene i verden som har høyest levealder.
- Befolkningen skal oppleve flere leveår med god helse og trivsel og reduserte helseforskjeller.
- Vi skal skape et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen.

I statsbudsjettet for 2017 har Regjeringen foreslått 56 mill kroner til et program for langsiktig folkehelsearbeid i kommunene. Kommunen kan søke om utviklingsmidler fra denne potten.

Helsedirektoratet arbeider med å utarbeide et Folkehelseprogram som en oppfølging av Folkehelsemeldingen. Programmet skal være en tiårig satsing fra 2017 til 2027, som skal bidra til å styrke kommunenes arbeid med å fremme innbyggernes helse og trivsel i lokalsamfunnet. Det skal rettes inn mot psykisk helse og rusforebyggende arbeid. Barn og unge er en prioritert målgruppe. Kommunen avventer programmet.

Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Akershus 2016-2040

Folkehelseperspektivet ligger til grunn for den regionale planen.

- I Akershus skal det være enkelt å være fysisk aktiv. Flere er i jevnlig fysisk aktivitet. Strategi: Lokalisere skolebygg, anlegg for idrett og friluftsliv og andre virksomheter slik at flest mulig kan gå og sykle.
- I Akershus skal det være enkelt å møte andre og å være inkludert.
- Hverdagsaktivitet er en naturlig og integrert del av kommunal areal- og transportplanlegging.

Regional plan for kulturminner og kulturmiljø i Akershus - Spor for fremtiden

Kulturarven kan bidra til god folkehelse. Gode levende lokalsamfunn gir god folkehelse.

Status og utfordringer

I likhet med resten av landet er livsstilssykdommer og psykiske helseutfordringer de store utfordringene. Rådmannen er spesielt bekymret for unge som ikke kommer inn på arbeidsmarkedet, og som i tillegg har utfordringer med rus og sin psykiske helse.

Figuren illustrerer hvor sammensatt begrepet folkehelse er og hvordan hele kommunen har et ansvar:

Folkehelseprofilen 2016

Folkehelseinstituttet publiserer hvert år en folkehelseprofil for alle norske kommuner (www.fhi.no). Tabellen under viser hvordan Nittedal ligger an sammenlignet med Akershus og med resten av landet på en rekke indikatorer som er relevante for folkehelsen. Noen av indikatorene er helsestatistikk, som f.eks. sykehusinnleggelses,

antall hoftebrudd etc. Andre indikatorer viser status på forhold man vet påvirker folkehelsen, som f.eks. arbeidsledighet eller andre sosiale og økonomiske faktorer. Folkehelseprofilen viser at Nittedal ligger godt an sammenlignet med resten av landet på mange områder, og forholdene ligger godt til rette for å opprettholde og videreutvikle god folkehelse. Det er mange «grønne» indikatorene. Dette betyr at Nittedal ligger signifikant bedre an enn landsgjennomsnittet på disse indikatorene. Kommunens eneste røde indikator er antibiotikabruk. Denne indikatoren var også rød i 2015. Dette er tatt opp med kommunens fastleger og vil bli fulgt opp av kommuneoverlegen.

Folkehelseprofilen for Nittedal – 2016

Tema	Indikator	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Nittedal
Befolkning	1 Befolkningsvekst	1,4	1,6	1,1	prosent	
	2 Personer som bor alene, 45 år +	20,1	22,3	25,6	prosent	
	3 Valgdeltakelse 2015	62	61	60	prosent	
Levekår	4 Vgs eller høyere utdanning, 30-39 år	83	83	83	prosent	
	5 Lavinntekt (husholdninger), 0-17 år	6,8	8,1	11	prosent	
	6 Inntektsulikhet, P90/P10	2,6	2,8	2,7	-	
	7 Barn av enslige forsørgere	15	14	15	prosent	
	8 Arbeidsledige, 15-29 år (ny def.)	2,2	2,3	2,7	prosent	
Miljø	9 Uføretrygdede, 18-44 år	2,1	1,7	2,6	prosent (a,k*)	
	10 God drikkevannsforsyning	100	100	92	prosent	
	11 Forsyningsgrad, drikkevann	78	94	89	prosent	
	12 Skader, behandlet i sykehus	13,5	12,2	12,8	per 1000 (a,k*)	
	13 Ensomhet, Ungdata	17	18	18	prosent (a,k*)	
Skole	14 Fornøyd med lokalmiljøet, Ungdata	69	72	70	prosent (a,k*)	
	15 Medlem i fritidsorganisasjon, Ungdata	70	66	63	prosent (a,k*)	
	16 Trives på skolen, 10. klasse	86	87	85	prosent (k*)	
	17 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. kl.	22	21	25	prosent (k*)	
	18 Laveste mestringsnivå i regning, 5. kl.	21	22	26	prosent (k*)	
Levevaner	19 Frafall i videregående skole	21	20	24	prosent (k*)	
	20 Fysisk inaktive, Ungdata	11	12	13	prosent (a,k*)	
	21 Overvekt inkl. fedme, 17 år	16	17	21	prosent (k*)	
	22 Alkohol, har vært beruset, Ungdata	11	15	14	prosent (a,k*)	
	23 Røyking, kvinner	-	-	10	prosent (a*)	
Helse og sykdom	24 Forventet levealder, menn	78,7	79,2	78,2	år	
	25 Forventet levealder, kvinner	83,3	83,3	82,8	år	
	26 Utdanningsforskjell i forventet levealder	4,6	5,2	4,8	år	
	27 Psykiske sympt./lid, primærh.tj., 15-29 år	135	132	142	per 1000 (a,k*)	
	28 Psykiske lidelser, legemiddelbrukere	115	123	130	per 1000 (a,k*)	
	29 Muskel og skjelett, primærhelsetjenesten	250	250	262	per 1000 (a,k*)	
	30 Hjerte- og karsykdom, beh. i sykehus	16,7	16,2	17,3	per 1000 (a,k*)	
	31 Type 2-diabetes, legemiddelbrukere	33	32	35	per 1000 (a,k*)	
	32 Lungekreft, nye tilfeller	57	53	55	per 100 000 (a,k*)	
	33 Antibiotika, legemiddelbrukere	233	233	229	per 1000 (a,k*)	
34 Vaksinasjonsdeknning, meslinger, 9 år	96,3	95,2	94,7	prosent		

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landnivået
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- ▬ Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer

Kommunen har utarbeidet en folkehelseoversikt i tråd med krav i plan og bygningsloven. Der blir det redegjort for status og utfordringer på en rekke folkehelserelaterte områder. Oversikten skal revideres jevnlig og ligge til grunn for kommunens planlegging. Både folkehelseprofilen fra Folkehelseinstituttet og kommunens egen folkehelseoversikt viser at folkehelsen er god i Nittedal, sammenliknet med resten av landet.

Oversikten viser også at Nittedal vil få noen utfordringer i årene som kommer, som følge av demografiske endringer med bl. a. en økende andel av befolkningen over 80 år, og en betydelig økning i antall barn. Med en økt eldrebefolkning kan en forvente flere med ulike helseplager, og et større press på de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Med flere barn blir utfordringen å legge til rette for gode oppvekstvilkår. Gode barnehager og en god skole for alle, er et av de beste utgangspunkt en kan ha for god folkehelse.

Nittedal kan også forvente en økning i andelen innbyggere med en annen etnisk bakgrunn enn norsk. Både som følge av tilflytting, men særlig som følge av flyktnings situasjonen i verden i dag. Innvandrere har ofte andre helseutfordringer enn etniske nordmenn, noe som trolig vil gi kommunen et endret utfordringsbilde over tid. Folkehelseoversikten viser også hvordan Nittedals befolkning har endret seg sosioøkonomisk gjennom årene, og det er grunn til å anta at den også vil forandre seg i årene som kommer.

Nittedal er en del av et pressområde rundt Oslo med blant annet stigende boligpriser. I tillegg er Nittedal del av et stort og godt arbeidsmarked. Dette gjør at Nittedal har få personer med lav inntekt, det er lav arbeidsledighet og det er for det aller meste gode levekår. Men samtidig gir boligprisene utfordringer for unge som vil etablere seg i bygda.

Konsekvensene blir ekstra store for de som har økonomiske problemer. Særlig gjelder dette barn som lever i lavinntektsfamilier, og som står i fare for å falle utenfor de sosiale aktivitetene som foregår.

Frafall i videregående skole

Nittedal har hatt et frafall fra videregående skole som har ligget over snittet for landet og fylket for øvrig. I folkehelseprofilen fra Folkehelseinstituttet for 2016 viser tallene igjen en bedring for kommunen. Vi er gått fra rød i 2014 til gult i 2015 og nå grønt i 2016.

Frafall er likevel en viktig folkehelseutfordring selv om kommunen ligger bedre an enn landet.

Livsstilssykdommer

I Nittedal som i resten av landet er økningen i livsstilssykdommer en av de store folkehelseutfordringene. Den store sosiale ulikheten i helsetilstand er bekymringsfull og utfordrer kommunen i prioriteringen av tiltak og ressurser.

Mål og satsinger i 2017

Det er behov for å forsterke og koordinere tjenester som er helsefremmende og forebyggende. Det er spesielt viktig å sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge. Grunnlaget for god psykisk og fysisk helse legges i barndommen.

Kommuneplanen benytter følgende inndeling for å synliggjøre de ulike nivåene i folkehelsearbeidet:

- Helsefremmende tiltak for alle innbyggere
- Tidlig innsats
- Tiltak for innbyggere som har behov for særskilt oppfølging
- Legge til rette for hverdagsaktivitet
- Kunnskap

Helsefremmende tiltak for alle innbyggere – prioriteringer i 2017

- Åpne og ta i bruk kulturhus, kirke, ungdomsklubb og bibliotek
- Styrking av kvaliteten i Nittedalskolen. Strategiplanen for kvalitet i Nittedalskolen skal implementeres.
- Styrkingen av skolehelsetjenesten og helsestasjonen videreføres. Helsestasjonen får styrket legetjenesten.
- Utbyggingsavtaler og andre virkemidler skal benyttes for å sikre boligutbygging også for utsatte grupper i boligmarkedet. Eldre og førstegangsetablerere er viktige målgrupper.
- Trafikksikkerhetsarbeidet prioriteres og følges opp i henhold til planen, med hovedvekt på trygge skoleveier
- «Vi bryr oss» arbeidet videreføres.
- Tilrettelegging for gode møteplasser skal styrkes i planlegging av bolig og sentrumsområder.
- Skape et livskraftig sentrum som bidrar til økt livskvalitet for kommunens innbyggere

- Arbeidet med tilrettelegging av utfartsparkeringer for adkomst ut i naturen videreføres.
- Det etableres turvei og aktivitetspark i det nye sentrum
- Oppgradering av uteområdene i skoler og barnehager
- Innsatsen for å hindre at barn og unge opplever mobbing og krenkelser styrkes og omfatter både barnehage og skole.

Tidlig innsats – prioriteringer i 2017

Tiltak for innbyggere som har behov for særskilt oppfølging – prioriteringer i 2017

- I 2016 ble det opprettet et team for intensive PP-tjenester. I 2017 skal teamet bistå skolene med å ivareta barn og ungdom med store atferdsvansker og/eller store emosjonelle vansker.
- I 2017 vil kommunen ha utarbeidet en modell for bedre tverrfaglig innsats overfor barn og unge i risikogrupper.
- Frisklivssentralen gir bistand til å endre levevaner med blant annet å tilby røykesluttkurs, kurs i depresjons- og belastningsmestring (KID, KIB), søvnkurs, treningsveiledning og kostveiledning. I 2017 foreslår rådmannen å tilføre sentralen ressurser. Målet er å videreutvikle sentralen til også å bli et lærings- og mestringssenter.
- Nittedal Kommune har utarbeidet en veileder mot alvorlig skolefravær. Det er etablert et ambulant team som følger opp de vanskeligste sakene. Veilederen følges kontinuerlig opp på skolene og av PPT.
- Utekontakten er et lavterskeltilbud til ungdom.
- Familieteamet er et forebyggende lavterskeltilbud for familier

Legge til rette for hverdagsaktivitet – prioriteringer i 2017

Nittedal kommune vil legge til rette for at innbyggere kan være fysisk aktive hver dag. Lett tilgang til opplevelsesrike natur- og rekreasjonsområder nær der folk bor er viktig for en god folkehelse. Store deler av Nittedals befolkning bor i nærheten av marka og kulturlandskapet i dalbunnen. Det er behov for bedre tilrettelegging.

- Det etableres turvei og aktivitetspark i det nye sentrum
- Oppgradering av uteområdene i skoler og barnehager
- Uterommene skal bli attraktive møteplasser som danner rammer om aktivitet og sosialt liv hele året
- Oppfølging av skolebehovsplanen vil legge til rette for at fler barn kan gå og sykle til skolen. Samtidig legges det vekt på tilrettelegging for gode utearealer ved de nye skolene.

- Skilting og merking av turstier helt fra boligområdene og ut i marka gjøres av turkameratene i samarbeid med kommunen.
- Kommunen har høsten 2016 opprettet et engasjement med varighet 15 måneder, som skal arbeide med tilrettelegging for friluftsliv i samarbeid med FRINI. (J.fr. KST-sak 55/15 og KST-sak 106/15)
- I samarbeid med FRINI videreføres arbeidet med å bedre tilgang til marka, merking av stier, utfartsparkeringer og tilrettelegging av helårsbålplasser og møtesteder i marka.
- Tilrettelegging for universell utforming ved utfartsparkeringer, ved bommene langs skogsbilveier og på de plassene som ligger tett ved skogsbilvei.
- I samarbeid med Bondelaget anlegges en sti langs Nitelva ved Hakadal kirke. Stien har til hensikt å synliggjøre verdiene i jordbrukslandskapet for allmennheten. Den ferdigstilles sent i 2016 og vil ha offisiell åpning i 2017
- Regulering av turvei i sentrum er igangsatt, grunnundersøkelser og utredninger foretas i 2016. Byggestart forventes i 2017. Der det er mulig vil det planlegges med turvei ifm anleggelse av avløpsledning langs Nitelva.
- Rådmannen vil i et lengre perspektiv arbeide for gang- og sykkelsti langs Nitelva til Skedsmo

Rent miljø

Et rent miljø er helt grunnleggende for å ivareta det Nittedal vi kjenner, og fremtidens Nittedal. Både kommunal aktivitet, og innbyggernes og besøkendes adferd har miljømessige konsekvenser. Det trengs en holdningsendring, miljøarbeid må dermed utføres langs mange dimensjoner.

Befolkningsveksten i Nittedal og klimaendringene er de største utfordringene for miljøet. Kommunen må håndtere bygging av flere boliger og mer trafikk både innad og gjennom kommunen. Forventede klimaendringer krever investeringer og planlegging for å gjøre kommunen i stand til å møte mer ekstremvær, og de følger det får i form av mer erosjon, mer flom etc.

For å lykkes i arbeidet med miljøspørsmål må vi ha en helhetlig tilnærming og hele kommunen må ansvarliggjøres. Miljøspørsmål må være et grunnleggende premiss i all planlegging.

Føringer

Fra kommuneplanen 2015-2027

Nittedal skal ha ren luft, jord og vann:

- Nittedal kommune skal innen 2027 redusere sine klimagassutslipp med 50 % i forhold til 1990-nivå
- Vannkvaliteten i Nitelva skal tilfredsstillere kravene til god økologisk tilstand innen 2021 i tråd med EUs rammedirektiv
- Nittedal skal bevare det biologiske mangfoldet

For at kommunen skal oppnå sitt mål om rent miljø må alle aktører samarbeide. Det kreves god teknologisk kunnskap og innovative løsninger. Miljø- og klimaspørsmål må belyses og tas hensyn til i all arealplanlegging og i hele den kommunale virksomheten.

Temaplaner

- Klima og energiplan
- Utskiftingsplan for biler, maskiner og utstyr
- Vann- og avløpsplan
- Landbruksplan

Aktuelle statlige og regionale føringer

Klimameldingen

Regjeringen la i april 2012 fram st.meld. nr. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk (klimameldingen). Klimamålene er videreført i St. meld. 13 (2014-2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU. Klima- og miljødepartementet foreslår nå å lovfeste Norges klimamål for 2030 og 2050 gjennom en egen klimalov. Lovforslaget er på høring høsten 2016 og vil behandles i 2017.

Regional plan for areal- og transport for Oslo og Akershus

- Planen skal bidra til at de nasjonale og regionale klima- og miljømålene blir oppfylt, inkludert at veksten skal skje med sykkel, gange og kollektivt.

Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

- I Akershus skal det være enkelt å oppleve natur
- Arbeide for at sykkel, sykkelparkering og myke trafikanter, er et viktig interesseområde i planbehandling og i dialog mellom stat, fylkeskommune og andre aktører.
- Arbeide for at gang- og sykkelveinettet lokalt og regionalt, samt mellom prioriterte byer og tettsteder, er sammenhengende. Legge til rette for gange- og sykling fra dør til dør hele året.

EUs vannrammedirektiv

EUs vannrammedirektiv, implementert i norsk lov gjennom vannforskriften.

Naturmangfoldloven

Norge har som mål å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2020. I den nye Naturmangfoldloven er målet en bedre forvaltning av norsk natur gjennom bærekraftig bruk og vern. Et viktig prinsipp i loven er at alle beslutninger som berører naturen skal bygge på kunnskap om naturmangfoldet og hvordan et planlagt tiltak påvirker dette.

Status og utfordringer

Kommunens største utfordring i årene som kommer er knyttet til reduksjon av klimagassutslipp, bedret vannkvalitet i Nitelva og ivaretagelse av naturens mangfold.

Det er en utfordring å styre utbyggingen mot et miljøvennlig utbyggingsmønster. Presskommunene rundt Oslo, som Nittedal, har en utfordring i å sørge for at ny

utbygging ikke blir bilbasert. Dette må vi tenke på både i den lokale planleggingen, hvor det skal legges til rette for gang og sykkel, men også i den mer regionale planleggingen hvor tilknytning til kollektivknutepunkter gir et reelt alternativ til bilbruk.

Målet om rent miljø er sektorovergripende og berører hele den kommunale forvaltning. Alle enheter i kommunen har derfor et ansvar for å legge til rette for og for å ivareta hensyn til miljøet, og bidra til at klimagassutslipp og energiforbruk reduseres.

Klima

Økningen av klimagassutslippene er bekymringsfull. Nittedal er en bilbasert kommune og den største utslippskilden er transport, hvor personbilbruken utgjør en stor andel. Mange pendler ut av bygda på jobb eller for å handle, og det brukes bil til skole, barnehage, fritidsaktiviteter og så videre. Den regionale planen for areal- og transport gir føringer om at 80% av befolkningsveksten skal skje på Rotnes. Det må legges til rette for et attraktivt sentrum, gode koblinger til boligområdene rundt og et miljø som innbyr til gange og sykling.

Nittedal har med andre ord en stor og viktig utfordring i å legge til rette for mindre bilbruk. For å redusere bilbruken trengs det både praktiske løsninger som bedre tog/busstilbud, bedre gang/sykkelveiforbindelser, lokale aktivitetsarenaer, flere innfartsparkeringer og kollektivfelt for buss slik at buss er et konkurransedyktig alternativ rent tidsmessig. Endringen til mer miljøvennlige biler som f.eks. elbil har hatt en rivende utvikling i områdene rundt Oslo, Nittedal inkludert. Kommunen har derfor etablert ladepunkter for ladbare motorvogner ved den nye parkeringsplassen ved rådhuset, og tatt inn krav til ladepunkt i nye reguleringsplaner. Kommunen har også som byggeier mulighet til å påvirke energiforbruket. For å redusere energiforbruket har kommunen gjennomført første fase i en EPC-kontrakt. Første fase består av en analyse som viser hvilke tiltak man kan gjøre for å redusere energiforbruket. EPC er energisparekontrakt med garanti. Kommunens eiendomsforetak jobber videre med hvordan disse resultatene skal brukes. Kommunen har også hatt fokus på holdningsskapende arbeid og gjennomførte i både i 2014 og 2015 ENØK-kampanje rettet mot husholdningene. Kampanjen bestod av gratis og uforpliktende ENØK-rådgivning gjennom hjemmebesøk og rådgivning på telefon og e-post. Tilbudet om å analysere boligen med hensyn til energibruk og mulige besparelser fra ulike energitiltak ble videreført i 2016.

Økt forbruk bidrar til at avfallsmengdene øker. Samtidig gjenvinnes mer avfall enn noen gang, og utslippene fra avfallsbehandlingen går ned. Romerike Avfallsforedling bygget i

2013 et nytt sorteringsanlegg, som ble satt i drift i januar 2014. 2015 er så langt det beste året når det gjelder gjenvinningsgrad. 43 % av husholdningsavfallet gikk til materialgjenvinning eller ombruk, opp fra 39 % i 2014. ROAF har vedtatt mål om 70 % materialgjenvinning og ombruk innen 2030, det vil si enda mer ambisiøst en EUs krav. I 2015 økte antall returpunkter fra 146 til 179, en økning på 22,6 %. ROAF sitt mål er ett returpunkt per 1000 innbygger. I Nittedal ligger vi godt an med ett returpunkt per 850 innbygger.

Som en følge av forventede klimaendringer er det grunn til å tro at vi får hyppigere, større og voldsommere regnskyll. Dette vil påvirke overvannsmengden, kunne gi flommer og føre til ras og økt erosjon. Dette vil også ha betydning for biologisk mangfold, for vannkvaliteten i vassdragene og for grønnsstrukturen. Kommunen har også som mål å iverksette tiltak som avbøter hendelser og forhold som er knyttet til klimaendringene vi har sett de siste årene. Dette vil være hendelser og forhold som isolert sett er uønsket og skal i varetas med hensyn til sikkerhet og beredskap, men det påvirker også arbeidet med å innfri EUs vanndirektiv jfr. avsnittet under. Kartlegging av overvann og flomveier er et viktig tiltak. Nittedal jobber her sammen med NVE i et prosjekt.

Mange av tiltakene fra kommunens klima og energiplan som ble vedtatt i 2010 er nå gjennomført. Planen vil bli revidert i 2017, jf forslag til planstrategi 2016-2019. I 2016 ble det bevilget ekstra midler knyttet til klima, miljø- og energitiltak. Midlene skal bl.a. brukes til kartlegging av klimagassutslipp, tiltak knyttet opp mot folkehelse og miljø som f.eks. utfartsparkeringer, sykle til jobben-aksjon og kartlegging av biologisk mangfold. Mange tiltak er utført, og dette vil fremkomme i årsrapporten for 2016.

Vannkvalitet

Vannkvaliteten i Nitelva er definert som god i øvre deler av elva, men blir dårligere nedover i vassdraget. Vannkvaliteten er blant annet påvirket av kommunaltekniske installasjoner som utett ledningsnett, overløp fra pumpestasjoner, overløp og restutslipp fra renseanlegg samt utslipp fra spredt bebyggelse, og avrenning fra landbruket.

Kommunen er godt i gang med arbeidet med å realisere ny avløpsløsning for kommunens innbyggere. Det er sendt søknad om konsesjon til NVE for legging av vann- og avløpsledning i Nitelvas nedre løp. Vi ligger godt over bransjens mål for årlig andel av rehabilitering på ledningsnett, og jobber videre med oppfølging av pålegg om oppgradering av spredt avløp. Som en konsekvens av de statlige føringene har kommunen utarbeidet planer for rehabilitering av avløp og foretatt en miljørisikovurdering.

For å redusere avrenning fra landbruk er tilskuddsordningene gjennom «Regionalt miljøprogram» til bl.a. redusert jordarbeiding og grasdekte vegetasjonssoner, «Spesielle miljøtiltak i landbruket» til bl.a. å anlegge fangdammer og utbedre hydrotekniske anlegg, og tilskudd til drenering for å hindre overflatevann og erosjon viktige. Dette er tilskuddsordninger, som forvaltes av Regionkontor landbruk innenfor rammer satt av fylkesmannen. I tillegg til tilskuddsordningene har kommunen etablert et fangdamfond for å sikre fullfinansiering av kostnadene til etablering. Holdningsskapende arbeid gjennom gratis miljøråd til gårdbrukere er ikke videreført.

Naturmangfold

Det biologiske mangfoldet er utfordret. Antall arter som dør ut har økt i moderne tid, og hastigheten på denne prosessen er langt høyere enn det som kan regnes som naturlig. Det biologiske mangfoldet trues av bl.a. endringer i klima og arealbruk, særlig som resultat av dagens effektivitet i skog- og jordbruk, nedbygging av arealer, masseuttak, forurensning og introduksjon av fremmede arter. Å sikre det biologiske mangfoldet er viktig og Nittedal fikk i 2015 3 nye naturreservater i marka.

Nittedal har gjennomført flere kartlegginger av biologisk mangfold. Kommunen har nå registrert 310 verdifulle naturtyper. De verdifulle naturområdene er særlig knyttet til skog og kulturlandskap i dalbunnen. Kommunen har i 2016 bl.a. startet opp arbeidet med å kartlegge lokaliteter for hønehawk.

Mål og satsinger i 2017

Den største satsingen til kommunen i 2017 og de påfølgende årene, er arbeidet med å realisere ny avløpsløsning for kommunens innbyggere. Dagens løsning med 3 renseanlegg langs Nitelva skal fases ut og erstattes med avløpsledning til NRAs anlegg i Skedsmo. Forprosjekt er gjennomført, og detaljprosjektering er startet opp. Konesjonssøknad om legging av avløpsledning i deler av Nitelva er sendt NVE. Videre arbeid har fått en utsettelse, da NVE har varslet lang saksbehandlingstid av søknaden. Dette arbeidet krever store ressurser både i planlegging og gjennomføring. Første påkobling var planlagt til 1. januar 2017, men medio 2018 er nå mer realistisk.

Arbeidet med rehabilitering av ledningsnett forsterkes. Kommunen er snart ferdig med pålegg om oppgradering av spredt avløp, og vil videre fokusere på oppfølging av påleggene. Når dette er gjennomført vil vi komme over i arbeid med tilsyn på dette. Dette store løftet er helt nødvendig både i et miljøperspektiv og for å kunne utvikle Nittedalsamfunnet.

Når kommunen etablerer ny avløpsledning til NRA, delvis i samarbeid med Skedsmo kommune, er det god miljøpolitikk at vannledningen til Nittedal skal legges om samtidig. Dette reduserer inngrepet i naturen til ett, og ikke to, som lett kunne blitt alternativet.

Dette spørsmålet tas opp i forbindelse med representantskapsmøtet i NRV i november 2016. Beslutningen vil få konsekvenser for selskapet, og sannsynligvis for vannprisen. Rådmannen mener at dette er en fornuftig beslutning i et miljøperspektiv.

Utbygging og bruk av arealene i Nittedal kommune planlegges i tråd med de rikspolitiske retningslinjene for arealbruk og transportsystem. Disse retningslinjene skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Ved å planlegge på denne måten skal vi bidra til å utvikle bærekraftige tettsteder, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet.

Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. Kommunen vil i 2017 arbeide for at nye Nittedal sentrum utvikles til å bli et livskraftig og klimavennlig sentrum. Kommunen vil også ha fokus på klima og miljø i forbindelse med utbyggingsprosjektene som skal gjennomføres i skolesektoren og nytt helsehus.

I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Planleggingen skal legge til rette for tilstrekkelig boligbygging i områder med press på boligmarkedet, med vekt på gode regionale løsninger på tvers av kommunegrensene.

I tillegg er følgende punkt/tema kommunens miljøetsatsing:

- legge til rette for klimavennlige areal- og transportløsninger, herunder bedre kollektivtilbud og nødvendig innfartsparkering. Dette gjøres i tett samarbeid med Ruter, NSB, Jernbaneverket og Statens vegvesen.
- legge til rette for et livskraftig og attraktivt sentrum som oppmuntrer til andre persontransportmåter enn bilbruk
- redusere klimagassutslipp og energiforbruk fra kommunal tjenesteproduksjon og virksomhet gjennom bl.a. miljøfyrtårnsordningen og grønt flagg
- redusere klimagassutslipp og energiforbruk ved holdningsskapende arbeid og krav i reguleringsplaner
- stille krav til lokalt produsert fornybar energi, klimavennlig teknologi og klimasmarte bygg i arealplanlegging

- fortsette en helhetlig forvaltning i tråd med EUs vannrammedirektiv og gjennom det interkommunale arbeidet i Vannområde Leira og Nitelva, samt oppfølging av tiltaksanalysen
- redusere avrenning fra landbruket gjennom holdningsskapende arbeid og informasjon
- redusere forurensning og skade som følge av klimaendringer
- øke tilgjengeligheten til Nitelva og opprettholde vassdragets verdi som landskaps- og naturelement
- bedre kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet, dokumentere og vektlegge økologisk belastning ved beslutning om gjennomføring av tiltak, og legge vekt på miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder
- tilrettelegge og kartlegge viktige områder for friluftsliv
- kartlegge flomfare langs sidevassdrag til Nitelva og som berører bebygde områder
- bekjempe fremmede arter

Relevante indikatorer

Delmål	Nøkkelindikatorer	Resultat 2014	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017
Redusere klimagass-utslippene	Antall sertifiserte kommunale miljøfyrtårn eller grønt flaggvirksomheter	3	3	10	10
	Energiforbruk per kvadratmeter i kommunal bygningsmasse	184	185	175	175
	% materialgjenvunnet avfall i ROAF-kommunene	39	43	50	70 (innen 2030)
	Antall abonnenter med hjemmekompostering. Akkumulerte tall	60	60	70	75
Nitelva skal ha god økologisk og kjemisk status innen 2021 (god vannkvalitet)	% kornareal med redusert/utsatt jordarbeiding	27	33	Frivillige tiltak	Frivillige tiltak
	Antall meter grasdekte buffersoner	8781	8044	Frivillige tiltak	Frivillige tiltak
	Antall meter med grasdekte vannveier i dråg	370	390	Frivillige tiltak	Frivillige tiltak
	Antall søknader fra landbruket på «smil»-midler for å reparere overvannskummer, rør og grøfter og etablering av fangdammer	12	6	Frivillige tiltak	Frivillige tiltak
	Rehabiliterert antall meter avløpsrør	830	4500	6500	4500 (fokus på kum-rehabilitering)
Nittedal skal bevare det biologiske mangfoldet	Registrerte naturtyper	310 akkumulert	310 akkumulert	315 akkumulert	315 akkumulert
	Inngrep i registrerte naturtyper	0	0	0	0

Siden tiltakene under vannkvalitet er basert på tilskuddsordning og er frivillig for grunneierne er det ikke oppført måltall for 2016 og 2017, og det varierer fra år til år hvordan dette blir fulgt opp. Årsakene til dette er blant annet været, produksjon m.m. Men det føres statistikk som er veldig interessant når det gjelder vannkvaliteten. Det er derfor viktig å ha resultatene med i tabellen.

Stolt nittedalsidentitet

Nittedal skal være et sted med identitet og et sted å være stolt av. Målet er at innbyggere, ansatte, frivillige og næringsliv har stolt nittedalsidentitet og er gode ambassadører for Nittedal

Føringer

Fra kommuneplanen 2015-2027

Stolt nittedalsidentitet handler om hvordan vi ønsker at innbyggere, ansatte og omgivelsene skal oppfatte Nittedal. Det handler også om hvem vi vil være.

Nittedal skal være:

- et sted å være stolt av
- den grønne kulturbygda
- et godt sted å bo
- et trygt sted å vokse opp
- inkluderende med plass til alle
- et attraktivt sted å jobbe
- et sted for opplevelser
- et sted der du får gode tjenester og omsorg når du trenger det

Temaplaner

- Kommunedelplan for kultur og idrett
- Plan for idrett og friluftsliv
- Områdereguleringsplan for Rådhuskvartalet
- Kommunikasjonsstrategien av 2016
- Arbeidsgiverpolitikken av 2016
- Kommunedelplan for kulturminner

Statlige og regionale føringer

- Spor for fremtiden - Regional plan for kulturminner og kulturmiljø i Akershus 2007- 2018.
- Den europeiske landskapskonvensjonen (2004)
- Markaloven (2009)

Status og utfordringer

For mange av våre innbyggere er identiteten knyttet til marka og den grønne bygda, til friluftsliv og frivillighet. 2015 var friluftslivets år, og arbeidet som ble gjort i den

forbindelse er videreført i 2016 og vil videreføres også i 2017. På den måten har den grønne bygda blitt enda bedre kjent og tilgjengelig for innbyggerne, og samtidig har dette bidratt til bedre folkehelse. I Nittedal deltar en meget stor andel av innbyggerne i frivillige lag og foreninger, spesielt innenfor kultur, idrett og friluftsliv. Det er sammen vi skaper identiteten og et godt omdømme i kommunen. Derfor bidrar også gode oppvekstmiljø og nabolag, gode tjenester i barnehage, skole og omsorgssektor til å skape god identitet.

Sentrumsutvikling er og har vært et viktig innsatsområde, og dette har også stor betydning for befolkningens identitet. Starten på denne utviklingen er byggingen av kirke og kulturhus, som skal innvies og tas i bruk. Hovedfokus framover vil nå være å videreføre sentrumsutbyggingen i tråd med vedtatte planer. Det er et mål at de viktigste tjenestene for innbyggerne skal samles i sentrum, og satsingen på sentrum skal redusere utpendling og handelslekkasje. Dette vil igjen bidra til et bedre miljø.

I denne handlingsplanperioden starter en storstilt utbygging av skolekapasitet. Skoler har stor betydning for folks opplevelse av tilknytning til et lokalområde, spesielt for barn og unge og deres foreldre. Ny felles skole på Elvetangen med ny hall og svømmehall vil gi et nytt samlingspunkt i Hakadal. Også nye og større Nittedal Ungdomsskole og Rotnes skole vil være kilde til lokal stolthet når skolene står klare.

Nittedal kommune skal være en foregangskommune når det gjelder klima og miljø, med bl.a. grønn vekst og nyskapende arbeidsplasser. Nittedal sentrum skal utvikles til å bli et attraktivt og klimanøytralt kommunesentrum, hvor vi skal innarbeide krav til oppvarming, energikilder, søppelhåndtering, trafikk og klimavennlige tak og fasader.

Befolkningen i kommunen vil øke og befolkningssammensetningen vil endres, vi får et større mangfold. Dette gjelder både aldersmessig, men også kulturelt og på andre måter. Vi er stolt av vår identitet og ønsker at nye innbyggere skal få ta del i og kjenne seg hjemme i denne. Samtidig må vi ta innover oss at samfunnet er i endring og at dette også vil påvirke identiteten.

Økningen i antall innbyggere vil også være med å påvirke hvordan vi tenker og planlegger rundt det fysiske bomiljøet ved nybygging og ved fortetting i eksisterende boområder. Det skal bygges og fortettes med kvalitet. Styrking og videreutvikling av en stolt nittedalsidentitet er avgjørende for å skape gode oppvekst- og bomiljøer hvor folk trives. Dette skjer i samspill mellom naturgitte fysiske forhold, sivilsamfunnet og offentlig virksomhet. Fra kommunens side blir det viktig å utforme en politikk hvor

tjenester, aktiviteter/arenaer støtter opp under en positiv utvikling for lokal identitet. Bevissthet rundt helheten er en forutsetning for å få til en stolt nittedalsidentitet.

Mål og satsinger i 2017

- Ferdigstille kulturhus med bibliotek og ungdomslokaler
- Satsing på utbygging og utvikling av sentrum videreføres
- Sentrumsutviklingen vil foregå etappevis. Alle utbyggingsprosjekter skal reguleres før utbygging kan finne sted
- Regulering av turvei i sentrum er igangsatt, prosjektering pågår og byggestart forventes i 2017. Dette er første del av en universell gangvei mellom Åneby og Skedsmo
- Formingsveilederen for nye Nittedal sentrum skal legges til grunn for all ny bebyggelse i sentrum. Identitet er en av flere viktige parametere
- Parallelt med første fase som er kirke og kulturhus, forberedes et grunnlag for en områdeplan for «sentrumskjernen». Forberedelser til omlegging av RV4 igangsettes
- Sentrum bygges gradvis. Kommunedelplan for sentrum er vedtatt. Gjennom områderegulering og ved aktiv bruk av formingsveileder bidrar vi til å utvikle et godt bomiljø, gode sentrumsopplevelser og stolt identitet. Det legges opp til ulike kompetansehevingstiltak som retter oppmerksomhet om hva som kan bidra til livskraftig og attraktiv sentrumsutvikling
- Nytt nærmiljøsentert på Elvetangen med ny skole, ny hall med tribunekapasitet og svømmehall
- Ny flerbrukshall i søndre
- Nittedal kommunens klimasatsning skal gjenspeiles i reguleringsbestemmelser og andre føringer. Et attraktivt sentrum skal legge til rette for flere gående og syklende
- Ivareta de kulturhistoriske dimensjonene i landskapet som en viktig ressurs
- Å videreutvikle Nittedals naturgrunnlag og kulturlandskap vil være med på å fremme stedsidentitet

Levende lokaldemokrati

Lokaldemokratiet, med kommunens folkevalgte, er kjernen i det lokale selvstyret. Det er et selvstendig mål at de folkevalgte organer er representative for befolkningen i kommunen.

Et levende lokaldemokrati betyr at innbyggerne involveres på mange ulike måter. Demokrati handler også om å skape arenaer for deltakelse, skoloring og meningsytring gjennom andre kanaler enn de folkevalgte organer. Bred deltagelse med ulike ytringsformer skal stimuleres.

Nittedal kommune skal involvere sine innbyggere og sine brukere, og gjennom dette bidra til reell medbestemmelse og innflytelse. Det dreier seg også om å involvere innbyggerne i å ta valg som er med på å forme bygda som lokalsamfunn. Kommunen skal være åpen og tilgjengelig.

Kommunen skal også legge til rette for og oppmuntre til at kommunens innbyggere involverer seg i nærmiljøet, og er med på å forme sin egen hverdag. Dette skjer gjennom medlemskap og deltagelse i frivillige organisasjoner, i velforeninger, etc. Det levende lokaldemokratiet formes og utvikles på mange ulike arenaer.

Føringer

Fra kommuneplanen 2015-2027

MÅL: Et mer levende lokaldemokrati.

STRATEGIER

1. Sikre representativt demokrati som speiler befolkningen.

Kommunen vil:

- legge til rette for deltakelse og medvirkning
- ta i bruk ny teknologi
- oppfordre til høy valgdeltagelse

2. Legge til rette for engasjement og medvirkning i kommunale beslutningsprosesser.

Kommunen vil:

- styrke barn og unges innflytelse
- sette samfunn og innbyggere i sentrum
- etablere gode arenaer/møteplasser for meningsutveksling og politisk debatt

- bruke media aktivt
- stimulere til, og anerkjenne frivillighetsarbeid og politisk engasjement
- kommunisere og etterleve demokratiske prinsipper og verdier

3. Økt brukermedvirkning ved utforming og tildeling av tjenester.

Kommunen vil:

- lytte til brukerne
- anerkjenne brukerorganisasjonenes arbeid

Statlige føringer

Lovpålagte demokrati- og medvirkningsorganer i Nittedal.

- **Kommunestyret** er det øverste politiske organ i kommunen og består av 29 valgte representanter og som velges for 4 år av gangen. Kommunestyret setter langsiktige mål for rammer og drift av kommunen. Kommunestyret har en klar styringsfunksjon.

Noen kommunale organer er pliktige etter kommuneloven. Foruten kommunestyret gjelder dette formannskap, kontrollutvalg og administrasjonsutvalg, valgstyre, en eller flere klagenemder og et fast utvalg for plansaker. I tillegg har enkelte andre lover bestemmelser om pliktige organer som eldreråd og kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne. For øvrig fastsetter kommunestyret fritt hvilke folkevalgte organer kommunen skal ha.

- **Formannskapet.** Formannskapets medlemmer (i alt 11 personer) velges blant kommunestyrets faste medlemmer og ledes av ordføreren. Etter endringene fra komitemodell til utvalgsmodell er formannskapets primæroppgaver nå arealplaner, eierstyring og økonomi.
- Kommunestyret i Nittedal kommune har fastsatt at kommunen skal ha tre hovedutvalg som skal følge opp bestemte saksområder. Disse er:
 - **Hovedutvalg for oppvekst og utdanning**
 - **Hovedutvalg for helse og omsorg**
 - **Hovedutvalg for miljø og samfunnsutvikling**

Hovedutvalgene skal arbeide med saker innenfor sine respektive sektorområder. Utvalgene har innstillingsmyndighet overfor formannskapet eller kommunestyret. Dersom en sak skal behandles i både formannskap og kommunestyre leverer utvalgene innspill. Hovedutvalgene er delegert selvstendig vedtaksmyndighet i saker av ikke-prinsipiell karakter.

- **Klagenemnda** er et organ for saker hvor kommunen er endelig klagemyndighet.

- **Eldrerådet** er et rådgivende organ for kommunen og skal behandle alle saker som gjelder levekår for eldre. Rådet kan selv ta opp andre saker som vedkommer de eldre i kommunen.
- **Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne** er et organ som skal sikre en åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i arbeidet med saker som er særlig viktige for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Dette gjelder blant annet adkomst, arbeid mot diskriminering, samt tjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- **Barnetalspersonen** er en lovpålagt funksjon som skal sikre at barn og unges interesser blir tilstrekkelig ivaretatt, særlig i utviklings- og arealplanleggingen i kommunen.
- I barnehagene er det **samarbeidsutvalg (SU)** og i skolen er det SU og **Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU)** i tillegg til **elevråd**.

Kommunale føringer

Barn og unges kommunestyre (BUK) mandat ble behandlet i 2016 i KST-sak 24/16. Det nye mandatet innebærer at BUK fremover blir en integrert del av den politiske beslutningsprosessen i Nittedal på lik linje med Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldrerådet.

BUK består av valgte representanter fra kommunens barne- og ungdomsskoler. BUK skal representere barn og unge i Nittedal og uttale seg om saker som berører barn og unge til Nittedal kommunestyre.

Kommunen har i 2016 tatt initiativ til en reetablering av det **Kommunalt foreldreutvalg** med representanter for alle skolene i Kommunen. Dette vil bli fulgt opp i 2017 ved at kommunen bistår med fasilitering av møtene.

Status og utfordringer.

Kommunereform

Stortingsmelding 14 (2014-2015) ble godkjent i statsråd i mars 2015. Stortingsmeldingen beskriver hvilke nye oppgaver som i fremtiden vil bli lagt til kommunal forvaltning. Nittedal kommune gjennomførte i perioden frem til sommeren 2015 en utredning av styrker og svakheter i kommunen, og vurderte kommunens utfordringer i de kommende år, også sett hen til fremtidige oppgaver. Prosessen endte med et kommunestyrevedtak om å fortsette som egen kommune.

I september 2016 ga Fylkesmannen en tilrådning om at Nittedal kommune i fremtiden bør være en del av Oslo. Fylkesmannen åpnet imidlertid samtidig for at tilknytning til kommunene nord for Nittedal, eller sør/øst, også kan være aktuelle.

Det lokale demokratiet står sterkt i Nittedal. I arbeidet med kommunereformen, kom det klart frem fra de politiske partier at målet om et levende demokrati, med utgangspunkt i lokale og regionale interesser – var avgjørende i vurderingen av fremtidig kommunestruktur.

Kommunestyret vedtok at Nittedal kommune skal videreføres som selvstendig kommune gjennom KST-sak 78/15. Flere faktorer talte for en slik tilnærming; innflytelse i regionen, rekrutterings- og kompetansefortrinn, sunn økonomi og lokal identitet. Utfordringen blir å opprettholde denne posisjonen i fremtiden. Det vil kreve god rekruttering til politiske verv, attraktiv arbeidsgiverpolitikk, solid kunnskap om god økonomistyring og nøktern drift – og ivaretagelse av kommunens identitetsfaktorer.

Presset på velferdstjenestene er høyt, og økende. Det er sannsynlig at flere oppgaver overføres til kommunene. Et godt lokalt demokrati evner raskt å ta innover seg samfunnsendringene og tilrettelegge for et godt samarbeid mellom lokale folkevalgte organ, kommuneadministrasjon og frivillig arbeid.

I Nittedal kommune er det registrert over 150 frivillige organisasjoner. Foreningene spenner svært vidt og omfatter idrett, friluftsliv, kultur, kunst, velforeninger, kirke/menighet, politiske lag, ulike interesseforeninger, etc. Mangfold er en viktig og positiv del både for lokaldemokratiet og for Nittedalsidentiteten.

Kommunen har samarbeidsavtaler med Nittedal idrettsråd, Nittedal kulturråd og FRINI. Samarbeidsavtalene fastslår hvilke områder kommune og rådene skal samarbeide på, og i hvilke saker rådene skal ha høringsrett i. Kommunen og rådene jobber systematisk gjennom hele året for løse viktige saker innenfor ansvarsområdene.

Mål og satsinger 2017

- I 2017 gjennomføres det Stortingsvalg. Kommunen er delaktig og har lokalt ansvar for å bidra til høy valgdeltakelse.
- Det vil bli satset bredt for å sikre god brukerinvolvering i forbindelse med planlegging og bygging av skoler og idrettshaller jf. skolebehovsplanen.

- Kommunedelplan for Idrett og friluftsliv skal utarbeides i nært samarbeid med idretten og vil komme på høring i 2017.
- I 2017 vil det bli lagt vekt på å sikre et bærekraftig Kommunalt foreldreutvalg for de 10 skolene (NKFU).
- Nittedal kommune samarbeider med frivillige og inviterer til temamøter/dialogmøter gjennom året. Frivillige, ansatte og politikere overfører kunnskap til hverandre og diskuterer hvordan man mest hensiktsmessig løser forskjellige problemstillinger.
- I 2017 starter digitaliseringen av de historiske tekniske arkivene. Det største er byggesaksarkivet. Med et digitalt arkiv vil dataene være lettere tilgjengelige både for saksbehandler og for den aktuelle eiendomshaver.
- Kommunen står foran en samfunns- og sentrumsutvikling, hvor medvirkning og innspill fra innbyggere er viktig.

Gode prosesser

Gode prosesser er et mål som favner alle nivåer og alle sektorer i kommunen. Gode prosesser bidrar til å sikre at kommunen når de andre strategiske styringsmålene. Gode prosesser bidrar til å oppnå god effektivitet og frigjøre tid og ressurser. Det er med på å sikre høy kvalitet på tjenester, samtidig som det sikres et tilstrekkelig bredt eierskap til den politikken som blir ført og de tiltakene som gjennomføres.

Kommunen har i sin kommunikasjon med innbyggere og interessenter utvidet sin digitale plattform. Kommunen vil i kommende år satse på full digital kommunikasjon som hovedregel i all sin korrespondanse med innbyggerne. Dette skal sikre at alle relevante data blir registrert, og at de blir registrert kun én gang.

Føringer

Fra kommuneplanen 2015-2027.

I kommuneplanen 2015-2027 står det at Gode prosesser kjennetegnes ved blant annet:

- klare hensiktsformuleringer
- god forankring
- forutsigbarhet
- effektivitet
- god ledelse
- omstillingsevne
- samhandlingskompetanse

Videre at målet er effektive, fleksible og forutsigbare prosesser.

Kommunale føringer

Det er flere ulike prosesser som faller inn under målsettingen om gode prosesser. Prosesser kan deles i ulike underkategorier. Det er prosesser som følger av et administrativt årshjul eller administrative månedssykluser som:

- budsjett og handlingsplan
- tertialrapporter
- årsmelding

Det er også prosesser som har som mål å kunne ut i et bestemt utrednings- eller planprodukt:

- Revidering av kommuneplan
- Utarbeidelse av temaplaner
- Revidering av eksisterende planer
- Øvrige utredninger

Prosesser som fører til eller er et resultat av at en innbygger eller brukere mottar en eller flere tjenester:

- Daglig produksjon/levering av:
 - oppvekst- og utdanningstjenester
 - helse- og velferdstjenester
 - tekniske tjenester
 - administrative tjenester
- Fra en innbygger søker om en tjeneste eller å få en tillatelse til å gjøre noe, til innbyggeren har fått informasjon om hva som ble resultatet av søknaden
- Fra en innbygger eller bruker sender inn en klage på et saksbehandlingsresultat, til vedkommende har mottatt informasjon om klagebehandlingsresultatet. Til en slik prosess hører både den administrative og den politiske behandlingen av klagen.
- Fra en tjeneste er levert, til tjenesten er fakturert, betalt og regnskapsført.

I tillegg er det utredningsprosesser som leder fram til politiske saker og administrasjonens oppfølging og gjennomføring av de politiske vedtak som fattes.

Status og utfordringer:

Nittedal kommune er i all hovedsak preget av effektive og gode prosesser. Dette baserer vi på objektive undersøkelser, hvor kommunen kommer godt ut, når vi sammenlignes med andre kommuner. Bak dette ligger blant annet en *kontinuerlig evaluering* av våre prosesser, for å imøtekomme krav til effektivitet i forvaltningen. Hovedutfordringene ligger i å stadig arbeide for bedre prosesser i et samfunn hvor rammevilkårene er i kontinuerlig endring. Nasjonale føringer, demografi, flytting, innvandring, teknologisk utvikling, økonomiske konjunkturer, endringer i helsetilstand og levekår, innbyggernes forventninger, etc. er eksempler på forhold som påvirker behovet for og tilbudet av kommunale tjenester i årene som kommer.

Behandling av søknader knyttet til plan og bygningsloven, og da spesielt byggesøknader, krever dokumentasjon fra historisk byggesaksarkiv/teknisk arkiv. Dette er et manuelt

papirarkiv, noe som ofte gir ufullstendige søknader og lite smidige prosesser både for søker og saksbehandler.

Mål og satsinger i 2017

Digitalt samfunn – digital kommune

Nittedal kommune prioriterer nøktern drift og arbeidet for å redusere administrative kostnader. Det har vært et hovedmål å danne seg grundig realitetsbilde av kommunens digitale tjenester, før det vil være aktuelt å investere og oppgradere de digitale system i kommunen.

Våren 2015 fikk kommunen 2 analyser og 1 strategi til behandling i henholdsvis administrasjon og politiske organer. Konsulentfirmaene PA Consulting og ATEA, leverte hver sin grundige rapport om henholdsvis «digital modenhet» i kommunen og «helsesjekk» av IKT-systemene i kommunen. Samtidig utarbeidet Nittedal kommune strategi for IKT i kommunen, jf KST-sak 81/15. De fleste av de anbefalte tiltakene fra «helsesjekken» ble gjennomført i 2016.

Digitaliseringsstrategien til Nittedal er ambisiøs. Det er nødvendig at dette arbeidet organiseres på en best mulig måte:

Våren 2016 leverte PA consulting rapporten «Forslag til organisering av digitaliseringsarbeidet i Nittedal kommune». Av rapporten fremgår det en anbefaling om at Nittedal kommune inngår samarbeid med andre kommuner eller et eksisterende IKT-samarbeid. I tråd med anbefalingen er det opprettet formell dialog med Det digitale Gardermoen (DGI). DGI drifter og utvikler de digitale løsningene for alle kommunene på øvre Romerike. Det foreligger vedtak i Formannskapet, og i styret i DGI – om at arbeidet med å vurdere en tilknytning mellom DGI og Nittedal kommune skal starte opp.

For å få mest mulig utbytte av et IKT-samarbeid med andre kommuner bør kommunene ha samme IKT plattform og systemer. I en eventuell overgangsfase vil kommunen avslutte eksisterende applikasjonsportefølje, og implementere nye. Perioden vil være preget av høyere kostnader til IKT, all den tid det innebærer drift av eksisterende system, samtidig med innføring av nye.

Prosesen med DGI fortsetter i 2017. Målsettingen med arbeidet er å heve kvaliteten på tjenestene og å spare kostnader. Kommunen mener det er svært viktig med sikkerhet og stabilitet i nettverket.

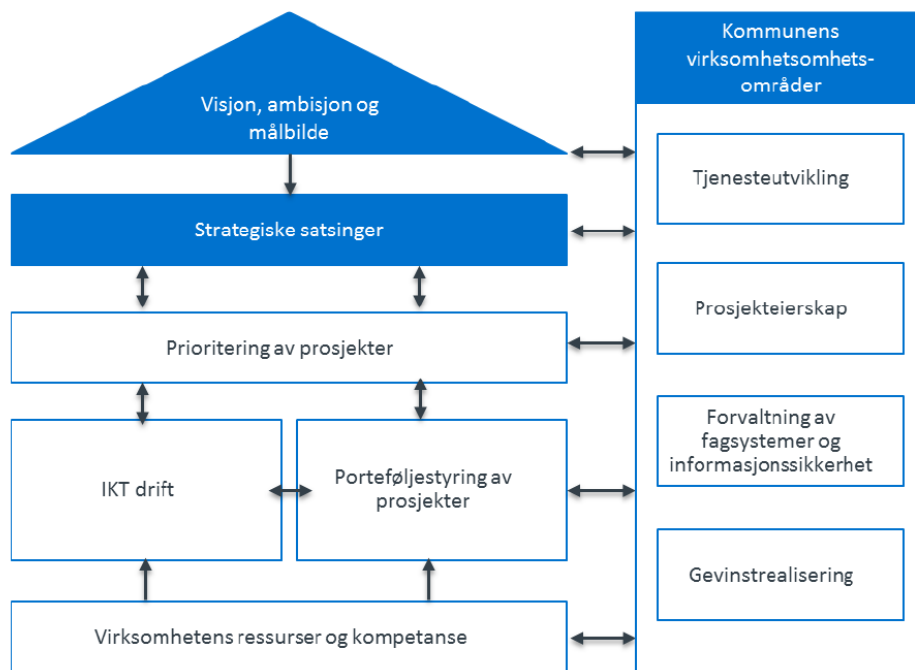
I 2016 ble det utarbeidet en digitaliseringsstrategi for skolene. Planen har langsiktige mål i årene fremover. I 2017 er det planlagt å slutføre prosjektet med nytt skoleadministrativt system og Feide og nytt fokus på å sikre mobile enheter for lærerne.

Helse og velferd har implementert en teknologisk plattform for velferdsteknologi på Døli bo – og behandlingssenter. Arbeidet fortsetter på Skytta i 2017.

IKT-strategien består også av en tiltaksplan. Tiltakene som krever finansiering er ivarettatt i sektorenes områder i Handlingsplanen. På noen områder er det imidlertid noen endringer, som konsekvens av vurderingen rundt deltakelse i et regionalt IKT-fellesskap.

Bedre digital virksomhetsstyring

En hovedsatsning i 2017 er å bedre kompetanse og styring av digital utvikling i kommunen. Hovedkomponentene i administrasjon av virksomheten er prosesser, teknologi og organisasjon (P-T-O perspektivet). Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har bidratt til utvikling av et styringssystem for digitale verktøy med tilhørende prosesser og organisasjon. Nittedal kommune vil i 2017 i større grad innrette sin styring av virksomheten i tråd med Difis modell. Denne modellen er virksom i IKT-samarbeidet på øvre Romerike. Modellen innebærer at alle konsekvenser av strategiske valg for digitaliseringsarbeidet skal være analysert og fremstilt i relevante beslutningsfora:

Kostnadsbildet for alle områder innenfor implementering av digitale system skal være fullstendig:

I Handlingsplan for 2017-2020 er det i større grad enn tidligere tatt hensyn til alle sider av kostnadsbildet for digitalisering av kommunen. Det innebærer at kostnadene til digitalisering av tjenestene er økt. Dette harmonerer med utviklingen av ny og forbedret funksjonalitet i kommunens oppgaveportefølje. Alle sektorene i Nittedal kommune vil være preget av økte kostnader til digitalisering av tjenestene. Dette er med på å understreke behovet for å oppsøke et større IKT-fellesskap, på tvers av kommunegrensene.

Bedre bruk av kommunens saks- og arkivsystem

Kommunen vil i 2017 videreføre arbeidet med å fulldigitalisere innbyggerdialogen. Samtidig med at dette pågår starter administrasjonen arbeidet med å katalogisere og tilgjengeliggjøre større deler av de kommunale arkivene. Kommunen legger til grunn at det er mer effektivt å leie plass til de fysiske arkivene hos leverandører som har spesialisert seg på arkivering. Katalogisering av de kommende arkivene er viktig, og etterspurt av Arkivtilsynet.

Digital post

Arbeidet med overgang til digital post for all korrespondanse med innbyggere, privat- og offentlig virksomhet, videreføres i 2017.

Kommuneplan 2015-2027 og planstrategi 2016-2019

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Kommuneplanen ble revidert og ble vedtatt i april 2015. Etterlevelse av planstrategien er en forutsetning for at de folkevalgte blir involvert i de tjenester hvor folkevalgte organ skal gi styringsinformasjon til kommunen.

Gevinstrealisering

I 2017 skal administrasjonen videreføre arbeide med å vurdere om tjenestene er effektive, eller kan effektiviseres ytterligere. Rådmannen har bearbeidet Kommunesektorens (KS's) håndbok for gevinstrealisering, og presentert et forenklet analyseverktøy for prosessene i kommunen. Rådmannen forventer at enhetene i kommunen utfordrer egen virksomhet på effektivitet. Målet er på en systematisk måte å presentere tiltak i egen enhet, sektor eller sektorovergripende – som medfører sparte utgifter, spart tid, eller økt kvalitet.

Vedtaksoppfølging

Det er innført et vedtaksoppfølgingssystem i kommunen. Erfaringen har vært at dette systemet har bidratt til bedret kontroll med politiske vedtak. Da Romerike revisjon

reviderte kommunens evne til å følge opp politiske vedtak, fant de at Rådmannen i all hovedsak leverte tjenester i tråd med de politiske vedtak.

For at kommunen skal oppfylle kravet til gode prosesser, er det vesentlig at det er politiske vedtak som definerer oppgavene i administrasjonen, og at Rådmannen gis reell mulighet til å disponere ressursene innenfor lov og avtaleverk. Delegeringsreglementet styrer Rådmannens fullmakter.

Folkevalgte arenaer

I en prosess hvor det kommunale budsjett er under press, er det viktig at møter i folkevalgte organer planlegges og gjennomføres på en hensiktsmessig og effektiv måte.

Rådmannens administrasjon er liten, og ønsker å ha fokus på gode, relevante og hensiktsmessige møtestrukturer. Dette fører til en effektiv bruk av Rådmannens knappe ressurser.

Kompetente og motiverte medarbeidere

Føringer

Kommunens ansatte er kommunens viktigste ressurs. Det er kommunens ansatte som produserer tjenester, og som sikrer at organisasjonen leverer tilstrekkelig kvalitet i alle ledd. Dette fordrer blant annet:

- Tilstrekkelig og riktig kompetanse
- God og tydelig ledelse
- Arbeidstakere som trives på jobb
- Et samsvar mellom tilførte oppgaver og ressurser

For å styre virksomheten og tydeliggjøre prioriteringen i kommunen, er det inngått lederavtaler og driftsavtaler mellom rådmann, kommunalsjefer og enhetsledere i kommunen.

Fra kommuneplanen 2015-2027

Kommunens gjeldende arbeidsgiverpolitikk gir føringer for personalledelse og utvikling av godt arbeidsmiljø i kommunen.

En god og aktiv arbeidsgiverpolitikk er en viktig forutsetning for å nå målet om kompetente og motiverte medarbeidere. Arbeidsgiverpolitikken skal synliggjøre kommunens overordnede mål og strategier for å fremme organisasjonskultur, resultat og omdømme. Utvikling av medarbeidernes kompetanse, trivsel og engasjement er helt avgjørende for å nå målet om kompetente og motiverte medarbeidere.

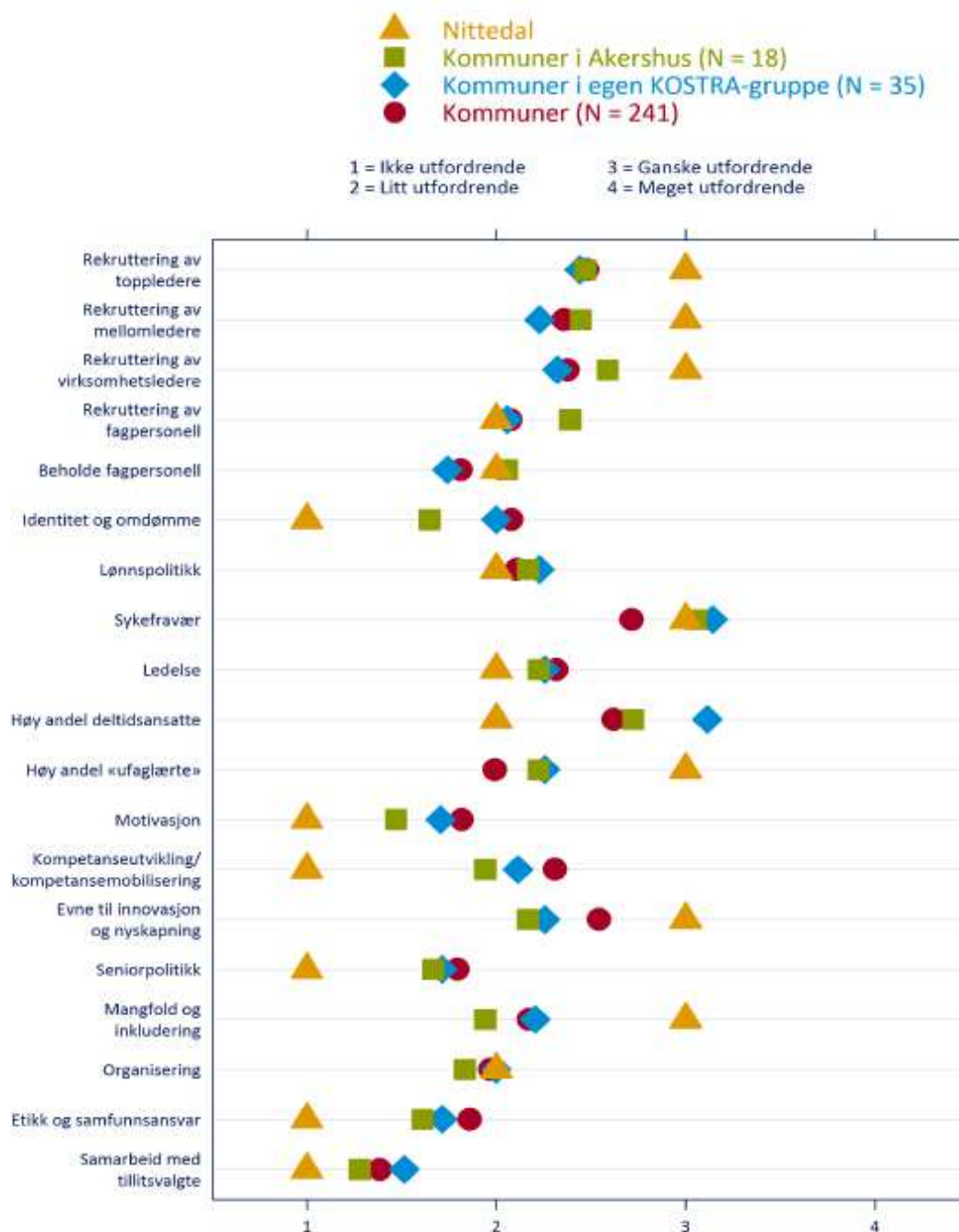
Temaplaner

- Arbeidsgiverpolitikk
- Lønnspolitikk
- Livsfasepolitikk
- IA-avtalen
- Samarbeids- og informasjonsavtalen

Status og utfordringer i Nittedal kommune

Kommunen gjennomfører jevnlig medarbeiderundersøkelse som måler medarbeidertilfredshet

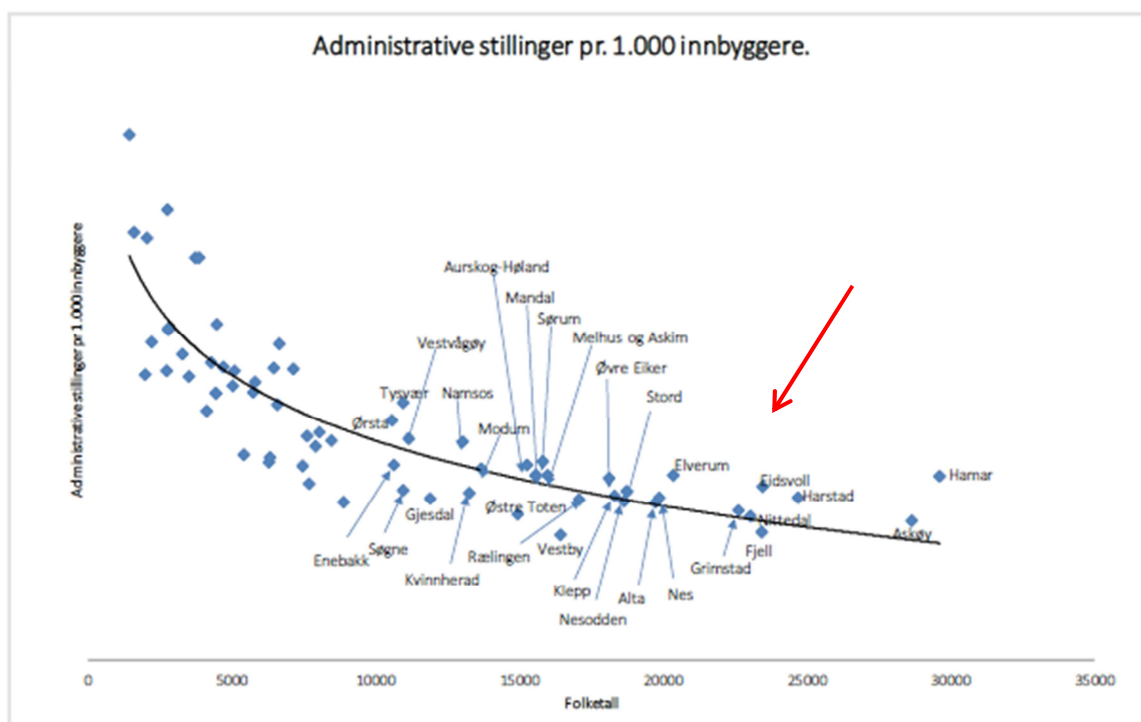
KS' årlige arbeidsgivermonitor gir en tilstandsrapport i sentrale arbeidsgiverrelaterte områder for kommune-Norge. Illustrasjonen nedenfor viser kommunens plassering i forhold til øvrige kommuner i Norge og Akershus. Sykefraværet vil bli omtalt nærmere.

Kapasitet

Rådmannen skal i medhold av kommuneloven levere et budsjett i balanse Det innebærer også å balansere oppgavene og personellressursene. Det er viktig å være klar over at bemanningen i kommunen er mindre enn i sammenlignbare kommuner. I Agenda Kaupangs analyse pr oktober 2016 fremkommer det at Nittedal kommune har relativt lave kostnader til administrasjon og lav bemanning totalt blant kommunene som er analysert.

En reduksjon av administrasjonen i kommunen vil kunne føre til mindre effektive prosesser, blant annet fordi den enkelte vil få større arbeidspress.

Figur 2-2 Administrative stillinger pr. 1.000 innbyggere. Kommuner med 10–30.000 innbyggere er markert

Hovedfunn fra medarbeiderundersøkelsen:

Resultatet av medarbeiderundersøkelsen for 2016 viser at våre ansatte i hovedsak vet hva som forventes av dem, at de opplever at de har muligheten til å gjøre det de er best til hver dag. Det kommer imidlertid fortsatt frem at de ansatte opplever ressursknapphet.

Klimaindeksen totalt sett er forbedret ytterligere fra 2015. Det er uttrykt en høy tillit til nærmest leder og overordnede ledelse.

Kommunen scorer over måltallet sammenlagt. Det totale resultatet fra 2015 til 2016 er svært gledelig. Styring og ledelse av kommunen, medbestemmelse og satsinger på alle nivå i kommunen, har gitt en betydelig positiv effekt.

KS' arbeidsgivermonitor i 2016 skisserer noen utfordringer, herunder å sikre tilstrekkelig relevant og kompetent arbeidskraft. Høyt sykefravær er også en utfordring i kommunesektoren. Det siste er relativt sett, fordi det målrettede arbeidet med å motarbeide høyt sykefravær har gitt meget god uttelling i 2015/2016 for Nittedal kommune.

Kompetanse

Kompleksitet og spenn i oppgaver stiller stadig høyere krav til kompetanse hos medarbeidere på alle nivåer. Dette har medført et økt kompetansebehov, og da særlig innen teknologi.

Det er utfordrende å tiltrekke seg og beholde personell med tilstrekkelig kompetanse. Dette vil bli vanskeligere i årene fremover, og setter et særskilt krav til god rekruttering. For å møte disse utfordringene på en god måte vil det utarbeides både kompetanse- og rekrutteringsstrategi. Nittedal kommune skal være autorisert innen personlighetstest samt evne- og ferdighetstest. I tillegg har vi inngått rammeavtaler med eksterne leverandører som kan bistå ved behov.

Egen opplæring

Kommunen etablerte i 2014 «kommuneskolen». Hensikten har vært å systematisere den interne opplæring som kommunen tilbyr nyansatte. På den måten vil kommunen sikre seg at alle ansatte har fått opplæring i grunnleggende temaer som hver enkelt arbeidstaker/leder i kommunen har nytte av. Innholdet i kommuneskolen tilpasses i tråd med behov kommunen står overfor.

Lærlinger og praksisplasser

Kommunen har fokus på å legge til rette for bruk av lærlinger. Lærlingene kan både rotere mellom enheter/avdelinger og/eller være stasjonær i en enhet i hele perioden. Kommunen arbeider med en strategi knyttet til lærlingeordningen, og hvordan vi kan legge til rette for økt antall fagbrev.

I arbeidet med å øke andel lærlinger, vil kommunen se på hvordan kontraktsformularene mellom kommune og leverandører kan utformes slik at det kontraktsfestes krav til lærlingeplasser hos leverandørene.

I et samfunnsmessig perspektiv, er det også ønskelig å legge til rette for flere praksisplasser. Dette treffer både kommunen som arbeidsgiver, og de øvrige næringsvirksomheter som er lokalisert i Nittedal. Problemstillingen er aktualisert gjennom samarbeidet med NAV, gjennom kommunens arbeid med å tilrettelegge for arbeidstakere med redusert arbeidsevne, og for å raskt få arbeids- og språktrening for flyktninger.

Ledelse

Nittedal kommune gjennomfører månedlige samlinger med ledere på enhets- og avdelingsnivå, for å skape en felles lederplattform. Temaene varierer mellom lederskapsfag og forvaltningsfag. Hensikten er å skape robuste ledere med felles tilnærming til oppgaven som budsjett- og resultatansvarlige i Nittedal kommune. Rådmannens struktur på det overordnede nivå er et sektorovergripende team, med 3 kommunalsjefer, stabssjef og rådmann. Ordningen skal bidra til å ansvarliggjøre hver enkelt sektorleder til å foreta drøftinger på tvers av egne faginteresser, og ha en helhetlig tilnærming til kommunale prioriteringer. Dette rådmannsteamet møter sine enheter og avdelinger i faste møter.

I den kommende fireårsperioden vil Nittedal kommune måtte gjøre betydelige omprioriteringer og endringer for å skape rom for fremtidens utfordringer. Dette vil kreve mye av ledere på alle nivåer i kommunen. Det vil bli behov for prioriteringer av oppgaver og ressurser for å kunne nå de viktigste målsettingene for kommunen og de enkelte tjenestene. Det vil også være en viktig oppgave for lederne å sikre at alle medarbeidere involveres på en god måte i prioriteringsdiskusjonene. En god forankring og forståelse av disse prosessene vil være svært viktig for et best mulig resultat.

Sykefravær

Sykefraværstatistikken for Nittedal kommune viser at kommunen har hatt en meget positiv utvikling og ligger lavt i forhold til andre kommuner i Akershus. Nittedal kommune jobber systematisk, har gode rutiner og tett oppfølging. Det jobbes forebyggende med mange ulike tiltak for å redusere sykefravær. Det er fokus på å trygge ledere i sin rolle med hensyn til å sikre en god oppfølging og samtidig bevisstgjøre ansatte om deres medvirkningsplikt. Det er i Nittedal, som i landet ellers, forskjeller i sykefraværet mellom ulike sektorer og enheter. Dette er det objektive resultatet. Når arbeidsgivermonitoren likevel peker på at dette er den opplevde mest utfordrende delen av kommunedriften, er det i sammenheng med at kostnadsbildet og arbeidspresset på de øvrige ansatte er for stort, som følge av sykefravær blant kolleger. Et omfattende arbeid har gitt oss informasjon og kunnskap om mønster og sammenhenger i sykefraværet i kommunen. Det er grunnlag for å hevde at sykefraværet kan reduseres ytterligere. Problematikken rundt sykefravær har felles grenseflate med folkehelse-satsningen. Det vil arbeides med forventningsavklaring mot den enkelte ansatte, og arbeidet skal gjennomføres i tett samarbeid med tillitsvalgte og verneombud.

Et betydelig økt antall møter i tilretteleggingsutvalget har ført til langt flere avklaringer i individuelle saker.

Mål og satsinger for 2017

Mål

Kompetente medarbeidere

- Karriereplan er utviklet for utpekte ledere og arbeidstakere
- Det skal tilrettelegges for horisontal karriere

Motiverte medarbeidere

- Følge opp vedtatt arbeidsgiverpolitikk
- Stillingsbeskrivelser opprettet for nye og eksisterende stillinger
- Medarbeidersamtaler gjennomført for alle ansatte i kommunen
- Anerkjenne gode rollemodeller
- Fremheve gode effektiviserings- og innovasjonstiltak

Delmål	Indikatorer	Resultat 2013	Resultat 2014	Resultat 2015	Mål 2016	Mål 2017
Kompetente medarbeidere	Sykefravær	7,4	7,8	7,2	6,8	6,8

Sunn økonomi

I kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2015-2027, som ble vedtatt av kommunestyret 27.4.2015, er målet for sunn økonomi fastsatt som følger:

«En sunn økonomi som sikrer at tjenester kan leveres som planlagt»

Strategiene som er beskrevet i kommuneplanen for å nå dette målet er tredelt:

1. Netto driftsresultat på 2,5 % for å bidra til egenkapital til investeringer
For å nå dette vil kommunen:
 - Ha kontinuerlig fokus på effektivisering av drift ved å finne nye måter å løse oppgavene på i alle sektorer
 - Foreta prosessgjennomganger for å ta ut effektiviseringsgevinster ved innføring av IKT-systemer
 - Vektlegge driftskostnader ved investeringer i nye bygg
 - Jobbe med effektiv arealutnyttelse og bruk av arealer forskjellige tider på døgnet på tvers av sektorene
 - Øke kommunens inntekter
2. Egenkapitalandel for investeringer på 25 %
 - Utarbeide investeringsbudsjetter med egenkapitalandel på 25 % for investeringer der kommunen selv må bære finanskostnadene
 - Utarbeide driftsbudsjetter med positivt driftsresultat som gir egenkapital til investeringene
3. Frie midler på disposisjonsfond tilsvarende 5 % av driftsinntekter
 - Utarbeide driftsbudsjetter som gir avsetning til frie midler på disposisjonsfondet for å holde den relative andelen på 5 % av driftsinntektene

Føringer

Fra kommuneplanen 2015-2027

I kommuneplanen for 2015-2027 vises det til en befolkningsvekst og en utvikling i befolkningen hvor Nittedal får stadig flere innbyggere med behov for kommunale tjenester, blant annet som følge av flere barn og unge og flere av de eldste. Dette vil medføre press på økonomien både til økte tjenester og i forhold til økte investeringer. I tillegg er både tilbudet og etterspørselen etter tjenester i stadig endring som konsekvens av vedtak fattet av sentrale myndigheter, innovasjon og endringer i brukernes forventninger til hva kommunen skal bidra med av tjenester. For å møte disse utfordringene på en god måte er det avgjørende å være i forkant gjennom god

økonomisk planlegging for å sikre tilfredsstillende økonomisk handlefrihet i årene som kommer.

Aktuelle statlige føringer

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har de siste årene gitt følgende anbefalinger til utarbeidelse av kommunenes budsjetter:

- Netto driftsresultat bør ligge på 3 – 5 % av driftsinntekter
- Lånegjelden til kommunen bør stresstestes
- Egenfinansieringen av investeringer bør økes

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) la i sin rapport i november 2014 frem en ny vurdering av anbefalt netto driftsresultat for kommunene. Det anbefalte nivået på netto driftsresultat for kommunene foreslås til 1,75 % på konsernnivå. Konsernnivå inkluderer, i tillegg til kommunen selv, kommunale foretak og interkommunale selskaper. Anbefalingen er en reduksjon fra TBUs tidligere anbefaling om et netto driftsresultat på 3 %.

Mål og satsinger i 2017

Relevante indikatorer

Som vedtatt i kommuneplanen for 2015-2027 er indikatorene for sunn økonomi:

- Netto driftsresultat på 2,5 % for å bidra til egenkapital til investeringer
- Egenkapitalandel for investeringer på 25 %
- Frie midler på disposisjonsfond tilsvarende 5 % av driftsinntekter

Rådmannens forslag til handlingsplan for 2017-2020 legger disse indikatorene til grunn ved fremleggelsen av handlingsplanen.

Økonomiske rammer, forutsetninger og prioriteringer i handlingsplanen

Rådmannens forslag til handlingsplan for perioden 2017-2020 og budsjett for 2017, er lagt med bakgrunn i Solberg-regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2017.

Forutsetninger for handlingsplanen

Nittedal står foran store investeringer i perioden 2017-2020, dette gjelder spesielt behovet for investeringer i skoler og helsehus. Til sammen er investeringsbehov for perioden beregnet til 1,9 milliarder kroner. Store investeringer medfører behov for økt egenkapital kombinert med store låneopptak. Finanskostnadene vil som følge av dette øke betraktelig i årene som kommer.

Rådmannens forslag til handlingsplan er lagt basert på dagens nivå for tjenester og tar for de fleste områder ikke høyde for eventuelle økninger i tjenestebehov ut over det som var kjent på tidspunkt for utarbeidelse av handlingsplanen. Alle anslag i budsjettet er gjort med bakgrunn i å få best mulig estimater gitt den usikkerheten som er innen de forskjellige tjenesteområdene til kommunen. Dette innebærer at det både kan inntreffe positive og negative avvik i løpet av perioden i forhold til de forutsetninger som er lagt til grunn i utarbeidelsen av forslaget til handlingsplan.

Rådmannen har lagt vekt på kommunestyrets vedtak i handlingsplanen for perioden 2016-2019 og vedtak i sak om budsjetttrammer for 2017-20 (KST-sak 70/16).

Befolkningen i Nittedal vokser, veksten forventes å være 5700 personer fra 2016 til 2030 som vist i tabellen under:

Tabell: Befolkningsframskrivinger perioden 2016-2030 fordelt på aldersgrupper

pr.1.1.	0 år	1-5	6-12	13-15	16-19	20-39	40-69	70-79	80-89	90+	I alt
2016	251	1460	2344	959	1291	5164	9259	1501	535	93	22857
2030	290	1783	2720	1106	1416	6353	11644	1882	1189	186	28569
Endring	39	323	376	147	125	1189	2385	381	654	93	5712

Kilde: Panda/AFK

Inntekter

Regjeringen anslår en vekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd samlet) for kommunene på 3,625 milliarder kroner målt i forhold til departementets anslag for inntekter for 2016 fra revidert nasjonalbudsjett (RNB). Den kommunale skattøren for personlige skattytere foreslås i statsbudsjettet for 2017 uendret fra 2016 på 11,8 prosent. Nytt i statsbudsjettet siden kommuneproposisjonen er et anslag på økte skatteinntekter for 2016 på 3,1 milliarder kroner for kommunene. Veksten i de frie inntektene fra anslåtte inntekter i 2016 er på 2,3 prosent på grunn av de betydelige merskatteinntektene i 2016.

Kommunens eget anslag på vekst i skatteinntektene fra 2015 til 2016 anslås til 8,4 prosent. Skatteinntekten for landet er anslått til 8,7 prosent i statsbudsjettet, dette er en økning fra 6,4 prosent i RNB. Kommunens eget anslag for skatteinntektene for 2016 er lagt til grunn i beregningen av skatteinntektene i handlingsplanperioden. Dette danner

grunnlaget for skatteinntektene i perioden 2017-2020. Det er lagt inn en økning i skatteinntektene i budsjett for 2017 på 2,3 prosent og innebærer en økning i skatteinntektene for Nittedal på 16 mill. kroner fra anslått 2016 nivå. For årene 2018-20 er det kun budsjettet med økninger i skatteinntektene som følge av forventet befolkningsvekst.

Forventet rammetilskudd for kommunen er beregnet basert på kommunens egne befolkningsprognoser. Forventet utvikling i befolkning per 1.juli, som er lagt til grunn for rammetilskuddet, er vist i tabellen under.

Alder	2016	2017	2018	2019
0-1 år	484	514	521	537
2-5 år	1223	1218	1247	1266
6-15 år	3328	3365	3401	3453
16-22 år	2111	2108	2122	2124
23-66 år	13072	13356	13697	14059
67-79 år	2167	2236	2285	2311
80-89 år	567	604	634	662
90 år +	88	90	91	95
Sum	23040	23489	23995	24507
Vekst i pst		1,9 %	2,2 %	2,1 %

Rammetilskuddet er økt med 12 mill. kroner fra 2016 til 2017 basert på forslaget til statsbudsjett. Økningen i rammetilskudd skal være med på å kompensere for nye oppgaver innført i 2016 som får helårseffekt i 2017 og nye oppgaver som innføres i 2017.

Samlet vekst i frie inntekter fra 2016-2017 utgjør 27 mill. kroner noe som tilsvarer 2,3 prosent. Inkludert i dette er kompensasjon for forventet lønns- og prisvekst i 2017 (deflator) på 2,5 prosent. Veksten i frie inntekter skal dekke kommunens økte kostnader knyttet til befolkningsutviklingen (demografi), økte rente- og pensjonskostnader og statlige satsninger. Kommunen har i forslaget til budsjett for 2017 lagt til grunn statsbudsjettets forutsetninger kombinert med egne befolkningstall, dette innebærer samlede frie inntekter på 1,197 milliarder kroner.

Vekstkommunetilskuddet er i statsbudsjettet foreslått endret til å ha en effekt med vekstgrense på 1,4 prosent gjennomsnittlig befolkningsvekst siste 3 år. Dette er en reduksjon på innslagspunktet med 0,1 prosentpoeng i forhold til 2016. Som følge av lav vekst fra 2015 til 2016 taper Nittedal 5,2 mill. kroner i veksttilskudd i 2017 sammenlignet

med 2016. Med den anslåtte befolkningsøkningen vil kommunen få veksttilskudd først i 2019 og 2020, henholdsvis 1,2 mill. kroner og 8,3 mill. kroner.

Nittedal er for 2017 tildelt 3,1 mill. kroner i inntekt som skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus, en reduksjon på 0,1 mill. kroner fra 2016. Skjønnsmidler er ikke en påregnelig inntekt, beløpet er derfor ikke videreført etter 2017.

Regjeringen har i forslaget til statsbudsjett knyttet veksten i frie inntekter opp mot utvalgte satsingsområder. Satsingsområdene fra statsbudsjettet med økning i ramme fremkommer i tabellen under. Tabellen viser også et anslag på hvor mye Nittedal er kompensert i de frie inntektene.

Endringer i frie inntekter knyttet til formål

Beløp i 1000 kr	Totalt kommunene	Nittedal	
	Statsbudsjett 2017	2017	2018
Opptappingsplan for rus*	300 000	1 084	1 084
Habilitering/rehabilitering*	100 000	361	361
Aktivitetsplikten *	60 000	212	212
Boligsosialt arbeid*	15 700	56	56
Tidlig innsats skole*	150 000	761	1 825
Helsestasjon/skolehelsetjeneste	50 000	203	203
Frivilligsentralen	151 000	365	365
Øyeblikkelig hjelp rus/psykiatri*	86 500	350	350
Sum	913 200	3 392	4 456

*Merk: Beregningene av tildeling til Nittedal er et anslag og forutsetter fordeling etter de respektive delkostnadsnøklerne i inntektssystemet. Tallene for Nittedal fremkommer derfor ikke i "Grønt hefte" (beregningsteknisk dokumentasjon til Prop.1 S(2016-2017).

I rådmannens forslag til handlingsplan er satsingene fra statsbudsjettet som vist over innarbeidet.

I tillegg til økningene i kommunens frie inntekter vil det for enkelte av satsingsområdene være mulighet for å søke om øremerkede tilskudd til kommunen.

Refusjoner for ressurskrevende tjenester er budsjettert til 32,4 mill. kroner i 2017, dette er på nivå med forventet refusjon i 2016. Refusjonene er basert på dagens kjente nivå på tjenestene. Anslaget for refusjon er basert på statsbudsjettets forslag om å holde kompensasjonsgraden på 80 prosent samtidig som innslagspunktet for kompensasjon øker utover deflatorjustering med 50 000 kr til 1,157 mill. kroner.

Pensjonskostnader

Pensjonskostnadene er budsjettert basert på prognose fra pensjonsleverandørene. Beregningene for 2017 viser en økning i pensjonskostnader på 2 mill kroner sett i forhold til pensjonsleverandørens siste prognose for 2016.

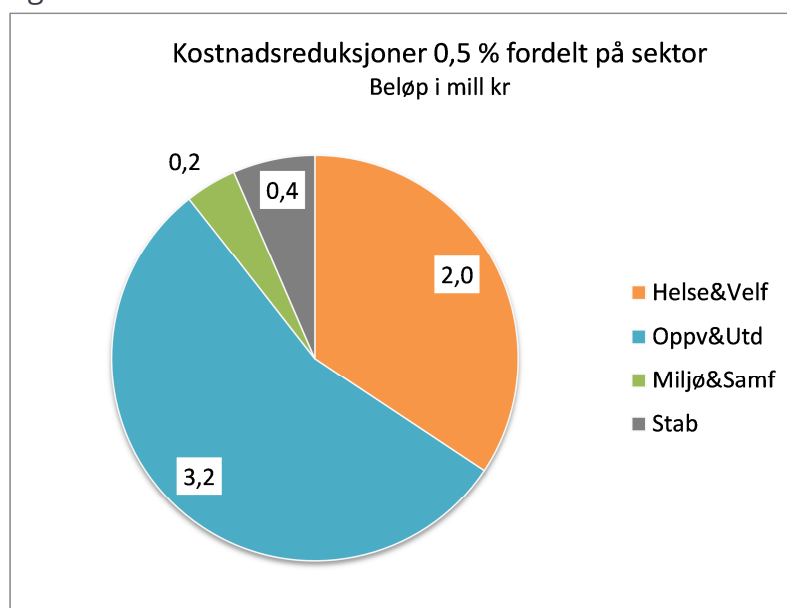
Premieavvik for pensjon

For kommuner er det forskjell på pensjonskostnad og pensjonspremie. Premieavvik er forskjellen mellom pensjonskostnad og betalt pensjonspremie, disse skal kostnads- eller inntektsføres senere år. Premien fra KLP og SPK er forventet å øke med om lag 19 mill. kroner fra 2016 til 2017. I 2017 forventes det et positivt premieavvik på omtrent 26 mill. kroner som skal kostnadsføres de 7 påfølgende årene. Det vil si at premieavviket som oppstår i 2017 vil medføre at kommunen i perioden 2018-2024 får 3,7 mill. kroner høyere pensjonskostnad hvert enkelt år, alt annet likt.

Vesentlige endringer i budsjett 2017 i forhold til vedtatt handlingsplan for perioden 2016- 2019

Nittedal kommune opplever store demografiske endringer som stiller økte krav til kommunen.

Rådmannen har i forbindelse med utarbeidelsen i handlingsplanen satt krav til kostnadsreduksjoner i sektorene som tilsvarer 0,5 prosent av sektorene netto driftsrammer i 2016, fordeling av kostnadsreduksjonene per sektor fremkommer av figuren under.

Kostnadsreduksjonene på totalt 5,7 mill. kroner årlig fra og med 2017 og hvordan disse skal oppnås i sektorene er omtalt i vedlegg 3.

Rådmannen har i forslaget til budsjett for 2017 foreslått en økning av rammene til sektorene med totalt 43,2 mill. kroner. I tillegg kommer midler til lønnsoppgjør, som er budsjettert sentralt, men som vil fordeles til enhetene når lønnsoppgjøret for 2017 er gjennomført.

Nittedal kommune står foran store utfordringer. Statsbudsjettet med ramme 2,3 prosent vekst i frie inntekter og forventet innsparing på 0,5 prosent i budsjettet kombinert med bortfall av veksttilskudd og høye barnehageutgifter og uforutsette utgifter innen helse og velferd gir store utfordringer for kommunen i 2017 og fremover. Kombinert med svært høyt investeringsnivå i årene fremover er det nødvendig å vurdere eiendomsskatteinntektene gitt at kommuneplanmålene skal ligge fast.

Får å få til en styrking av sektorenes driftsbudsjetter og samtidig nå målsettingen om 25 prosent egenkapitalfinansiering av investeringer og et netto driftsresultat nær 2,5 prosent foreslår rådmannen i tillegg til kostnadsreduksjonen å øke eiendomsskattesatsen for boliger, næringsseiendom og verk og bruk fra 2 til 3 promille fra og med 2017 og redusere fritaket fra eiendomsskatt for nybygde boliger fra 3 til 2 år. Dette er beregnet å øke kommunens inntekter med 17,3 mill. kroner i forhold til 2016 nivået.

Den totale bedringen av kommunens økonomi som følge av foreslått kostnadsreduksjon i sektorene på 0,5 prosent og økning i eiendomsskatten utgjør samlet om lag 23 mill. kroner årlig.

Kostnadsreduksjoner på 0,5 prosent utgjør rundt **8 årsverk**. Dersom de økonomiske resultatene skal oppnås med uendret eiendomsskatt og kun gjennom kostnadsreduksjoner vil dette kreve kutt i sektorenes rammer på 2 prosent, noe som tilsvarer rundt **33 årsverk**.

Disse endringene for å bedre kommunens økonomi er nødvendige for å ha egenkapital til investeringer i tråd med kommuneplanmålet, både i perioden 2017-2020, men også til de betydelige investeringene spesielt innen skole som er identifisert i skolebehovsplanen i perioden 2021-2025. I tillegg til investeringer på 1,9 mrd. kroner i perioden 2017-2020 er det anslått et investeringsbehov for kjente behov på ytterligere 415 mill kr i perioden 2021-2025 jf. vedlegg 5.

Sett i lys av disse utfordringene mener rådmannen derfor det er behov med en moderat økning av eiendomsskatten med 1 promille fra og med 2017 for å unngå større endringer i denne senere og samtidig stå rustet til de store investeringene som ligger foran kommunen frem til 2027.

Særskilt om eiendomsskatt

Rådmannen foreslår i forslaget til handlingsplan for 2017 – 2020 å øke skattesatsen for boliger, næringsseiendom og verk og bruk fra 2 til 3 promille fra og med 2017. Fritaket fra eiendomsskatt for nybygde boliger foreslås redusert fra 3 til 2 år. Bunnfradraget for boligeiendommer (herunder fritidseiendommer) foreslås videreført på 1 000 000 kr tilsvarende 2016 nivå.

Rådmannens forslag til budsjett er lagt fram med inntekter fra eiendomsskatt i handlingsplanperioden på 51,35 mill. kroner årlig fra og med 2017. Dette tilsvarer en økning på 17,35 mill. kroner årlig.

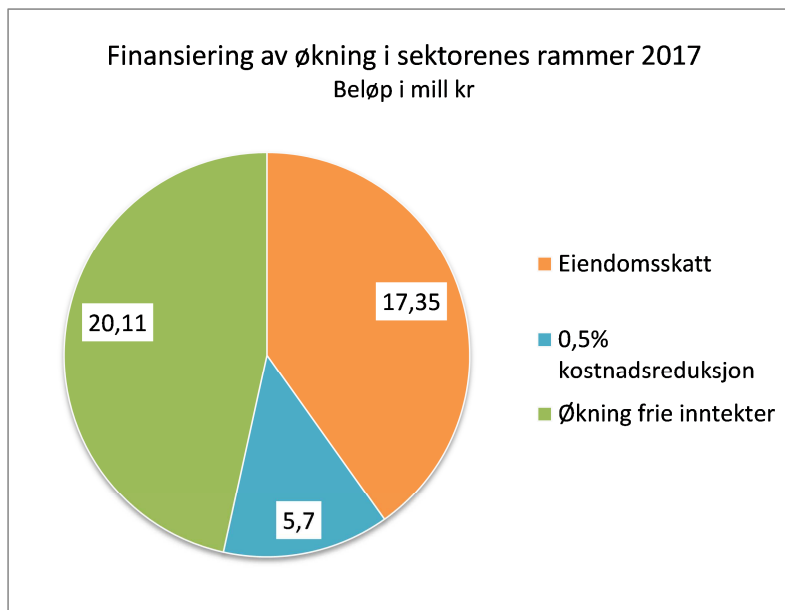
Finansdepartementet sendte i juni 2015 ut et høringsnotat med forslag om store endringer på beskatning av eiendom som hører inn under kategorien verk og bruk. Dersom maskintakster skal unntas for eiendomsskatt er det beregnet at dette vil gi et bortfall av eiendomsskatteinntekter på anslagsvis 4,8 mill kroner for Nittedal. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2017 foreslås det ingen endringer i eiendomsskatteformen på dette området. Rådmannen legger derfor frem et forslag til handlingsplan som inkluderer eiendomsskatteinntekter også for maskintakster i perioden 2017-2020.

Inntekter fra eiendomsskatt fordelt på eiendomstype				
(tall i 1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Bolig	38 700	38 700	38 700	38 700
Næring, Verk og bruk	12 650	12 650	12 650	12 650
Sum inntekter fra eiendomsskatt	51 350	51 350	51 350	51 350

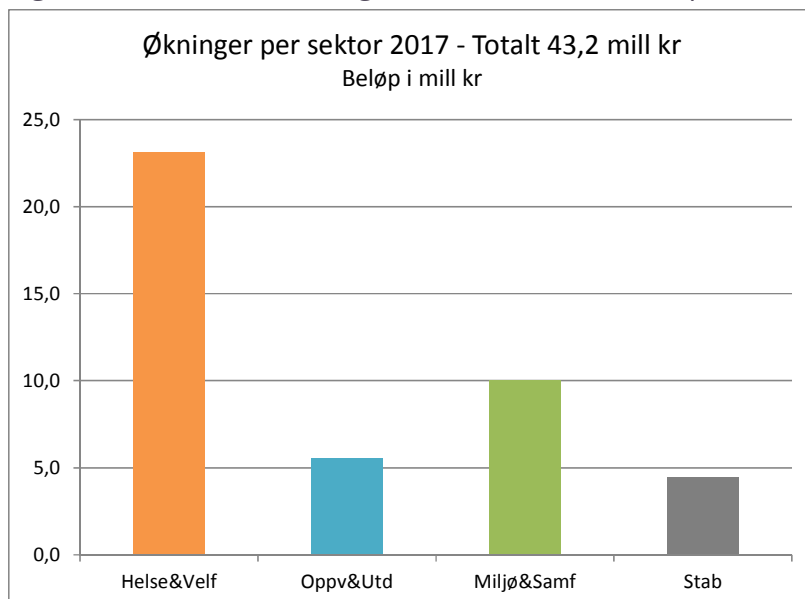
Foreslåtte økninger per sektor

I arbeidet med budsjettet har det fremkommet store behov i sektorene basert på situasjonen i 2016 og kjente endringer fremover. Rådmannen foreslår derfor å styrke sektorenes driftsrammer med totalt 43,2 mill. kroner.

Økningene i sektorenes driftsrammer i 2017 finansieres med en kombinasjon av kostnadsreduksjoner, økt eiendomsskatt og økning i frie inntekter for kommunen slik det fremkommer i figuren under.

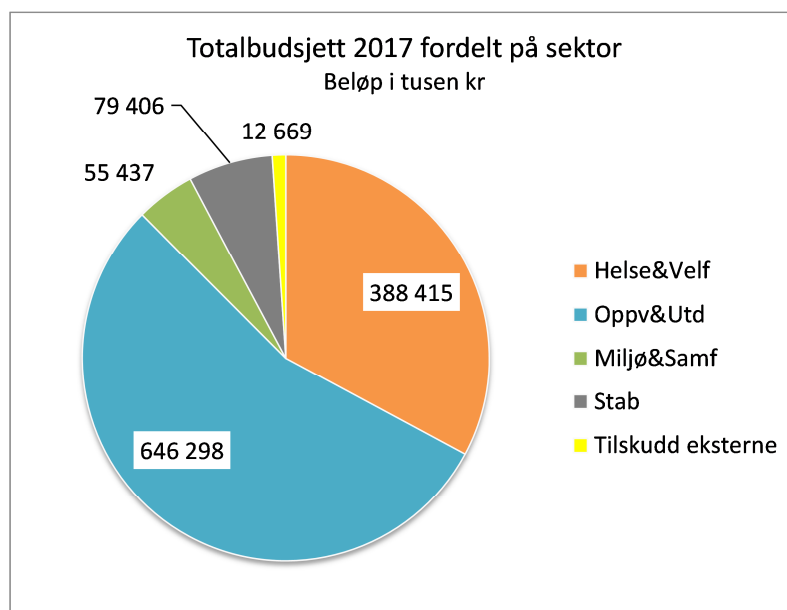
Figuren under viser økningene i rammene fordelt på sektorene i kommunen.

Som det fremkommer av figuren over, er det i sektorene helse og velferd og miljø og samfunnsutvikling det i hovedsak foreslås økninger i driftsrammer i 2017. Detaljer som viser styrkinger fremkommer av vedlegg 3.

Figuren under viser størrelsen på netto driftsrammer for de enkelte sektorene. Oppvekst og utdanning er den klart største sektoren i kommunen med en budsjettert nettoramme for 2017 på 646,3 mill. kroner, mens helse og velferd har en nettoramme på noe over 388,4 mill. kroner. Nettorammen for helse og velferd viser en nedgang fra 2016 til 2017, dette skyldes at refusjon for ressurskrevende tjenester er lagt til sektoren. Sammenlignet med 2016 og unntatt refusjon ressurskrevende tjenester får helse- og velferdssektoren en økning på 29,8 mill. kroner fra 2016 til 2017.

Stab og støtte har en nettoramme 79,4 mill. kroner, mens sektor for miljø og samfunnsutvikling har en nettoramme på 55,4 mill. kroner. Selvkostområdene innen sektor for miljø og samfunnsutvikling er finansiert gjennom gebyrer og påvirker derfor ikke rammene i særlig grad.

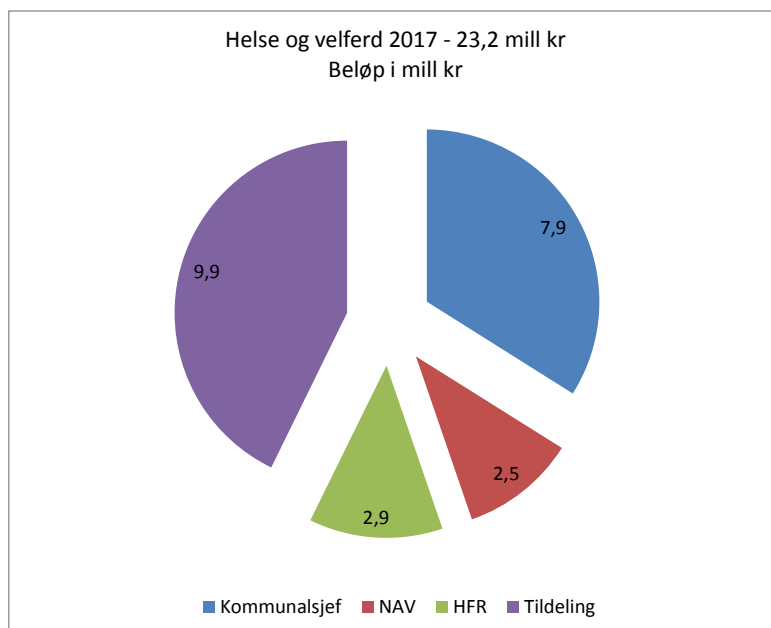
Rådmannen foreslår i handlingsplan 2017-2020 at budsjetttrammene vedtas på sektornivå og ikke enhetsnivå som tidligere år. Endringen innebærer at rådmannen har fullmakt til å omdisponere innen sektorenes budsjetter dersom det ikke er vesentlige endringer i forhold til kommunestyrets vedtak, og som ligger til grunn for budsjettet for den enkelte sektor. Forslaget følger opp kommunalsjefenes helhetlige budsjett- og resultatansvar.

Styrkinger i rådmannens forslag til handlingsplan

Gjennomføringen av de planlagte kostnadsreduksjonene i forslaget til handlingsplan 2017-20 gir sammen med økte inntekter, mulighet for å styrke flere områder i kommunen.

Styrkinger innen helse og velferd

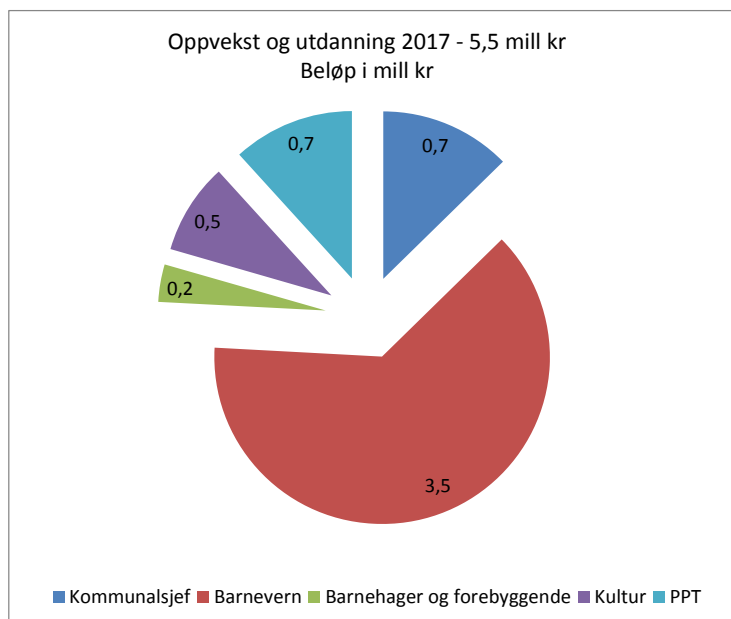
Sektor helse og velferd får 23,2 mill. kroner til nye tiltak innenfor sektoren, fordelingen mellom enhetene i sektoren fremkommer av figuren under. Samtidig må sektoren kutte kostnader på 2,0 mill kroner. Kuttene foreslås gjennomført på institusjon og tilsvarer om lag 3 årsverk. Dette for å oppnå 0,5 prosent kostnadsreduksjon.

Enhet for tildeling, enhet for NAV, enhet for hjemmetjenester, forebyggende og rehabilitering (HFR) og kommunalsjefsområdet er de enheter som er prioritert innenfor sektor for helse og omsorg. Styrkingen av budsjettet innen kommunalsjefsområdet er knyttet til kommunens kostnader for kommunal akutt døgnetenhet (4,6 mill. kroner), økte kostnader til avtaler med eksterne (1,3 mill. kroner) og satsing på forebyggende tjenester (2,0 mill kroner). Detaljene for de forslåtte styrkingene fremkommer i vedlegg 3.

Styrkinger innenfor oppvekst og utdanning

Sektor for oppvekst og utdanning får 5,5 mill. kroner til nye tiltak innenfor sektoren, fordelingen mellom enhetene i sektoren fremkommer av figuren under. Samtidig må sektoren redusere sitt budsjett med 3,2 mill. kroner for å oppnå 0,5 prosent kostnadsreduksjon.

Økningene fordeler seg mellom enhet for barnevern, for enhet for barnehager og forebyggende tjenester, enhet for PPT, enhet for kultur og kommunalsjefsområdet. Detaljene for de forslåtte styrkingene fremkommer i vedlegg 3.

Særskilt om barnehager og forebyggende tjenester

Ny forskrift om tilskudd til private barnehager trådte i kraft fra 1. januar 2016.

Kommunen skal beregne tilskuddet til private barnehager ut fra kommunens to år gamle regnskap. Det betyr at det fremdeles er kommunens utgifter i egne kommunale barnehager to år før tilskuddsåret som er beregningsgrunnlaget for driftstilskuddet til de private barnehagene. For tilskuddsåret 2017 skal kommunen derfor bruke kommuneregnskapet for 2015 i tilskuddsberegningen.

Kommunens pensjonsutgifter skal ikke være med i beregningen av driftstilskuddet til private barnehager. I stedet skal kommunen legge på et prosentpåslag på 13 prosent av brutto lønnsutgifter i kommunens egne ordinære barnehager.

Tilskuddet for dekking av administrasjonskostnader i de private barnehagene videreføres på 4,3 prosent av gjennomsnittlige driftsutgifter i de kommunale barnehagene.

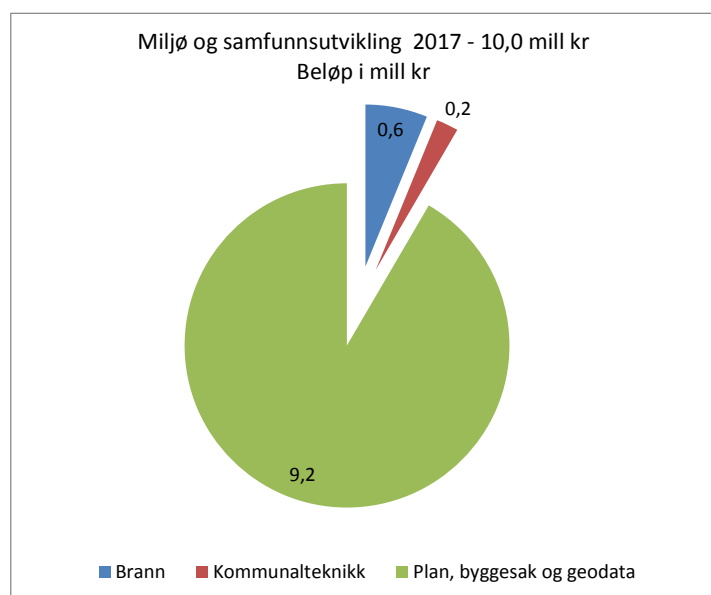
Ved siden av driftstilskudd og administrasjonstilskudd mottar de private barnehagene også kapitaltilskudd. Etter forskriften skal kapitaltilskuddet gis som nasjonal sats per barn og differensieres med utgangspunkt i byggeåret til de enkelte private barnehagene. Kapitaltilskuddet for 2017 er ikke fastsatt fra Kunnskapsdepartementet på tidspunktet for utarbeidelsen av rådmannens forslag til handlingsplan.

Det foreslåtte budsjettet er lagt basert på de kjente forhold på tidspunkt for utarbeidelse av handlingsplanen. De budsjetterte kostnadene for tilskudd til de private barnehagene er basert på dagens kjente barnetall. Dette innebærer at endringer i barnetallene i de private barnehagene vil kunne påvirke kommunens kostnader på barnehageområdet. Det samme gjelder for barn fra Nittedal som går i barnehager i andre kommuner og omvendt. Dette er en type usikkerhet som gjelder alle kommuner, men som kan slå sterkere ut i Nittedal på grunn av kommunens høye andel private barnehager.

Sammenliknet med justert budsjett for likebehandling av de private barnehagene for 2016 økes budsjettet for likebehandling tilbake til noe under nivået for opprinnelig budsjett for 2016. Dette skyldes i hovedsak økte netto lønnskostnader i de kommunale barnehagene i 2015 sammenliknet med 2014 som følge av lønnsoppgjør og lavere refusjon sykepenger. Økte netto lønnskostnader i de kommunale barnehagene medfører økt likebehandling av de private barnehagene.

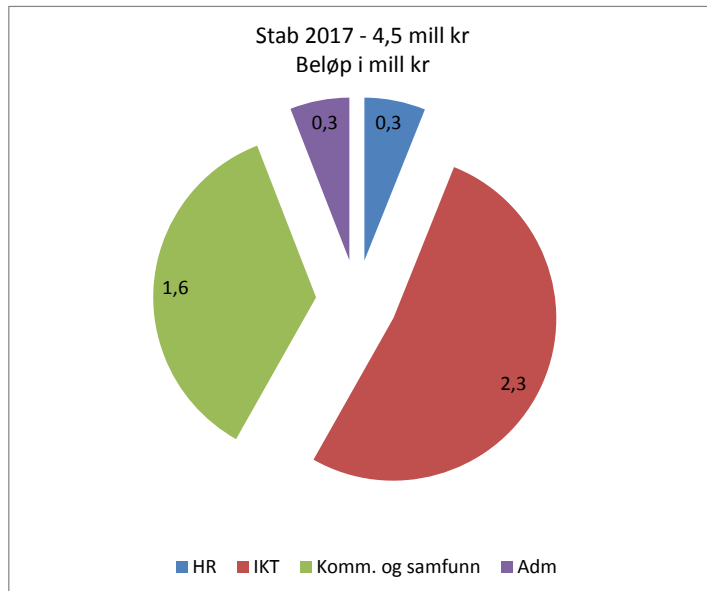
Styrkinger innenfor miljø og samfunnsutvikling

Sektor for miljø og samfunnsutvikling får tilført 10,0 mill. kroner til nye tiltak i rådmannens forslag. Hoveddelen (9,2 mill. kroner) av økningen er knyttet til økte behov innenfor enhet for plan, byggesak og geodata som følge av store oppgaver knyttet til store investeringer i skolebygg, helsehus og sentrumsutvikling frem mot 2027. Samtidig må sektoren redusere kostnader med 0,2 mill. kroner for å oppnå 0,5 prosent kostnadsreduksjon.

Styrkinger innenfor stab

Stabssektoren foreslås å få økte rammer på 4,5 mill kr i budsjettet for 2017. Økningen er i stor grad knyttet til behov innen IKT i kommunen. Samtidig må sektoren kutte kostnader med 0,4 mill. kroner for å oppnå kravet til 0,5 prosent kostnadsreduksjon.

Sentrale poster

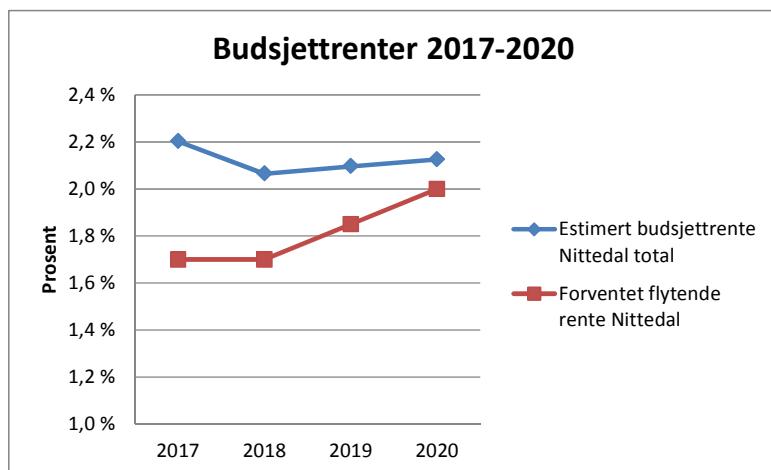
Rådmannen foreslår ingen endringer i rådmannens pott eller potten til arbeidsmiljøutvalget (AMU) i forhold til 2016 nivået for handlingsplanperioden.

Finans

Rådmannen har lagt til grunn en renteutvikling for de flytende rentene tilsvarende rentemarkedets forventning til flytende 3 måneders NIBOR rente per oktober 2016. I tillegg til 3 måneders NIBOR rente kommer kredittmarginene til kommunene som forventes å ligge på 0,7 prosentpoeng i perioden for å komme frem til en budsjettert flytende lånerente for kommunen.

Figuren under viser hvilke flytende renter som forventes i handlingsplanperioden (rød linje) og den totale renten for kommunens investeringslån i perioden (blå linje).

Renteutviklingen legger til grunn låneportefølje og fastrenteandel per oktober 2016 og at alle nye lån tas opp til flytende rente. Utløp av fastrenteavtaler kombinert med forutsetningen om at nye lån tas opp til flytende rente er bakgrunnen for at den totale budsjettrenten nærmer seg flytende rente i handlingsplanperioden.

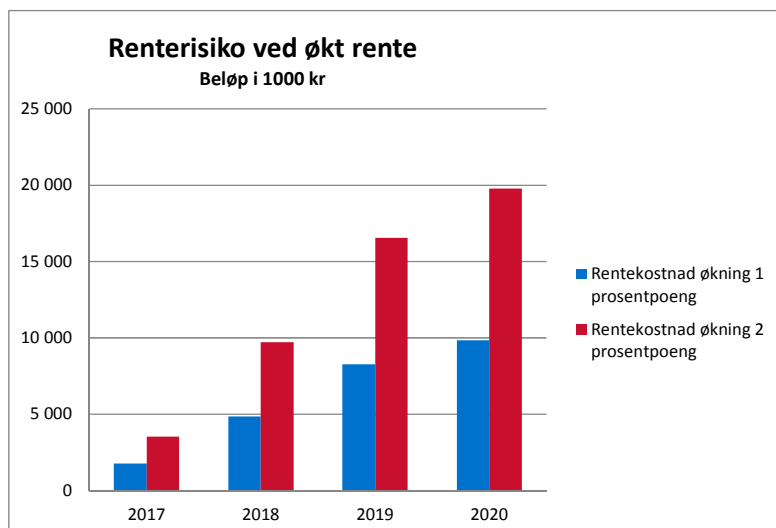

Når det gjelder startlån i Husbanken er ikke disse inkludert i figuren over da det forutsettes at kommunens innlånsrente dekkes av tilsvarende utlånsrente til kundene.

Simulering av renterisiko for kommunen

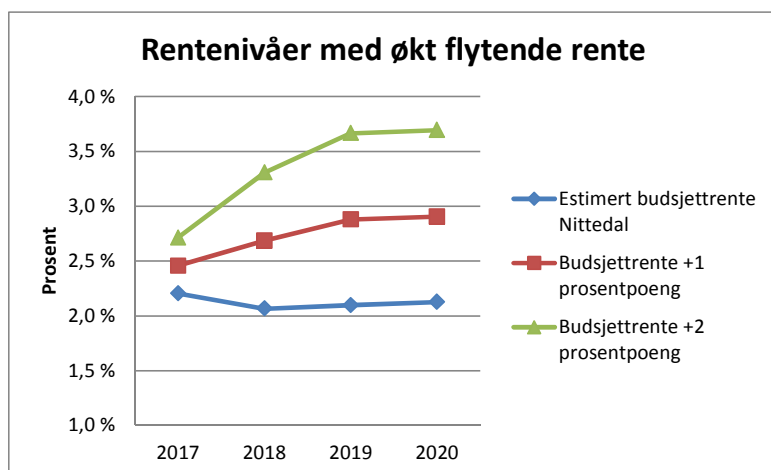
Økningen i lånegjeld gjør kommunen mer utsatt for økning i lånerenten. Lånegjelden til kommunen består av en kombinasjon av lån hvor kommunen har renterisiko og lån hvor kommunen ikke har denne risikoen. Rentekostnader på lån knyttet til selvkostområdene vann og avløp, videreformidlingslån til innbyggere og lån som er omfattet av rentekompensasjonsordninger kan grovt sett sies å ikke medføre renterisiko for kommunen. Grunnen til dette er at økte lånerenter knyttet til disse lånene i hovedsak vil bli kompensert gjennom økte inntekter fra selvkostområdene, økte renter på videreformidlingslån og rentekompensasjon fra Husbanken. De resterende lånene med flytende rente har kommunen selv renterisiko knyttet til.

I simuleringene under er det kun lån der kommunen har renterisiko som er inkludert i simuleringene, og lån med fastrente er hensyntatt. Figuren under viser den negative resultateffekten på kommunens økonomi av økt rentenivå. Effekten av økte renter på kommunens innskudd og dermed økte renteinntekter er ikke hensyntatt i simuleringen.

De blå søylene i figuren viser at en økning på 1 prosentpoeng vil medføre økte rentekostnader i 2017 på 1,8 mill. kroner utover det som er inkludert i rådmannens forslag til handlingsplan økende til 9,8 mill. kroner i 2020. Tilsvarende vil 2 prosentpoengs økning medføre økte rentekostnader i 2017 på 3,6 mill. kroner og 19,8 mill. kroner i 2020. Konsekvensen av renteøkninger er større utover i tid på grunn av nye låneopptak til flytende rente samtidig som en del av kommunens rentebindinger utløper i 2017 og 2018.

Rentenivåene som er lagt til grunn i simuleringene vises i figuren under der den blå streken viser rentenivået som er lagt til grunn i rådmannens forslag mens den røde og den grønne linjen viser henholdsvis rentenivået for kommunen med en økning i det flytende rentenivået på 1 og 2 prosentpoeng.

Opptak av startlån for viderefremidling i Husbanken

Rådmannen foreslår opptak av 50 mill. kroner i startlån i Husbanken i 2017. Beløpet er basert på forventede behov for startlån i kommunen sett i lys av boligsosial plan.

Investeringer

Rådmannen legger i handlingsplanperioden opp til 25 % egenkapitalfinansiering for investeringer der kommunen selv må bære finanskostnadene.

<i>Beløp i 1000 kr</i>	Sum 2017-2020	Sum 2021-25
<i>Investeringer kommunen</i>	572 388	
<i>Investeringer Nittedal-eiendom KF</i>	1 327 020	414 500
Sum investeringer	1 899 408	414 500

Bruk av disposisjonsfond - egenkapital	257 689	82 900
Låneopptak	1 182 639	248 700

Tabellen over viser at investeringene i perioden 2017-2020 utgjør 1899 mill. kroner og at det er behov for 258 mill. kroner for å oppnå kravet om 25 % egenkapitalandel for finansiering. Samtidig vil det være behov for 1183 mill. kroner i låneopptak knyttet til disse investeringene. Tilsvarende utgjør investeringene som er identifisert i perioden 2021-25 415 mill. kroner og medfører et behov for 83 mill. kroner i egenkapital og ytterligere 249 mill. kroner i lån. Se vedlegg 1 og vedlegg 5 for bakgrunnen for summene.

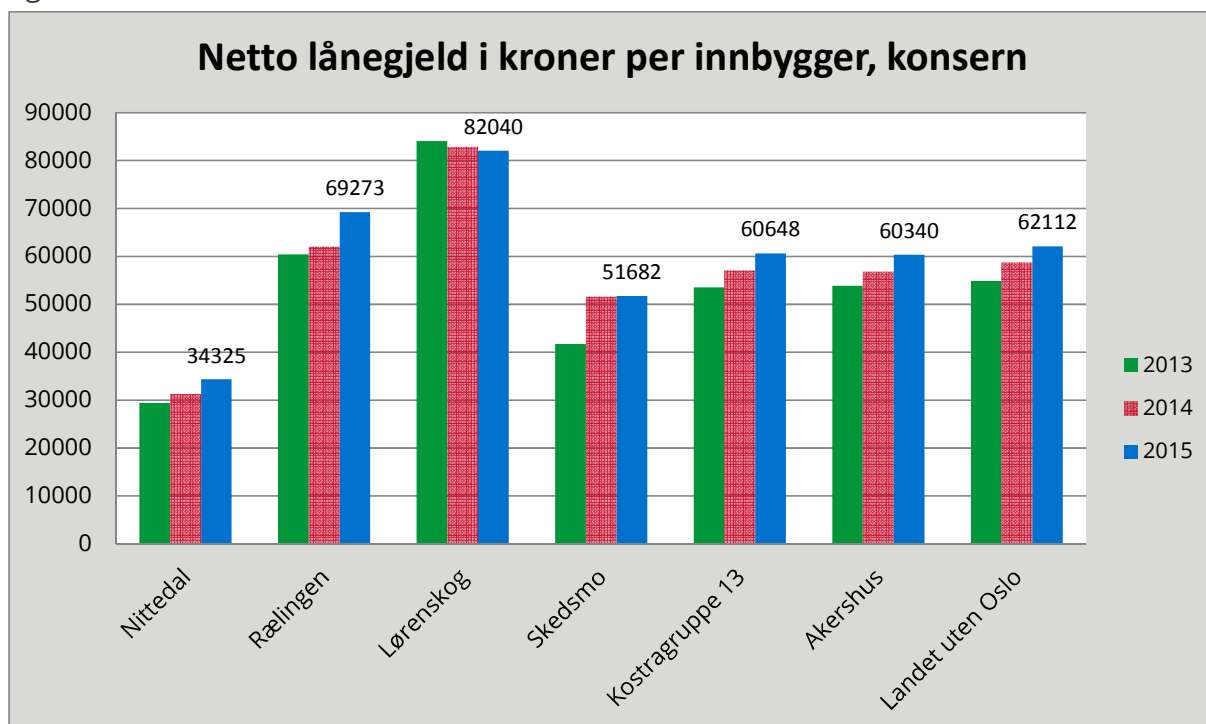
Totalt investeringsbehov frem mot 2027 anslås med bakgrunn i de kjente investeringer til å beløpe seg til opp mot 3 mrd. kroner

Finansutgifter og lånegjeld per innbygger

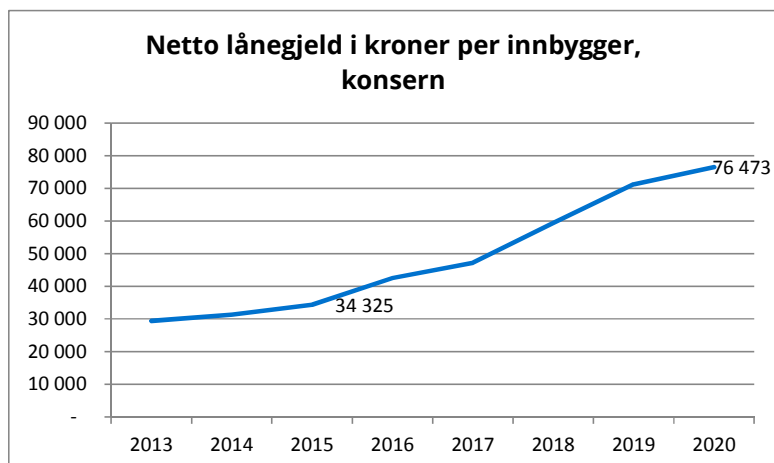
Økningen i lånegjeld som følge av investeringene i handlingsplanperioden vil som det fremgår av figuren under medføre at kommunen i 2020 forventes å bruke 119 mill. kroner på betjening av lån. Dette er en økning på over 63 mill. kroner fra 2015 nivået.

Nittedal har i 2015 en netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern på 34 325 kr. Som figuren under viser er dette lavere enn sammenliknbare kommuner i vårt nærrområde.

Med investeringsnivået som ligger inne i perioden 2017-2020 forventes netto lånegjeld mer enn doblet i forhold til 2015 nivå frem til 2020 slik figuren under viser.

Nittedal-eiendom KF

Rådmannen foreslår at Nittedal-eiendom KF i løpet av handlingsplanperioden skal gjennomføre vedtatte kostnadsreduksjoner fra handlingsplanen 2014-2017 på 3 prosent med et tillegg på 0,5 prosent fra og med 2017 på lik linje med sektorene i kommunen. Rådmannen legger i foreslått handlingsplan også opp til å videreføre utbytte fra Nittedal-eiendom KF på 3 mill. kroner årlig. Samlet foreslår rådmannen med dette overføringer fra Nittedal-eiendom KF årlig i perioden 2017-2020 på 5,3 mill. kroner.

Budsjett for kontroll- og tilsynsvirksomheten for 2017

Rådmannen har i forslaget til budsjett for 2017 lagt til grunn Nittedal kontrollutvalgs forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsordningen i Nittedal kommune som ble behandlet i kontrollutvalgets sak 40/2016. Rådmannen har i forslaget for budsjett 2017 for kontroll- og tilsynsvirksomheten tatt hensyn til kommunens egne vedtatte satser for godtgjørelse til kontrollutvalget og representantskapsmedlemmer i Romerike Revisjon IKS og Romerike Kontrollutvalgssekretariat IKS.

Tilskudd til Nittedal kirkelige fellesråd

I gjeldende handlingsplan er tilskuddet til Nittedal kirkelige fellesråd økt med 0,2 mill kr permanent i handlingsplanperioden fra og med 2016 for å blant annet ivareta behovet for sommervedlikehold på kirkegårdene. I tillegg foreslår rådmannen å øke tilskuddet til kirkelig fellesråd fra og med 2017 med 0,8 årsverk kirketjener og 0,5 årsverk organist som bemanning i den nye Rotnes kirke i tråd med kirkelig fellesråd sine ønsker. Tilskuddene til kirkelig fellesråd er deflatorjustert for å kompensere for lønns- og prisvekst og bidra til forutsigbarhet for kirkelige fellesråd i tråd med avtale mellom Nittedal kommune og Nittedal kirkelige fellesråd. Rådmannen foreslår i tillegg å gi investeringstilskudd til ny plenklipper og ombygging av kjøkkenet i Hakadal kirkestue. Nittedal kirkelige fellesråds forslag til budsjett fremkommer i vedlegg 5.

Netto driftsresultat

Rådmannens forslag til handlingsplan legger opp til et netto driftsresultat på 22,8 mill. kroner i 2017 som reduseres til 9,8 mill. kroner i 2018, deretter 27,4 mill. kroner i 2019 og 42,4 mill. kroner i 2020. Utviklingen i netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter fremkommer av tabellen under. Rådmannens forslag til handlingsplan er dermed over kommuneplanens mål på 2,5 % netto driftsresultat kun i året 2020.

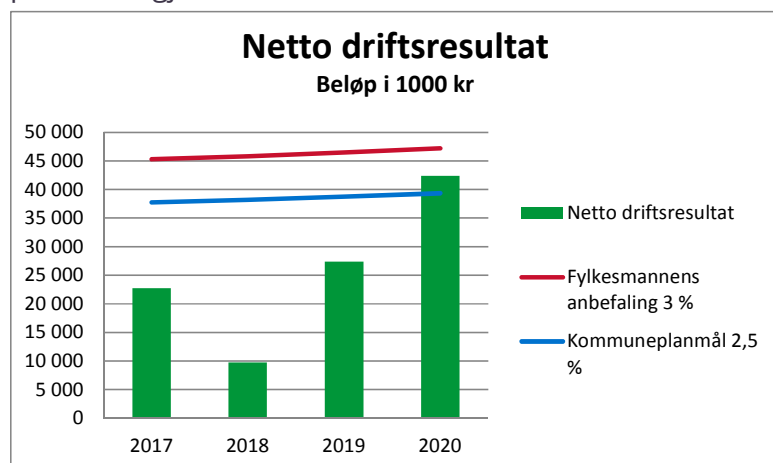
I forslaget er det beregnet en egenkapitalandel for investeringer på 25 prosent og en eiendomsskatt på 3 promille.

Sammenliknet med TBUs anbefalinger til netto driftsresultat på 1,75 prosent tilfredsstillter rådmannen dette i både 2019 og 2020, og ligger tett oppunder anbefalingen i 2017.

Rådmannens forslag

Netto driftsresultat (tall i 1000 kr)	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	1 509 443	1 527 722	1 550 690	1 574 116
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	22 770	9 770	27 405	42 371
Netto driftsresultat i %	1,5 %	0,6 %	1,8 %	2,7 %

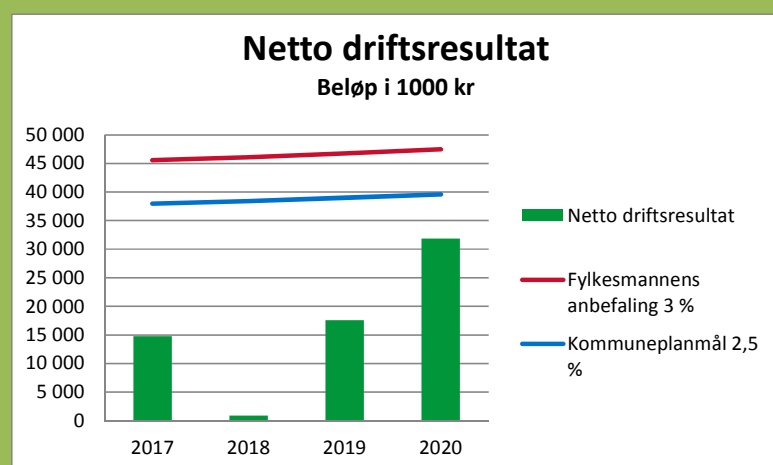
Figuren under viser netto driftsresultat sammenliknet med hva kommuneplanmålet på 2,5 prosent utgjør i den blå linjen og hva fylkesmannens anbefaling på minimum 3 prosent utgjør i den røde.

Kommunestyrets vedtak

Tabellen og figuren under er oppdatert etter kommunestyrets vedtak.

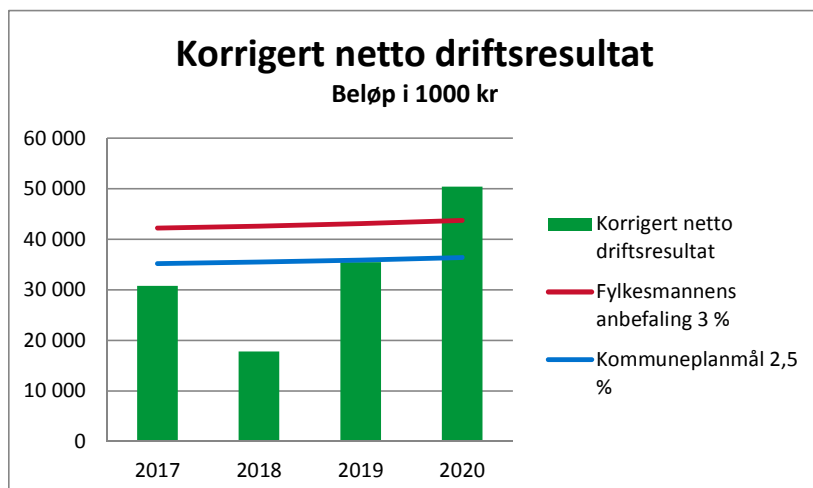
Netto driftsresultat (tall i 1000 kr)	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
SUM DRIFTSINNEKTER (B)	1 518 568	1 535 971	1 558 939	1 582 365
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	14 748	880	17 594	31 868
Netto driftsresultat i %	1,0 %	0,1 %	1,1 %	2,0 %

Korrigert netto driftsresultat i rådmannens forslag når det justeres for selvkostområdene i sektor for miljø og samfunnsutvikling er 30,8 mill. kroner i 2017, dette tilsvarer 2,2 prosent av driftsinntektene.

Netto driftsresultat eksklusiv selvkostområder i sektor miljø og samfunnsutvikling (tall i 1000 kr)	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
SUM DRIFTSINNEKTER (B)	1 408 210	1 419 129	1 435 011	1 456 328
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	30 797	17 797	35 432	50 398
Netto driftsresultat i %	2,2 %	1,3 %	2,5 %	3,5 %

Fylkesmannen anbefaler at netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene over tid bør ligge mellom 3 – 5 prosent. Fylkesmannens anbefaling er lagt for å sikre robust økonomi i kommunene. Rådmannens forslag til netto driftsresultat ligger innenfor fylkesmannens anbefaling kun i 2020, mens kommuneplanmålet nås i 2019 og 2020 slik det fremgår av figuren under.

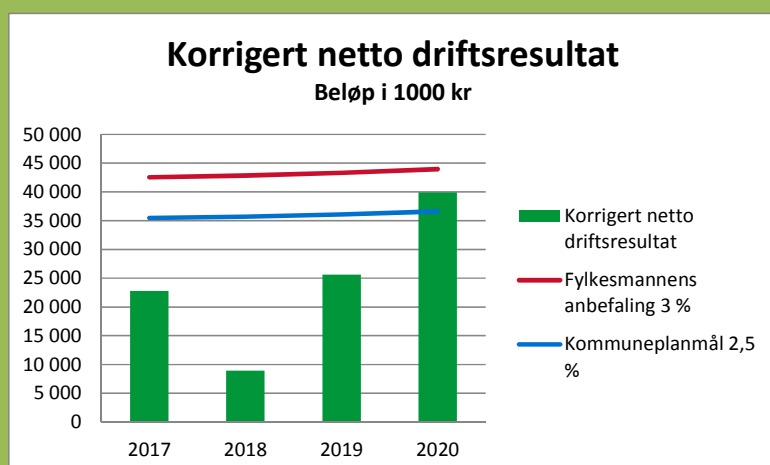

Netto driftsresultat som ligger under anbefalingen gir kommunen mindre buffer til å håndtere uforutsette hendelser og gjør kommunen sårbar for uforutsette hendelser som påvirker økonomien. Økte kostnader eller reduserte inntekter i forhold til budsjettet vil raskere slå ut i behov for strakstiltak for å balansere økonomien i perioder med budsjetterte driftsresultater som er lavere enn anbefalingen.

Kommunestyrets vedtak

Tabellen og figuren under er oppdatert etter kommunestyrets vedtak.

Netto driftsresultat eksklusiv selvkostområder i sektor miljø og samfunnutvikling (tall i 1000 kr)	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
SUM DRIFTSINTEKTER (B)	1 417 334	1 427 377	1 443 259	1 464 576
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	22 775	8 907	25 621	39 895
Netto driftsresultat i %	1,6 %	0,6 %	1,8 %	2,7 %

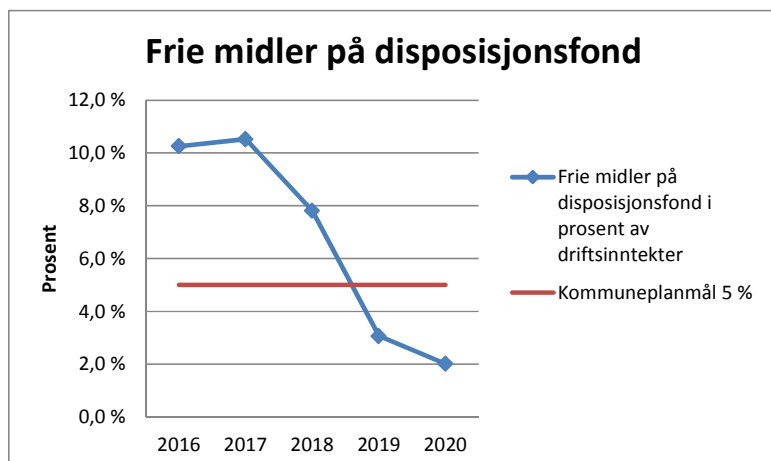
Disposisjonsfond

Under fremkommer utviklingen i de frie midlene på disposisjonsfond i handlingsplanperioden basert på rådmannens forslag til handlingsplan. Utviklingen tar hensyn til bruk av disposisjonsfond til investeringer for å oppnå kommuneplanens mål om 25 % egenkapital til investeringer. Disposisjonsfondet totalt er større enn de frie midlene da en del midler på disposisjonsfondet er knyttet til kommunestyrevedtak på bruk av disposisjonsfondet til særskilte formål.

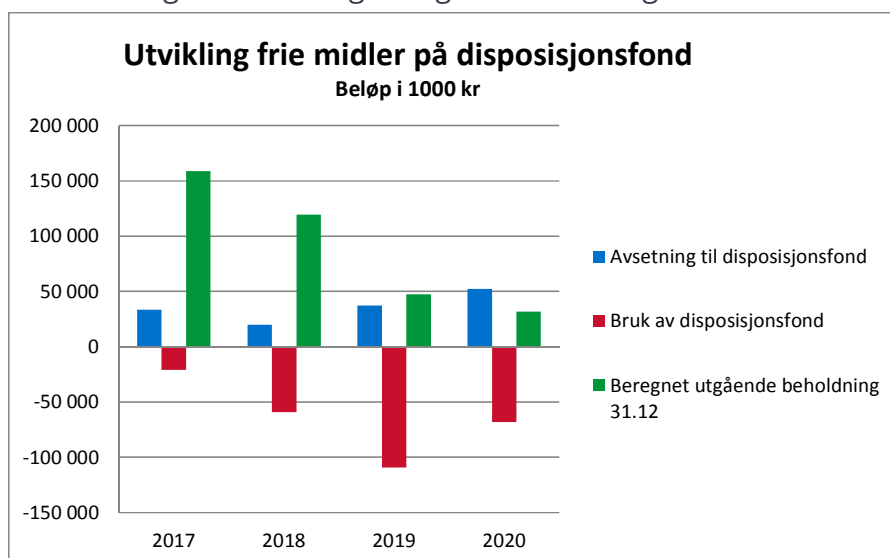
Utvikling frie midler på disposisjonsfond (tall i 1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Frie midler på disposisjonsfond saldo per 1.1	146 395	158 888	119 352	47 554
Avsetning til disposisjonsfond	33 463	19 783	37 417	52 383
Bruk av disposisjonsfond til investeringer 25%	20 970	59 319	109 215	68 185
Utgående saldo frie midler disposisjonsfond 31.12	158 888	119 352	47 554	31 752
Frie midler på disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter	10,5 %	7,8 %	3,1 %	2,0 %
5 % frie midler på disposisjons tilsvarende	75 472	76 386	77 535	78 706
Avvik fra mål om 5 % frie midler på dispfond	83 416	42 966	-29 981	-46 954

Tabellen viser at de frie midlene på disposisjonsfond reduseres med i overkant av 114 mill. kroner i handlingsplanperioden totalt på tross av positive driftsresultater hvert år i perioden. Dette henger sammen med bruk av 258 mill. kroner som egenkapital til investeringer i 4-års perioden for å oppnå kommuneplanens mål om 25 prosent egenkapital til investeringer.

Figuren under viser utviklingen i frie midler på disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter som holder seg over kommuneplanmålet frem til og med 2018 før det faller ned mot 2 prosent i 2020. Dette viser at kommunen ikke når kommuneplanmålet om 5 prosent frie midler på disposisjonsfond i verken 2019 eller 2020. For å oppnå måltallet i 2020 vil det være behov for en økning av de frie midlene på disposisjonsfond med ytterligere 47 mill. kroner.

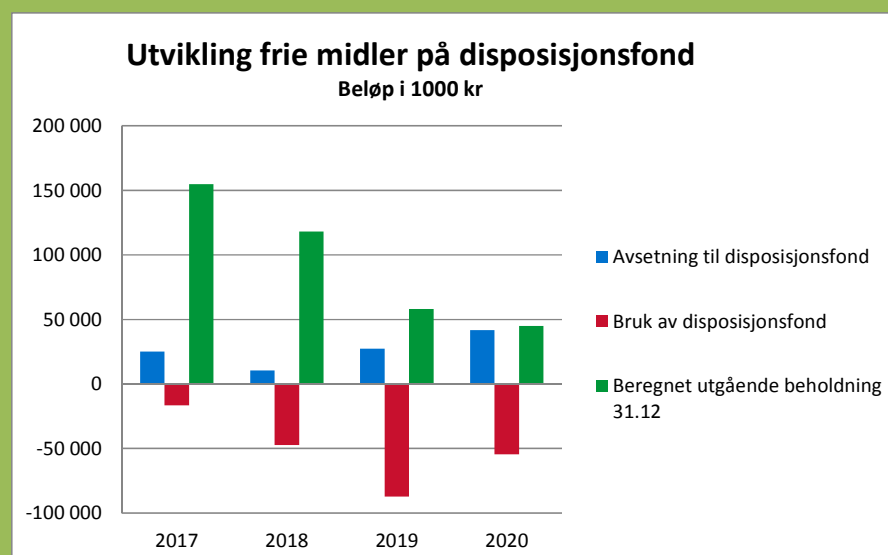
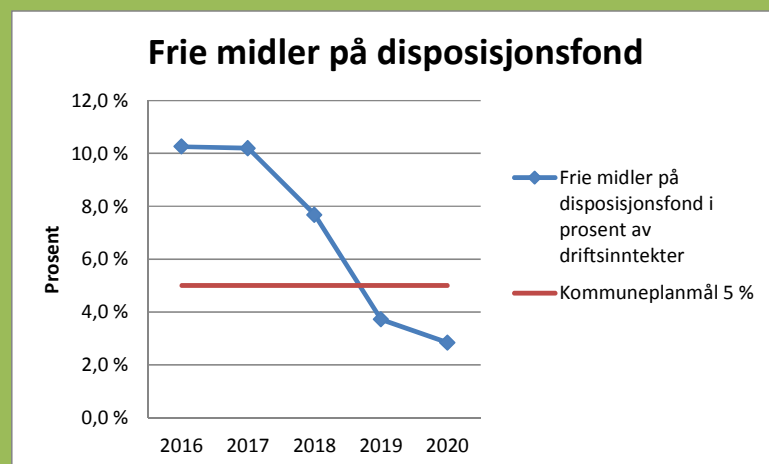
Figuren under viser budsjetterte avsetninger til, bruk av og beregnet saldo for de frie midlene på disposisjonsfond. Som det fremgår er bruken av midler større enn tilførsel alle år fra og med 2018 og beregnet beholdning av fondet faller derfor utover i perioden.

Kommunestyrets vedtak

Tabellen og figurene under er oppdatert etter kommunestyrets vedtak.

Utvikling frie midler på disposisjonsfond (tall i 1000 kr)	2017	2018	2019	2020
Frie midler på disposisjonsfond saldo per 1.1	146 395	154 815	117 981	57 980
Avsetning til disposisjonsfond	25 110	10 560	27 274	41 548
Bruk av disposisjonsfond til investeringer 20%	16 690	47 394	87 276	54 526
Utgående saldo frie midler disposisjonsfond 31.12	154 815	117 981	57 980	45 002
Frie midler på disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter	10,2 %	7,7 %	3,7 %	2,8 %
5 % frie midler på disposisjons tilsvarende	75 928	76 799	77 947	79 118
Avvik fra mål om 5 % frie midler på dispfond	78 887	41 183	-19 967	-34 117

Driftskostnader knyttet til ny skolestruktur og helsehus

I rådmannens forslag til handlingsplan ligger det inne store investeringer i 4-års perioden med investeringene i skolebygg og helsehus som de største. Investering i ny barneskole med idrettshall og svømmehall på Elvetangen og ny Nittedal ungdomsskole ligger i sin helhet inne i investeringsbudsjettet, mens investering i ny Bjertnes barnehage og ny Rotnes skole delvis ligger inne i forslaget med resterende investeringer etter 2020.

For disse investeringene er det ikke lagt inn endrede driftskostnader til disse byggene da de på det nåværende tidspunktet er ukjent. Finanskostnadene til byggene er tatt hensyn til basert på tidspunktet for investeringer. Endrede driftskostnader for bygninger vil forventes både å være reduksjoner som følge av effektivisering av arealer, men også økte kostnader som følge av økt bygningsmasse totalt.

Spesielt om investeringer etter 2020

Vedtaket i sak om skolebehovsplan medfører investeringer som strekker seg utover mot 2025. Dette betyr at det vil være betydelige investeringer som allerede nå er identifisert i perioden 2021-2025, med hovedvekt på 2021. Investeringene i perioden 2021-2025 som allerede er identifisert er beregnet til 415 mill. kroner. Dersom kommuneplanmålet om 25 % egenkapital til investeringer skal nås også i perioden 2021-2025 innebærer dette et behov for om lag 83 mill. kroner i egenkapital. Samtidig vil kommunens utover lån øke med ytterligere 249 mill. kroner. Anslagene er ytterligere beskrevet i vedlegg 5.

Investeringene nevnt over er ikke en uttømmende liste, men gir en oversikt over de største investeringsbehovene som ligger foran kommunen utover det som er inkludert i investeringsoversikten i vedlegg 1.

De store investeringene som kommunen står foran viser behovet for positive driftsresultater i budsjettene alle år fremover for å ha en egenfinansieringsgrad av disse som reduserer kommunens sårbarhet for fremtidige renteøkninger.

Selv med en økning i eiendomsskatten som foreslått er det ikke mulig å oppnå kommuneplanmålene med de behov vi kjenner per i dag.

Andre fokusområder

Næring

Velferdssamfunnet er avhengig av et levende og vekstkraftig arbeidsliv, som gjennom sin virksomhet skaper verdier og arbeidsplasser. I tillegg til dette har ofte næringsvirksomhet og arbeidsplasser i kommunen positive effekter for lokal identitet, miljø og klima, tidsbesparelser for den enkelte/familie, etc. Nærmere 70 % av de yrkesaktive som bor i Nittedal pendler ut av kommunen for å arbeide. I tillegg har Nittedal kommune betydelige «handelslekkasjer» til omegnskommunene.

Føringer

Fra kommuneplan 2015-2027

De overordnede målene i kommuneplanen er en variert og fremtidsrettet næringsstruktur med satsing på følgende hovedområder:

- Eksisterende næringsvirksomhet og nye små og mellomstore bedrifter
- Gründere og annen nybrottsvirksomhet
- Handels- og servicenæringer
- «Grønne næringer», landbruks-, kultur- og opplevelsesbaserte næringer

Temaplaner

- Landbruksplan
- Kommuneplan og reguleringsplaner

Aktuelle statlige/ regionale føringer

Miljøverndepartementet har lagt sentrale føringer i *forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre* fra 1. juli 2008. Disse innebærer en innskjerping av retningslinjene slik de ble praktisert under den norske kjøpesenterstoppen. Forskriften gjelder i inntil ti år, eller inntil den avløses av en regional planbestemmelse. Akershus fylkeskommune har startet arbeidet med en regional plan for handel, service og senterstruktur. Planen skal erstatte fylkesdelplanen for handel, service og senterstruktur fra 2001. Den nye regionale planen skal være et styringsgrunnlag for stat, fylke, kommuner og næringsliv. Hensikten med planen er å styrke utviklingen av byer, tettsteder og sentrumsområder i Akershus. Arbeidet med den regionale planen er samordnet og koordinert med arbeidet med en regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus (Plansamarbeidet). Problemstillingene som skal vurderes og avveies henger nøye sammen. Dette vil spesielt gjelde tema knyttet til senterstruktur, hvor den regionale planen for areal og transport

vil være premissgiver. I foreløpig utkast til har Plansamarbeidet løftet frem Rotnes/Nittedal sentrum som et prioritert tettsted.

Status og utfordringer

Strategisk næringsplan for Nittedal kommune ble vedtatt høsten 2016, KST-sak 98/16.

Tilgjengelig og aktuelt areal for ny og endret næringsvirksomhet vil alltid være en grunnleggende rammebetingelse ved nyetableringer og endringer av eksisterende næringsvirksomhet. For Nittedal - hvor mesteparten av arealet er båndlagt i forhold til marka og LNF-områder - betyr dette at vi ikke kan boltre oss fritt, men må sikre en balansert utvikling ved nyetableringer og endring av eksisterende næringsstruktur. Arealtilgangen vil dermed bidra til å styre næringslivsstrukturen.

For å sikre en målrettet og god næringslivsutvikling i årene som kommer er det avgjørende at kommunen har tilstrekkelig næringslivskompetanse. Dette for at Nittedal kommune kan være en interessant samarbeidspartner, som både har og viser forståelse for næringslivets behov, og bidrar til å legge til rette for en ønsket næringslivsutvikling. Mye av næringslivet i Nittedal ble etablert på 60/70-tallet. Både næringen og næringslokalene er i endring. Kommunen ser en trend i endringen fra store næringsbedrifter/næringsmiddelindustri (særlig i søndre Nittedal), til fokus på handelsnæring, kontorarbeidsplasser og privat tjenesteyting.

Lokalisering av næring og næringsbedrifter er avhengig av gode kommunikasjons-/samferdselslinjer. Dette gjelder både for ansatte, brukere og for varetilførsel.

Relevante indikatorer

Pendling inn og ut av Nittedal kommune.

I følge Akershus fylkeskommune sin statistikkbank er det 11 737 yrkesaktive i Nittedal kommune. Av disse pendler 8 320 ut av kommunen.

Nittedal har 8 268 arbeidsplasser hvorav bare 3 626 nittedøler jobber i egen kommune. Dette gir en utpendling på 70,8 % og en innpendling på 56,1 %. Prosenttallene har vært stabile de siste årene.

Mål og satsinger for sektoren i 2017

- styrke vår næringslivskompetanse og utarbeide handlingsplaner basert på den vedtatte strategiske næringsplanen
- videreføre samarbeidet med det lokale næringslivet
- skape bedre dialog mellom kommunen og byggenæringen

- markedsføre Nittedal som en næringslivsarena overfor egne innbyggere, regionen og relevante miljøer (f eks investorer, kunstnere, gründere, innovatører)
- styrke det regionale nærings samarbeidet
- sikre at næringsutviklingsaspektet kommer tydelig frem i prosessene for sentrumsutvikling, omlegging av Rv4 ved hjelp av Oslopakke 3-midlene og Nasjonal transportplan 2018-2027
- stimulere til økt verdiskapning i landbruk og landbruksrelaterte tilleggsnæringer
- stimulere til redusert handelslekkasje gjennom styrking av tettsteds kvaliteter; spesielt i sentrumsområdet
- sikre at eksisterende næringsområder tilrettelegges for økt utnyttelse, i takt med endringer i næringslivet og arealeffektivisering samtidig som hensyn til miljø og infrastruktur ivaretas
- sikre at næringsinteressene ivaretas i arealplanleggingen

Beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap har fått økt oppmerksomhet de senere årene, dels som følge av klimaendringer med økt sårbarhet for ekstremvær, men også som følge av nye og endrede trusselbilder knyttet til uhell, ulykker og kriminell adferd.

Kommunen har ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet innenfor sitt geografiske område. Kommunen skal arbeide systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av sektorer i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.

Ansvar for sikkerhet og beredskap omfatter kommunen som myndighetsutøver innenfor sitt geografiske område, som virksomhet og som pådriver overfor andre aktører.

Føringer

Fra kommuneplanen 2015-2027

Mål: Nittedal kommune skal ha beredskap mot uønskede hendelser, og for å redusere konsekvensene av slike hendelser.

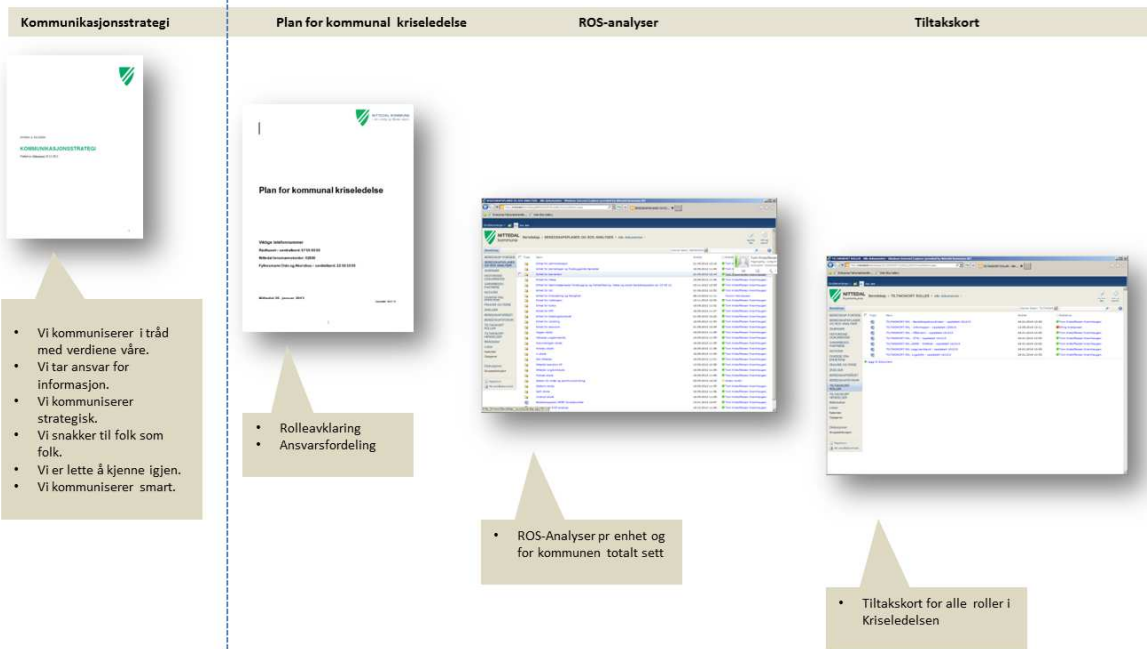
Nittedal kommune skal

- til enhver tid ha kapasitet og prioritet på hovedutfordringene i nasjonal og kommunal risiko- og sårbarhetsanalyse
- legge vekt på klimatilpasning i kommunal planlegging
- rullere/holde oppdatert beredskapsplaner og gjennomføre øvelser
- ha beredskap og nødstrøm ved elektrisitetsforsyningskrise i kommunen ved sentrale institusjoner

Temaplaner

Plan for kommunal kriseledelse med underliggende dokument, i form av beredskapsplaner for hver enkelt enhet, ROS-analyser og tiltakskort.

Følgende interne dokumenthierarki gjelder for kommunens beredskap:

Aktuelle statlige føringer

«Forskrift om kommunal beredskapsplikt», hjemlet i [LOV-2010-06-25-45-§14](#), [LOV-2010-06-25-45-§15](#), [FOR-2010-06-25-943](#)

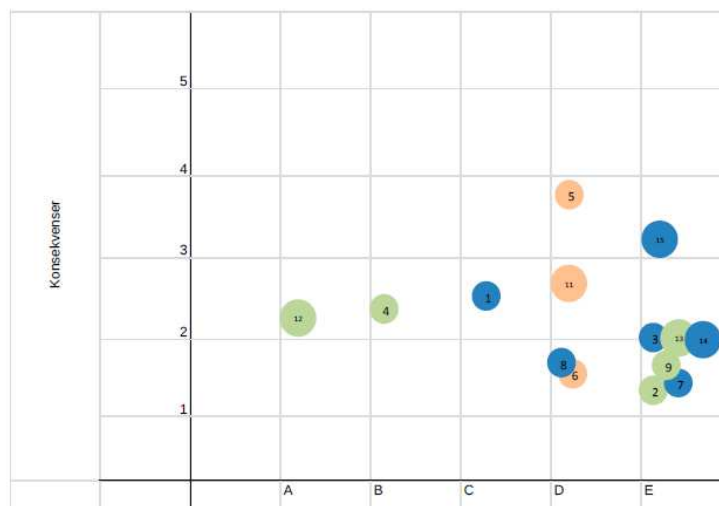
Herunder alle aktuelle underliggende statlige og fylkeskommunale dokumenter som regulerer kommunens beredskapsplikt.

Status og utfordringer

I 2016 ble Plan for kommunal kriseledelse revidert. I den sammenheng ble også kommunens overordnede Risiko og sårbarhetsanalyse gjennomgått og endret. Det foreligger nå et oppdatert planverk for kommunens overordnede ansvar. ROS-analysen er som beskrevet nedenfor:

Følgende scenarier er vurdert:

1. Strømrasjonering
2. Flom sidevassdrag til Nitelva
3. Flom Nitelva
4. Kvikkleireskred
5. Pandemi
6. Skogbrann
7. Trafikkulykke
8. Farlig transport
9. Utslipp av farlige stoffer
10. Atomulykke Kjeller
11. Ekstremvold
12. Dambrudd
13. Tap av data
14. Vannforsyning
15. Ekstremvær

Relevante indikatorer

Romerike revisjon er i 2016 begynt på en forvaltningsrevisjon av beredskapen i Nittedal kommune, med fokus på sektor skole. Revisjonen slutføres i 2017.

Mål og satsinger i 2017

- Deltakelse i større interkommunal øvelse.
- Vurdere å utvide øvelsesmønsteret til å i større grad innebære trening av ytre enheter.

Vedlegg 1: Forskriftsmessige økonomiske oversikter

I handlingsplan 2017-2020 er budsjetttrammene vedtatt på sektornivå og ikke enhetsnivå som tidligere år. Endringen innebærer at rådmannen har fullmakt til å omdisponere innen sektorenes budsjetter dersom det ikke er vesentlige endringer i forhold til kommunestyrets vedtak, og som ligger til grunn for budsjettet for den enkelte sektor. Forslaget følger opp kommunalsjefenes helhetlige budsjett- og resultatansvar.

Alle tall i hele 1000 NOK.

Kommunestyrets vedtak budsjettskjema 1A - drift	R-2015	Opprinnelig B-2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Skatt på inntekt og formue	-644 021	-673 365	-714 175	-720 563	-728 703	-736 781
Ordinært rammetilskudd	-455 155	-474 529	-481 284	-485 565	-493 625	-506 647
Skatt på eiendom	-32 739	-32 000	-45 950	-45 950	-45 950	-45 950
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	-26 985	-25 990	-35 417	-35 186	-34 868	-35 085
- herav tilskudd i sektorene skjema 1B	0	19 276	30 651	30 651	30 651	30 651
Sum frie disponible inntekter	-1 158 900	-1 186 608	-1 246 175	-1 256 613	-1 272 495	-1 293 812
Renteinntekter og utbytte	-33 721	-31 573	-26 364	-30 185	-31 694	-34 948
-herav renteinntekter i sektorene skjema 1B	0	16	0	0	0	0
Gevinst på finansielle instrumenter	-1 175	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag interne lån (Nittedal-eiendom KF)	-29 804	-32 071	-32 313	-39 622	-41 810	-48 904
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	21 692	26 942	26 543	30 435	39 125	45 211
- herav renteutgifter i sektorene skjema 1B	0	-4 786	-4 297	-6 951	-9 014	-9 519
Tap på finansielle instrumenter	15	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	33 883	45 143	47 624	58 327	69 272	75 887
Netto finansinntekter/-utgifter	-9 110	3 671	11 193	12 004	25 879	27 727
Dekning av tidl års regnsk merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	11 910	2 584	80	80	80	80
-herav bundne avsetninger i sektorene skjema 1B	0	-2 584	-80	-80	-80	-80
Til ubundne avsetninger	47 256	30 346	25 110	10 560	27 274	41 548
Bruk av tidl års regnsk mindreforbruk	-10 309	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-3 889	0	-681	0	0	0
-herav ubundne avsetninger i sektorene skjema 1B	0	0	681	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-13 971	-7 714	-9 759	-9 759	-9 759	-9 759
-herav bundne avsetninger i sektorene skjema 1B	0	7 714	9 759	9 759	9 759	9 759
Netto avsetninger	30 997	30 346	25 110	10 560	27 274	41 548
Overført til investeringsbudsjettet	365	0	0	0	0	0
Sum fordelt til drift før korrigeringer	-1 136 648	-1 152 591	-1 209 872	-1 234 049	-1 219 342	-1 224 537
<i>Korrigert for overordnede inntekter/utgifter ført direkte i enheter</i>						
Statstilskudd inntektsført i sektorene	21 128	0	0	0	0	0
Renteinntekter og utbytte i sektorene	781	0	0	0	0	0
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter i sektorene	-2 283	0	0	0	0	0
Netto avsetninger i sektorene	3 035	0	0	0	0	0
Avskrivning selvkost	-3 888	0	0	0	0	0
Drift på sentral post finansområdet*	-34 749	-36 813	-16 678	-19 884	-24 909	-26 515
Drift på sentral post tilleggsbevilgninger**	6 780	25 400	24 406	28 306	29 606	30 806
Drift på sentral post tilskudd/avsetninger***	8 325	-2 652	-2 353	7 637	9 570	19 281
Til fordeling drift	-1 137 519	-1 166 656	-1 204 497	-1 217 990	-1 205 075	-1 200 965
Sum fordelt drift - skjema 1B	1 119 328	1 166 656	1 204 494	1 217 989	1 205 074	1 200 964
Merforbruk/mindreforbruk	-18 191	0	-3	-1	-1	-1

* Overføringer mellom Nittedal-eiendom KF og kommunen og kalkulatoriske avskrivninger selvkost.

** Reserverte midler til pensjon, lønn, arbeidsmiljøutvalg og rådmannens pott.

*** Interne inntekter fra selvkost, husleie Rotnes kirke og økning husleie pga investeringer i perioden

Kommunestyrets vedtak budsjettskjema 1B - drift	R-2015	Opprinnelig B-2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Helse og velferd	390 543	392 953	397 094	398 594	398 594	398 594
Oppvekst og utdanning	610 004	641 668	657 871	675 521	665 421	664 721
Miljø og samfunn	47 617	47 352	55 901	50 671	48 736	46 501
Stab og støtte	71 164	72 824	80 959	80 534	79 654	78 479
Tilskudd til eksterne	0	11 859	12 669	12 669	12 669	12 669
Sum fordelt drift	1 119 328	1 166 656	1 204 494	1 217 989	1 205 074	1 200 964

Kommunestyrets vedtak budsjettskjema 2A investering	R-2015	Opprinnelig B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Investeringer i anleggsmidler	47 613	231 819	153 853	227 860	76 725	39 150
Utlån og forskutteringer	206 928	224 075	122 672	212 824	444 860	345 360
Kjøp av aksjer og andeler	34 146	2 450	3 200	3 200	3 200	3 200
Avdrag på lån	3 698	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	5 616	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	298 001	461 344	282 725	446 884	527 785	390 710
Bruk av lånemidler	-197 777	-388 705	-233 813	-388 063	-414 022	-248 544
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-2 684	-357	-430	-307	-480	-110
Tilskudd til investeringer	-6 291	-24 001	-20 112	-400	-18 662	-81 100
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 158	-8 882	-6 680	-5 720	-2 345	-1 430
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-7 161	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Andre inntekter	-10	0	0	0	0	0
Overført fra driftsregnskapet	-365	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-81 555	-36 400	-18 690	-49 394	-89 276	-56 526
Sum finansiering	-298 001	-461 345	-282 725	-446 884	-527 785	-390 710
Udekket/udisponert	0	-1	0	0	0	0

Kommunestyrets vedtak budsjettskjema 2B investering	R-2015	Opprinnelig B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Til investeringer i anleggsmidler fra 2A	47 613	231 819	153 853	227 860	76 725	39 150
<i>Fordelt slik:</i>						
Inventar og utstyr administrative støtteenheter	0	0	0	0	0	0
IKT-investeringer	3 093	8 638	2 200	2 325	2 325	700
Inventar, utstyr og IKT oppvekst og utdanning	1 855	10 246	4 875	4 375	3 250	2 750
Inventar, utstyr, transportmidler og IKT helse og velferd	1 301	10 813	2 920	500	500	0
Inventar, utstyr og transportmidler miljø og samfunn	0	3 400	313	0	0	0
Investeringer vann, avløp og renovasjon	32 078	187 060	119 720	199 260	65 000	32 000
Investeringer samferdsel	6 785	7 088	7 838	17 650	5 650	3 700
Investeringer friluftsområder	0	4 575	15 253	3 750	0	0
Investeringer kirkeformål	2 500	0	735	0	0	0
Investeringer i idrettsanlegg	0	0	0	0	0	0
Investeringer i bygg	0	0	0	0	0	0
Sum investeringer	47 612	231 819	153 853	227 860	76 725	39 150

Økonomisk oversikt drift	Regnskap 2015	Opprinnelig budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Brukerbetaling	-50 568	-53 486	-53 426	-53 426	-53 426	-53 426
Andre salgs- og leieinntekter	-93 513	-96 410	-108 674	-116 034	-123 120	-125 229
Overføringer med krav til motytelse	-123 254	-66 697	-74 323	-73 928	-73 928	-73 928
Rammetilskudd	-455 155	-474 529	-481 284	-485 565	-493 625	-506 647
Andre statlige overføringer	-26 985	-25 990	-35 417	-35 186	-34 868	-35 085
Andre overføringer	-4 772	-4 876	-5 319	-5 319	-5 319	-5 319
Skatt på inntekt og formue	-644 021	-673 365	-714 175	-720 563	-728 703	-736 781
Eiendomsskatt	-32 739	-32 000	-45 950	-45 950	-45 950	-45 950
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-1 431 007	-1 427 353	-1 518 568	-1 535 971	-1 558 939	-1 582 365
Lønnsutgifter	609 709	607 648	644 525	645 217	644 618	642 124
Sosiale utgifter	163 551	166 893	174 666	174 498	174 231	173 593
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	121 019	109 309	125 655	138 034	126 370	125 877
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	444 224	455 582	489 801	500 804	502 352	511 578
Overføringer	65 771	72 289	72 255	76 155	77 455	78 655
Avskrivninger	27 735	23 999	30 000	30 000	29 998	29 996
Fordelte utgifter	-13 711	-18 054	-18 522	-18 522	-18 522	-18 522
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 418 298	1 417 666	1 518 380	1 546 186	1 536 502	1 543 301
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-12 709	-9 687	-188	10 215	-22 437	-39 064
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-33 721	-31 573	-26 364	-30 185	-31 694	-34 948
Gevinst på finansielle instrumenter	-1 175	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-29 962	-32 221	-32 463	-39 772	-41 960	-49 054
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-64 858	-63 794	-58 827	-69 957	-73 654	-84 002
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	21 692	26 942	26 543	30 435	39 125	45 211
Tap på finansielle instrumenter	15	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	33 883	45 143	47 624	58 327	69 272	75 887
Utlån	159	180	100	100	100	100
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	55 749	72 265	74 267	88 862	108 497	121 198
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	-9 109	8 471	15 440	18 905	34 843	37 196
Motpost avskrivninger	-27 735	-24 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-49 553	-25 216	-14 748	-880	-17 594	-31 868
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-10 309	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-3 889	0	-681	0	0	0
Bruk av bundne fond	-13 971	-7 714	-9 759	-9 759	-9 759	-9 759
Bruk av likviditesreserve	0	0	0	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-28 169	-7 714	-10 440	-9 759	-9 759	-9 759
Overført til investeringsregnskapet	365	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	47 256	30 346	25 110	10 560	27 274	41 548
Avsetninger til bundne fond	11 910	2 584	80	80	80	80
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	59 531	32 930	25 190	10 640	27 354	41 628
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-18 191	0	2	1	2	1
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-1 431 007	-1 427 353	-1 518 568	-1 535 971	-1 558 939	-1 582 365
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-49 553	-25 216	-14 748	-880	-17 594	-31 868
Netto driftsresultat i %	3,5 %	1,8 %	1,0 %	0,1 %	1,1 %	2,0 %
Netto driftsresultat eksklusiv selvkostområder i sektor miljø og samfunnutvikling (tall i 1000 kr)						
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)			-1 417 334	-1 427 377	-1 443 259	-1 464 576
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)			-22 775	-8 907	-25 621	-39 895
Netto driftsresultat i %			1,6 %	0,6 %	1,8 %	2,7 %

Økonomisk oversikt investeringer	R-2015	Opprinnelig B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-2 684	-357	-430	-307	-480	-110
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-71	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 158	-8 882	-6 680	-5 720	-2 345	-1 430
Statlige overføringer	-6 291	-10 501	-11 670	-400	-18 662	-81 100
Andre overføringer	0	-13 500	-8 442	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-10	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	-11 214	-33 240	-27 222	-6 427	-21 487	-82 640
Lønnsutgifter	517	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	130	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	42 267	222 865	146 438	222 140	74 380	37 720
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	0	0	0	0	0	0
Overføringer	4 697	8 954	7 415	5 720	2 345	1 430
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	1	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	47 612	231 819	153 853	227 860	76 725	39 150
Avdragsutgifter	3 698	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Utlån	206 928	224 075	122 672	212 824	444 860	345 360
Kjøp av aksjer og andeler	34 146	2 450	3 200	3 200	3 200	3 200
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	1 449	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	4 167	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	250 388	229 525	128 872	219 024	451 060	351 560
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	286 786	428 104	255 503	440 457	506 298	308 070
Bruk av lån	-197 777	-388 705	-233 813	-388 063	-414 022	-248 544
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-7 090	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Overføringer fra driftsregnskapet	-365	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-14 100	-34 400	-16 690	-47 394	-87 276	-54 526
Bruk av bundne driftsfond	-5 970	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Bruk av ubundne investeringsfond	-61 485	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	-286 787	-428 105	-255 503	-440 457	-506 298	-308 070
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	-1	-1	0	0	0	0

Investeringsplan kommunen 2017-20 (kr) alle tall er inkl mva innenfor mva-kompensasjonsområdet	2017	2018	2019	2020	Sum 2017-20
Administrative støtteenheter					
9010 Formidlingslån	53 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	62 000 000
9010 KLP egenkapitalinnskudd	3 200 000	3 200 000	3 200 000	3 200 000	12 800 000
1130 IKT Nettverk - utskifting av nettverkskomponenter	500 000	375 000	375 000	0	1 250 000
1130 IKT Utskifting av servere og lagringsdisker	1 000 000	1 250 000	1 250 000	0	3 500 000
1130 Trådløst nettverk (WLAN)	200 000	700 000	700 000	700 000	2 300 000
Oppgradering av office produkter	500 000	0	0	0	500 000
Oppvekst og utdanning					
2200 Skole Bærbare PC-er til spesialpedagogisk undervisning	250 000	250 000	250 000	250 000	1 000 000
Digital utvikling i oppvekst og utdanningsektoren	3 000 000	3 000 000	2 500 000	2 500 000	11 000 000
2200 IP-telefoni skoler	500 000	0			500 000
2200 Opprusting av skolenes uteområder og kjøp av lekeapparater	500 000	500 000	500 000		1 500 000
2300 Opprusting av barnehagens uteområder	625 000	625 000	0		1 250 000
Helse og velferd					
1150 IKT-utstyr jfr IKT handlingsplan	500 000	500 000	500 000	0	1 500 000
1150 Velferdsteknologi innen helse og omsorgstjenester	2 420 000	0	0		2 420 000
Vann, avløp, renovasjon					
6212 og 6213 VA biler, maskiner og utstyr ihht utskiftingsplan	320 000	960 000	0	0	1 280 000
6213 Rehabilitering av pumpestasjoner - avløp	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	20 000 000
6213 Utbedring av ledningsnett avløp med tilhørende anlegg	25 000 000	25 000 000	25 000 000	25 000 000	100 000 000
6212 Utbedring av ledningsnett vann med tilhørende anlegg	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
6213 Fremtidig avløpshåndtering/ ekstern tilknytning	80 000 000	150 000 000	33 000 000		263 000 000
Vann og avløp Brannfjell	3 900 000				3 900 000
Omlagging vendhammer Nyborgveien	1 500 000				1 500 000
Oppmålingsbil	312 500				312 500
6212/6213 Etablering anlegg for vann og avløp Kirkebylia	2 000 000	16 300 000			18 300 000
Miljø og samfunn					
6224 Trafikksikring kommunale veier	1 437 500	1 750 000	1 750 000	1 750 000	6 687 500
6224 Samferdsel - biler,maskiner ihht utskiftingsplan	3 000 000	2 500 000	3 500 000	1 550 000	10 550 000
6224 Samferdsel - utskifting utstyr	400 000	400 000	400 000	400 000	1 600 000
6224 Turvei i sentrum	0	3 750 000	0		3 750 000
6224 Aktivitetspark ifbm turvei sentrum	312 500	0	0		312 500
Utbyggingsavtale Waage dam og parkanlegg	14 940 000				14 940 000
Utbyggingsavtale Skolemesterveien	2 500 000				2 500 000
Trafikksikkerhet ved Hakadal stasjon	500 000	13 000 000			13 500 000
Kirken					
Plenklipper Nittedal kirkegård	125 000				125 000
Ombygging Hakadal kapell	610 000				610 000
Delsum investeringer kommunen	210 052 500	234 060 000	82 925 000	45 350 000	572 387 500

Investeringsplan Nittedal-eiendom KF (kr)	2017	2018	2019	2020	Sum 2017-20
Administrative støtteenheter					
9030 Nytt kirkebygg	625 000				625 000
Oppvekst og utdanning					
Skolebehovsplan - ny barneskole, idrettshall og svømmehall på Elvetangen	3 500 000	109 500 000	225 000 000	112 000 000	450 000 000
Skolebehovsplan - ny Nittedal ungdomsskole	1 500 000	67 500 000	135 000 000	67 500 000	271 500 000
Skolebehovsplan - Nybygg Bjertnes barnehage (8 avd)	0	0	0	25 500 000	25 500 000
Skolebehovsplan - Ny Rotnes skole			1 500 000	82 000 000	83 500 000
Idrettshall i Søndre/Flerbrukshall		47 000 000	47 000 000		94 000 000
9030 Kulturhus	1 875 000	0			1 875 000
Flomvoll ved Hakadal ungdomsskole	9 240 000	3 080 000			12 320 000
Helse og velferd					
Etablering av demenskollektiv	1 500 000	1 500 000	0		3 000 000
Behov for nye lokaler Nittedal dagsenter / avlastningsbolig	0	0	0	1 500 000	1 500 000
Kjøp av leilighet for personalbase i nytt bokollektiv	0	1 000 000			1 000 000
Helshus	0	5 000 000	127 500 000	130 000 000	262 500 000
Bofellesskap rus/psykiatri	0	12 000 000	6 500 000		18 500 000
NAV - ombygging kontorer i Rådstua	4 400 000				4 400 000
Nittedal eiendom KF					
Årlig kjøp av boliger for utleie	46 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000	76 000 000
Universell utforming	700 000	700 000	700 000	700 000	2 800 000
Grunnerverv	8 000 000	0			8 000 000
Branntiltak- lukking av brannavvik i bygningsmassen	4 000 000	6 000 000			10 000 000
Delsum investeringer Nittedal-eiendom KF	81 340 000	263 280 000	553 200 000	429 200 000	1 327 020 000
Sum investeringer handlingsplanperioden	291 392 500	497 340 000	636 125 000	474 550 000	1 899 407 500

Finansiering (kr)	2017	2018	2019	2020	Sum 2017-2020
Refusjon mva for investeringer	12 147 500	56 176 000	110 685 000	85 270 000	264 278 500
Eksterne tilskudd (trafikkisikring, spillemidler, investeringsbidrag)	20 112 000	400 000	18 662 000	81 100 000	120 274 000
Mottatte avdrag på utlån	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	12 000 000
Opptak av formidlingslån fra Husbanken	50 000 000	0	0	0	50 000 000
Salg av anleggsmidler sektor for miljø og samfunnsutvikling	430 000	307 000	480 000	110 000	1 327 000
Låneopptak VAR-området	120 032 500	199 260 000	65 000 000	32 000 000	416 292 500
Bruk av frie midler fra disposisjonsfond	16 690 100	47 393 800	87 275 600	54 526 000	205 885 500
Bruk av bundet driftsfond NRV2	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000
Bruk av ubundet investeringsfond i KF	3 200 000	0	0	0	3 200 000
Låneopptak investeringslån eks. VAR	63 780 400	188 803 200	349 022 400	216 544 000	818 150 000
Sum låneopptak inkl. VAR	183 812 900	388 063 200	414 022 400	248 544 000	1 234 442 500
Sum finansiering	291 392 500	497 340 000	636 125 000	474 550 000	1 899 407 500

Forklaringer til investeringstabellene over

Formidlingslån

Det foreslås utlån av 50 mill. kr i startlån i 2017 til kommunens innbyggere. Tilsvarende beløp foreslås tatt opp som lån i Husbanken og fremkommer på egen linje under finansiering. I tillegg budsjetteres det med betaling av avdrag på startlån tatt opp i Husbanken på 3 mill. kroner årlig i handlingsplanperioden, dette tilsvarer budsjetterte mottatte avdrag på startlån fra låntakere. Mottatte avdrag på startlån fremkommer på egen linje under finansiering.

KLP Egenkapitaltilskudd

Kommunen er medeier i Kommunal Landspensjonskasse. Som eier må kommunen bidra med egenkapitaltilskudd og det budsjetteres med dette alle år i handlingsplanperioden på linje med tilsvarende forventet beløp i 2016.

IKT Nettverk utskifting av nettverkskomponenter

Budsjettet gjelder utskifting av gamle svitsjer og utvidelser av nettverk.

IKT Utskifting av servere og lagringsdisker

Budsjettet gjelder utskifting av gamle servere og økt lagringsbehov.

Trådløst nettverk (WLAN)

Budsjettet gjelder utvidelser av det trådløse nettet.

Oppgradering av office produkter

Budsjettet gjelder oppgradering av office programvare

Bærbare PC-er til spesialpedagogisk undervisning

Budsjettet gjelder kjøp av bærbare PC-er til bruk ved spesialpedagogisk undervisning.

Digital utvikling i oppvekst og utdanningsektoren

Budsjettet gjelder målrettet kjøp av utstyr og programvare som bidrar til digital utvikling i hele sektoren. Bærbare pc'ere til lærere og andre mobile løsninger i sektoren vil være sentrale elementer.

IP-telefoni skoler

Budsjettet gjelder innføring av IP-telefoni på alle skoler. Prosjektet avsluttes i 2017.

Opprusting av skolenes uteområder og kjøp av lekeapparater

Budsjettet gjelder opprusting av skolenes uteområder og kjøp av lekeapparater etter en prioriteringsliste og er en videreføring av tilsvarende tiltak i handlingsplan 2016-19.

Opprusting av barnehagenes uteområder

Budsjettet gjelder opprusting av de kommunale barnehagenes uteområder etter en prioriteringsliste og er en videreføring av tilsvarende tiltak i handlingsplan 2016-19.

Helse og omsorg : IKT-utstyr jfr. IKT handlingsplan

Budsjettet gjelder anskaffelse av IKT utstyr i helse- og omsorgsektoren i tråd med IKT handlingsplan.

Velferdsteknologi innen helse og omsorgstjenester

Beløpet gjelder fullføring av oppgradering Døli og Skytta, samt utvikling av digitale alarmer for hjemmeboende.

VA biler, maskiner og utstyr ihht utskiftingsplan

Budsjettet gjelder biler, maskiner og utstyr benyttet i vann- og avløpstjenesten er det lagt opp til en utskiftning i tråd med vedtatt utskiftningsplan

Rehabilitering av pumpestasjoner – avløp

Budsjettet dekker rehabilitering av 2 pumpestasjoner inne avløp per år.

Utbedring av ledningsnett avløp med tilhørende anlegg

Budsjettet gjelder rehabilitering av avløpsnettet. For 2017 vil de tilhørende anleggende som kummer o.l. som prioriteres sammen med selve nettet.

Utbedring av ledningsnett vann med tilhørende anlegg

Budsjettet gjelder rehabilitering av vannledningsnettet. Dette foretas fortløpende der det kan gjøres samtidig med rehabilitering av avløpsnettet, eller der det oppstår feil. Investeringen finansieres i sin helhet av midler fra bundet driftsfond NRV 2 og er spesifisert på egen linje i finansieringsoversikten.

Fremtidig avløp/ekstern tilknytning

Beløpet er fordelt over lengre tidsperiode grunnet forsinkelser i ekstern saksbehandling av prosjektet

Vann og avløp Brannfjell

Budsjettet gjelder økning av kostnader som fremkom av tilbudene etter anbudsrunde.

Omlegging vendhammer Nyborgveien

Budsjettet gjelder veiprojektet som en følge av omlegging av vann- og avløpsnettet i området

Oppmålingsbil

Budsjettet dekker tjenestebil til bruk i oppmålingstjenesten

Etablering anlegg for vann og avløp Kirkebylia

Budsjettet gjelder forventet økning av kostnader, jfr. Tiltak på Brannfjell.

Trafikksikring kommunale veier

Budsjettet dekker investeringer innen trafikksikring. Det er budsjettert med 0,92 mill. kroner i tilskudd til «Aksjon skoleveg» til trafikksikring som en del av finansiering av denne investeringen. I tillegg budsjetteres det med netto 0,345 mill. kroner i trafikksikkerhetstiltak i driftsbudsjettet da en del tiltak defineres som vedlikehold.

Samferdsel - biler, maskiner ihht utskiftingsplan

Budsjettet dekker investeringer innen samferdsel til maskiner og utstyr. I 2017 skiftes en enhet. For to enheter utsettes utskifting til 2019, j.fr. utskiftingsplan. Det er budsjettert med 0,43 mill.kroner i inntekt fra salg av brukte eiendeler som del av finansiering av denne investeringen i 2017, 0,307 mill. kroner i 2018, 0,48 mill. kroner i 2019 og 0,110 mill. kroner i 2020.

Samferdsel - utskifting av utstyr

Budsjettet dekker investeringer innen samferdsel utskifting av utstyr

Turvei i sentrum

Budsjettet gjelder investering i turvei i sentrum.

Aktivitetspark i forbindelse med turvei i sentrum

Budsjettet dekker investering i aktivitetspark i forbindelse med turvei i sentrum. Investeringen er i sin helhet finansiert av tilskudd fra eksterne sammen med mva kompensasjon.

Utbyggingsavtale Waage dam og parkanlegg

Budsjettet dekker investering i Waage dam, parkanlegg og toalettløsning. Investeringen dekkes delvis med anleggsbidrag fra utbygger med 8,44 mill. kroner. Dette ligger inne på linjen for eksterne tilskudd under finansiering

Utbyggingsavtale Skolemesterveien

Budsjettet er kommunens forventede netto kostnad knyttet til utbyggingsavtale for Skolemesterveien. Det er derfor ikke lagt inn anleggsbidrag fra utbygger i finansieringen. Forslag til budsjettjustering vil bli utarbeidet når utbyggingsavtale foreligger.

Trafikksikkerhet ved Hakadal stasjon

Budsjettet gjelder tiltak knyttet til trafikksikkerhet ved Hakadal stasjon. Tiltaket er beskrevet i sak 115/16 til kommunestyret 24.10.2016.

Plenklipper Nittedal kirkegård

Budsjettet gjelder tilskudd til ny traktorklipper på Nittedal kirkelige fellesråd i tråd med Nittedal kirkelige fellesråd sin økonomiplan 2017-2020

Ombygging Hakadal kapell

Budsjettet gjelder tilskudd til ombygging av Hakadal kapell. I forbindelse med at kirkegårdsarbeideren får nye lokaler ved Hakadal kirke frigjøres det arealer som kan benyttes til utvidelse av kjøkkenet. Hakadal kirkestue er i jevnlig bruk med blant annet konfirmantundervisning, møter i råd og utvalg, formiddagstreff og utleie til dåpsselskap og minnesamvær i disse lokalene. I disse sammenhengene er det mye servering og det er behov for oppgradering av kjøkkenet. Behovet er i tråd med notat mottatt fra konstituert kirkeverge og kostnad er kalkulert for de beskrevne arbeidene etter befaring gjennomført av Nittedal-eiendom KF. Beløpet er høyere enn det som fremkommer i kirkelig fellesråds handlingsplan som følge av en grundig befaring gjort i etterkant av at kirkelige fellesråd sin økonomiplan ble ferdigstilt.

Investeringsplan i Nittedal-eiendom KF

Under følger korte beskrivelser av bygningsmessige investeringer, for ytterligere detaljer henvises det til handlingsplane til Nittedal-eiendom KF.

Nytt kirkebygg

Budsjettet gjelder Rotnes kirke og er siste del av en investering over flere år.

Skolebehovsplan - ny barneskole, idrettshall og svømmehall på Elvetangen

Budsjettet gjelder investering i ny barneskole, idrettshall med tribunekapasitet og svømmehall på Elvetangen i tråd med kommunestyrets vedtak i KST-sak 96/16.

Skolebehovsplan - ny Nittedal ungdomsskole

Budsjettet gjelder investering i ny Nittedal ungdomsskole tråd med kommunestyrets vedtak i KST-sak 96/16.

Skolebehovsplan - Nybygg Bjertnes barnehage

Budsjettet gjelder investering i ny permanent 8 avdelings barnehage til erstatning for Bjertnes Barnehage i tråd med kommunestyrets vedtak i KST-sak 96/16.

Skolebehovsplan - ny Rotnes skole

Budsjettet gjelder investering i ny Rotnes barneskole i tråd med kommunestyrets vedtak i KST-sak 96/16.

Idrettshall i Søndre/flerbrukshall

Budsjettet gjelder investering i flerbrukshall i Søndre i tråd med kommunestyrets vedtak i KST-sak 96/16.

Kulturhus

Budsjettet gjelder investering i Kulturverket Flammen og er siste del av en investering over flere år. Det forutsettes spillemidler og eksterne bidrag på til sammen 1,5 mill. kroner i finansiering av dette i 2017. Dette er inkludert i linjen for eksterne tilskudd under finansiering.

Flomvoll ved Hakadal ungdomsskole

Budsjettet gjelder investering i flomvoll ved Hakadal ungdomsskole.

Etablering demenskollektiv

Budsjettet gjelder investering i demenskollektiv på Skytta.

Behov for nye lokaler Nittedal dagsenter/avlastningsbolig

Budsjettet gjelder utredning for investering i nye lokaler for Nittedal dagsenter og avlastningsbolig. Fra det opprinnelige anslaget på investering i dagsenter står det igjen et restbeløp på 35 mill. kroner, dette ligger i perioden etter 2020. Beløpet på denne investeringen er usikkert, og nye kalkyler vil foreligge i 2020.

Kjøp av leilighet for personalbase i nytt bokollektiv

Budsjettet gjelder kjøp av leilighet for personalbase i nytt bokollektiv og er et tillegg til tidligere budsjettet 3 mill. kroner. Totalt budsjett for kjøp av personalbase utgjør dermed 4 mill. kroner.

Helsehus

Budsjettet gjelder bygging av helsehus i tråd med anbefaling fra Agenda Kaupang. Investeringen er forventet å medføre et Husbanktilskudd på 80,7 mill. kroner som er budsjettet som en del av finansieringen i 2020. Tilskuddet ligger på linjen for eksterne tilskudd som en del av finansieringen.

Bofellesskap rus/psykiatri

Budsjettet gjelder investering bofellesskap for rus/psykiatri.

NAV - ombygging av kontorer i Rådstua

Budsjettet gjelder ombygging av NAV sine lokaler i Rådstua. Beløpet er kommunens andel av investeringen.

Årlig kjøp av boliger for utleie

Budsjettet gjelder kjøp av boliger for utleie.

Universell utforming

Budsjettet gjelder kjøp tiltak knyttet til universell utforming av kommunale bygg når behov oppstår.

Grunnerverv

Budsjettet gjelder grunnerverv i kommunen.

Branntiltak - lukking av brannavvik i bygningsmassen

Budsjettet gjelder branntiltak i kommunale bygg og lukking av brannavvik. Investeringen i 2017 finansieres i sin helhet med investeringsfond fra Nittedal-eiendom KF i tillegg til mva kompensasjon. Tiltakene starter i 2016 og det planlegges brukt 3,0 mill. kroner i 2016, 4,0 mill kroner 2017 og 6 mill. kroner i 2018, til sammen 13 mill. kroner. Tiltakene som gjennomføres i 2016 dekkes av Nittedal-eiendom KF sitt positive driftsresultat, se KST-sak 113/16.

For ytterligere informasjon om investeringer som hører til Nittedal-eiendom KF henvises det til foretakets egen forslag til handlingsplan 2017-2020.

Vedlegg 2: Prisark for 2017

BETALINGSSATSER FOR LOKALLEIE - ENHET FOR KULTUR

NITTEDAL UNGDOMSSKOLE :

Hverdager innenbygdsboende		2016	2017
Samfunnshuset*	Pr dag	kr 1 300	kr 1 335
Samfunnssalen	Pr dag	kr 1 010	kr 1 035
Peisestua	Pr dag	kr 430	kr 440
Kafeteria	Pr dag	kr 430	kr 440
Kjøkken	Pr dag	kr 140	kr 145

**Samfunnshuset er alle lokaler i en pakke.*

Fr/lør/sønd innenbygdsboende		2016	2017
Samfunnshuset*	Pr dag	kr 2 500	kr 2 565
Samfunnssalen	Pr dag	kr 2 020	kr 2 075
Peisestua	Pr dag	kr 1 010	kr 1 035
Kafeteria	Pr dag	kr 1 010	kr 1 035
Kjøkken	Pr dag	kr 270	kr 275

**Samfunnshuset er alle lokaler i en pakke.*

Hverdager utenbygdsboende		2016	2017
Samfunnshuset*	Pr dag	kr 4 770	kr 4 890
Samfunnssalen	Pr dag	kr 3 080	kr 3 160
Peisestua	Pr dag	kr 840	kr 865
Kafeteria	Pr dag	kr 840	kr 865
Kjøkken	Pr dag	kr 320	kr 330

**Samfunnshuset er alle lokaler i en pakke*

Fr/lør/sønd utenbygdsboende		2016	2017
Samfunnshuset*	Pr dag	kr 7 950	kr 8 150
Samfunnssalen	Pr dag	kr 4 100	kr 4 205
Peisestua	Pr dag	kr 1 800	kr 1 845
Kafeteria	Pr dag	kr 1 800	kr 1 845
Kjøkken	Pr dag	kr 540	kr 555

**Samfunnshuset er alle lokaler i en pakke*

HAKADALSHALLEN - HAKADALSLABBen

Innenbygdsboende		2016	2017
Hakadalslabben	Pr time	kr 210	kr 215
Hakadalshallen	Pr time	kr 690	kr 710

Utenbygdsboende		2016	2017
Hakadalslabben	Pr time	kr 270	kr 280
Hakadalshallen	Pr time	kr 840	kr 865

BJERTNESHALLEN - BJERTNESLABBen:

Innenbygdsboende		2016	2017
Bjertneshallen	Pr time	kr 420	kr 430
Bjertneslabben	Pr time	kr 270	kr 280

Utenbygdsboende		2016	2017
Bjertneshallen	Pr time	kr 540	kr 555
Bjertneslabben	Pr time	kr 320	kr 330

LIHALLEN :

Innenbygdsboende		2016	2017
Lihallen	Pr time	kr 690	kr 710

Utenbygdsboende		2016	2017
Lihallen	Pr time	kr 840	kr 865

KOMMUNALE BAD :

Innenbygdsboende		2016	2017
Libadet	Pr time	kr 1 060	kr 1 090
Rotnesbadet	Pr time	kr 540	kr 555

Utenbygdsboende		2016	2017
Libadet	Pr time	kr 1 380	kr 1 420
Rotnesbadet	Pr time	kr 690	kr 710

SKOLEGYMSALER:

Leie av skolegymsaler		2016	2017
Gymsal	Pr time	kr 340	kr 350

Leie av skolelokaler		2016	2017
Klasserom	Pr time	kr 170	kr 175
Stort kl.rom	Pr time	kr 370	kr 380
Spesialrom	Pr time	kr 370	kr 380
Personalrom	Pr time	kr 370	kr 380

LI AULA:

Leie av Li aula		2016	2017
Hverdager innenbygdsboende	pr. dag	kr 300	kr 310
Fr/lør/sønd innenbygdsboende	pr. dag	kr 600	kr 615
Hverdager utenbygdsboende	pr. dag	kr 1 500	kr 1 540
Fr/lør/sønd utenbygdsboende	pr. dag	kr 3 000	kr 3 080

RÅDHUSKANTINA:

Leie av rådhuskantina		2016	2017
Mandag - torsdag	pr. gang	kr 400	kr 410
Fredag	pr. gang	kr 1 000	kr 1 025
Lørdag	pr. dag	kr 1 000	kr 1 025
Søndag	pr. dag	kr 800	kr 820
En helg (fredag - søndag)		kr 2 500	kr 2 565
Rengjøring/vask etter behov.*	pr. time	kr 540	kr 555
Dersom alarm må skrues av		kr 500	kr 515

* Rengjøring/vask betales for minimum to timer

BILLETTPRISER 2017

BILLETTPRISER LIBADET:

Enkeltbilletter	2016	2017
Barn	kr 50	kr 50
Student / Honnør	kr 70	kr 70
Voksen	kr 80	kr 80
Familie	kr 175	kr 180
Vanngymnastikk (tillegg til billettpris - kun voksne og honnør)	kr 30	kr 40

Klippekort 12 klipp	2016	2017
Barn	kr 390	kr 390
Student / Honnør	kr 570	kr 570
Voksen	kr 720	kr 720
Familie	kr 1 500	kr 1 540
Vanngymnastikk (tillegg til billettpris - kun voksne og honnør)	kr 240	kr 320

EGENBETALINGSSATSER KULTURSKOLE OG BIBLIOTEK 2017

KULTURSKOLEN:

Kulturskolen		2016	2017
Elevplass piano 20 min/uke	Pr år	kr 2 990	kr 3 070
Elevplass sang 20 min/uke	Pr år		kr 3 070
Elevplass gitar 20 min/uke	Pr år		kr 3 070
Elevplass visuell kunst 90 min/uke	Pr år	kr 3 270	kr 3 500
Tegne/malekurs etter skoletid 55 min/gang	10 ggr	kr 820	kr 1 000
Dirigenttjenester	Pr årstime*	kr 8 970	kr 9 195
Kunsterisk ledelse korps	Pr år	kr 50 000	kr 55 000
Kunsterisk ledelse orkester	Pr år	kr 26 000	kr 28 600

*En årstime er en time per uke i 36 uker.

BIBLIOTEK:

Gebyr bibliotek		2016	2017
1. gangs purring	Voksen	kr 40	kr 40
2. gangs purring	Voksen	kr 80	kr 80
1. gangs purring	Barn	kr 20	kr 20
2. gangs purring	Barn	kr 40	kr 40
Tap av lånekort	Voksen/Barn	kr 20	kr 20
Tap av bok	Bokens verdi pluss 1.- og 2. gangs purregebyr pluss fakturagebyr på kr 60.		

BETALINGSSATSER SFO 2017

(med virkning fra 1. februar 2017)

ORDINÆRT OPPHOLD SFO

Tjeneste		2016	2017
SFO 5 dager	Per måned	kr 2 930	kr 3 005
SFO 4 dager	Per måned	kr 2 580	kr 2 645
SFO 3 dager	Per måned	kr 2 130	kr 2 185
SFO 2 dager	Per måned	kr 1 550	kr 1 590
SFO 1 dager	Per måned	kr 850	kr 875

Sen henting	Per påbegynte halvtime	kr 190	kr 195
Merbruk ihht avtale	Per dag	kr 260	kr 270
Ekstrabetaling ferie	Per dag	kr 260	kr 270

EGENBETALING HELSE- OG OMSORGSTJENESTER 2017

Grunnlag for betaling er folketrygdens grunnbeløp (G), som pr mai 2016 er kr 92 576

PRAKTISK BISTAND

Det regnes egenbetaling pr time kr 288. Timeprisen er basert på forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester med ett utgiftsstak pr mnd.

Husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag	Årsinntekt		Kr pr time 2016	Kr pr time 2017	Utgiftstak for egenandel praktisk bistand i kr pr mnd 2016	Utgiftstak for egenandel praktisk bistand i kr pr mnd 2017
	Fra	Inntil				
* Inntil 2G	kr 0	kr 185 152	kr 280	kr 287	kr 190	kr 195
Fra 2G -3G	kr 185 152	kr 277 728	kr 280	kr 287	kr 1 060	kr 1 086
Fra 3 G - 4G	kr 277 728	kr 370 304	kr 280	kr 287	kr 1 482	kr 1 519
Fra 4G - 5G	kr 370 304	kr 462 880	kr 280	kr 287	kr 1 909	kr 1 957
Over 5G	kr 462 880	-	kr 280	kr 287	kr 2 228	kr 2 283

* Satsene justeres i tråd med rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet.

TRYGGHETSALARM

Husstandens samlede inntekt		2016	2017
* Inntil 2G	Pr mnd	kr 190	kr 195
Over 2G	Pr mnd	kr 370	kr 380
Installasjon trygghetsalarm	Pr gang	kr 740	kr 760
Trygghetsalarmsmykke, ved tap	Pr gang	kr 1 010	kr 1 035

*Satsene justeres i tråd med rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet.

ØVRIGE TJENESTER

Tjeneste		2016	2017
Henting - utkjøring av hjelpemidler	Pr gang	kr 210	kr 215
Transport eldresenter Skytta/Døli	En vei	kr 40	kr 40
Transport eldresenter Skytta/Døli	Tur/retur	kr 65	kr 65
Transport Nittedal dagsenter	Pr mnd	kr 550	kr 565
Korttidsopphold i institusjon*	Pr døgn	kr 147	kr 150
Middag	Pr gang	kr 70	kr 70
Suppe/Dessert	Pr gang	kr 20	kr 20
Dagsenter Skytta/Døli; Transport, opphold mat og aktiviteter	Pr gang	kr 210	kr 215
Utleie treningslokaler fysio/HFR	Pr dag	kr 460	kr 470
Utleie eldresenter	Pr dag	kr 770	kr 790
Utleie peisestue og kantine	Pr dag	kr 975	kr 1 000

* Satsene justeres i tråd med rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet.

OPPHOLDSBETALING BARNEHAGE 2017

BETALINGSSATSER FOR ENHET FOR BARNEHAGER OG FOREBYGGENDE TJENESTER OPPHOLDSBETALING I BARNEHAGENE, HERUNDER REDUSERT BETALING

		2016	2017
Oppholdsbetaling*	pr mnd	kr 2 655	kr 2 730

**Redusert oppholdsbetaling og gratis kjernetid for 4- og 5-åringer avhengig av husholdningens inntekt følger forskrift til barnehageloven.*

Det henvises til Nittedal kommunes hjemmeside for nærmere informasjon.

KOST OG ANNET I BARNEHAGENE

Tjeneste		2016	2017
Kost	Per måned	kr 260	kr 265
For sen henting	Per påbegynte ½-time	kr 230	kr 235

SKJENKEBEVILLINGSGEBYR 2017

Gebyret er regulert av «FOR 2005-06-08 nr 538: Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv.»

Kapittel 6. Bevillingsgebyr

§ 6-1. Bevillingsgebyr på kommunal salgsbevilling for alkoholholdig drikk utenom Vinmonopolet og kommunal og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk fastsettes for ett kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet mengde alkoholholdig drikk.

0 Endret ved forskrift 24 juni 2016 nr. 816 (i kraft 1 juli 2016).

§ 6-2. Gebyret skal betales etter følgende satser:

Salg:

- 0,20 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1

- 0,55 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

Skjenking:

- 0,45 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1

- 1,20 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

- 3,95 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.

Bevillingsgebyret utgjør pr. år minimum kr 1570 for salg og kr 4900 for skjenking. Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere. For ambulerende bevilling kan bevillingsmyndigheten kreve et gebyr på inntil kr 350 pr. gang.

0 Endret ved forskrifter 8 des 2011 nr. 1218 (i kraft 1 jan 2012), 5 des 2012 nr. 1142 (i kraft 1 jan 2013), 26 nov 2013 nr. 1381 (i kraft 1 jan 2014), 8 des 2014 nr. 1547 (i kraft 1 jan 2015), 4 nov 2015 nr. 1294 (i kraft 1 jan 2016), 24 juni 2016 nr. 816 (i kraft 1 juli 2016), 23 nov 2016 nr. 1361 (i kraft 1 jan 2017).

§ 6-3. Bevillingsmyndigheten fastsetter frister for bevillingshavers innsendelse av oppgave over forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk og innbetaling av gebyr. Ved årets utløp skal bevillingshaver sende inn oppgave over faktisk omsatt mengde alkohol. Dersom det foreligger et avvik mellom tidligere oppgitt forventet omsetning og faktisk omsetning, kan bevillingsmyndigheten foreta en etterberegning og et etteroppgjør.

Vedlegg 3: Beskrivelse av styrkinger og kostnadsreduksjoner i sektorenes budsjetter

Sentrale poster

Tiltak i rådmannens forslag – endringer

Utbytte fra og salg til Nittedal-eiendom KF

Inkludert i budsjettet er et forslag om å øke utbyttet fra Nittedal-eiendom KF tilsvarende kravet til kostnadsreduksjon på 0,5 % i kommunen for øvrig. Økningen utgjør 0,34 mill. kroner årlig i handlingsplanperioden.

Tiltak i rådmannens forslag - styrking

Kirkens kommunale tilskudd

Rådmannen foreslår å øke tilskuddet til kirkelig fellesråd med 0,7 mill kr knyttet til nye stillinger til Rotnes kirke. Dette omfatter 0,8 årsverk kirketjener og 0,5 årsverk organist fra og med 2017.

Oppvekst og utdanningssektoren

Tiltak i rådmannens forslag - styrking

Tall i 1000 kr

Sektor for oppvekst og utdanning	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Midlertidig skolebygg Nittedal ungdomsskole/Rotnes	-	8 600	3 600	3 600
Midlertidig erstatning i byggefase Bjertnes barnehage	-	6 000	1 900	1 900
Midlertidig skolebygg Ulverud/Rotnes	-	3 000	2 000	2 000
Digitalisering oppvekst og utdanningssektoren - prosjekt	700	700	700	-
Legetjeneste skolehelsetjenesten	200	200	200	200
Økt antall plasseringer av barn	3 500	3 500	3 500	3 500
Frivilligsentralen - overføring av ansvar for tilskudd	488	488	488	488
Styrking spesped-team for førskolebarn	650	650	650	650
KST vedtak - finansiering av tiltak i sak om frivillighet	700	700	700	700
Sum oppvekst og utdanning	6 238	23 838	13 738	13 038

Midlertidig skolebygg Nittedal ungdomsskole/Rotnes

Posten gjelder midlertidig skolebygg til elevene ved først Nittedal ungdomsskole og deretter Rotnes skole, mens disse skolene er under bygging. Tiltaket er i tråd med kommunestyrets vedtak i KST-sak 96/16.

Midlertidig erstatning i byggefase Bjertnes barnehage

Posten gjelder midlertidig barnehagebygg til erstatning for Bjertnes barnehage i perioden mellom at Nittedal Ungdomsskole må rives og ny permanent Bjertnes barnehage er på plass ved Rotnes skole. Jf. KST-sakene 96/16 og 116/16.

Midlertidig skolebygg Ulverud/Rotnes

Posten gjelder nødvendig midlertidig kapasitetsøkning ved Ulverud og Rotnes skole. I tråd med KST-sak 116/16 avventer dette til 2018.

Digitalisering oppvekst og utdanningssektoren - prosjekt

Som oppfølging av KST-sak 79/16 styrkes stab i sektor for oppvekst og utdanning for en 3-årig periode med en stilling til digitalisering.

Legetjeneste skolehelsetjenesten

Helsestasjonen styrkes for å sikre legeressurs til gjennomføringen av førsteklasseundersøkelse etter nye nasjonale føringer.

Økt antall plasseringer av barn

Barnevernet styrkes som konsekvens av at de i 2016 har hatt mange nye plasseringer av barn i fosterhjem og institusjon.

Frivilligsentralen – overføring av ansvar for tilskudd

Det statlige tilskuddet til frivilligsentraler bortfaller fra og med 2017. Det kommunale tilskuddet til Frivilligsentralen økes derfor for å kompensere for dette bortfallet. Frivilligsentralens tilskudd i 2017 vil med dette være 0,82 mill. kroner. Rådmannen legger fram en sak hvor Frivilligsentralens framtidige behov for kommunale tilskudd blir vurdert i 2017.

Styrking spesped-team for førskolebarn

Teamet av spesialpedagoger for førskolebarn styrkes for å kunne ivareta økningen i antall barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehagene.

Kommunestyrets vedtak – finansiering av tiltak i sak om frivillighet

Kostnadsbudsjettet tilføres 0,7 mill kr pr år for å finansiere tiltak i egen sak om økonomisk støtte til frivillighet:

Tilskudd idrett 0-19 år	kr. 150'
Tilskudd kulturformidling	kr. 400'
GIF Storby	kr. 270'
Tilskudd skiforeningen	kr. 30'

Det opprettes ikke et aktivitetsfond, og kr. 150' omdisponeres til tiltakene ovenfor.

Tiltak i rådmannens forslag - kostnadsreduksjon

Rådmannen legger i forslaget til handlingsplan 2017-2020 opp til en samlet effektivisering og kostnadsreduksjon i sektorenes driftsbudsjetter på 0,5 prosent. Reduksjonene som foreslås tilsvarer regjeringens forslag til effektivisering av kommunesektoren på nasjonalt nivå. For oppvekst og utdanning utgjør 0,5 % følgende:

Tall i 1000 kr

0,5 % kostnadsreduksjon utgjør	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Oppvekst og utdanning	3 160	3 160	3 160	3 160

Planlagt kostnadsreduksjon Oppvekst og utdanning

Kostnadsreduksjonen i Oppvekst og utdanning fordeles slik:

- 2,9 mill kr på grunnskoleområdet (om lag 4 lærerårsverk og generelle kostnadsreduksjoner i sektoren)
- 220.000 kulturenheten jf. FSK-sak 100/16
- 4000 kr på Frivilligsentralen (0,5%)

Innsparingen på grunnskoleområdet vil øke gjennomsnittlig gruppestørrelse av elever pr lærer (lærertettheten reduseres). Rådmannen vil sørge for at det er gruppestørrelsen på 5-7. årstrinn som økes. Dermed videreføres satsningen på tidlig innsats på 1.-4. årstrinn.

Helse og velferdssektoren

Tiltak i rådmannens forslag - styrking

Tall i 1000 kr

Sektor for helse og velferd	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Hjemmetjenester kapasitetsøkning - forsert opptrapping	2 900	-	-	-
Forebyggende tjenester	2 000	2 000	2 000	2 000
Nye brukere og økte behov helse og omsorgstjenester	9 900	9 900	9 900	9 900
Sosialhjelp	2 500	2 500	2 500	2 500
Kommunal akutt døgnetenhet - somatikk og psykisk helse/rus	4 560	4 560	4 560	4 560
Økte kostnader til avtaleforpliktelser	1 300	1 300	1 300	1 300
Sum helse og velferd	23 160	20 260	20 260	20 260

Hjemmetjenester kapasitetsøkning – forsert opptrapping

Opptrappingen av hjemmetjenestene forseres for å sikre kapasitet til å gi alternative tjenester til institusjon og for å følge opp nye oppgaver etter samhandlingsreformen.

Forebyggende tjenester

En styrking av fysioterapitjenesten til barn/unge og voksne. Styrking av frisklivssentralen for å utvikle lærings- og mestringstilbud, samt styrking av støttekontakt/aktivitetstilbud.

Nye brukere og økte behov helse og omsorgstjenester

9,9 mill. kroner dekker kjente merutgifter pr. oktober 2016 til kjøp av botilbud, BPA, avlastning, omsorgslønn under enhet for tildeling

Sosialhjelp

Sosialhjelpsbudsjettet styrkes i tråd med nivå pr. oktober 2016.

Kommunal akutt døgnetenhet – somatikk og psykisk helse/rus

Kommunen får nå tildelt midler gjennom rammetilskuddet for å dekke utgifter til KAD
Fra 2017 er tilbudet utvidet til også å gjelde psykisk helse/rus.

Økte kostnader til avtaleforpliktelser

Beløpet dekker kjente prisøkninger i gjeldende avtaler og kontrakter.

Tiltak i rådmannens forslag - kostnadsreduksjon

Rådmannen legger i forslaget til handlingsplan 2017-2020 opp til en samlet effektivisering og kostnadsreduksjon i sektorenes driftsbudsjetter på 0,5 prosent. Reduksjonene som foreslås tilsvare regjeringens forslag til effektivisering av kommunesektoren på nasjonalt nivå. For helse og velferd utgjør 0,5 % følgende:

Tall i 1000 kr

0,5 % kostnadsreduksjon utgjør	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Helse og velferd	1 970	1 970	1 970	1 970

Planlagt kostnadsreduksjon Helse og velferd

Med bakgrunn i Agenda Kaupangs rapport om fremtidens eldreomsorg som anbefaler satsing på hjemmetjenester og forebygging foreslås rammekuttet under enhet for institusjon. Dette tilsvare om lag 3 årsverk.

Miljø og samfunnsutviklingssektoren

Tiltak i rådmannens forslag - styrking

Tall i 1000 kr

Sektor for miljø og samfunnsutvikling	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Snøbrøytingsavtaler	220	220	220	220
Driftstilskudd NRBR	620	620	620	620
Økt budsjetteramme enhet for plan, byggesak og geodata	470	470	470	470
3 stillinger Plan	2 700	2 700	2 700	900
Sentrum - arkitektkonkurranse strategisk områdeplan	1 500	-	-	-
Utredninger og konsulenter	3 000	1 500	1 500	1 500
Digitalisering av historisk byggesaksarkiv	1 500	1 500	-	-
Sum miljø og samfunnsutvikling	10 010	7 010	5 510	3 710

Snøbrøytingsavtaler

Beløpet gjelder prisøkning på snøbrøytingsavtaler og endring i vinterværet som de siste årene har gitt et annet brøyttemønster

Driftstilskudd NRBR

Beløpet gjelder økning av driftstilskudd til NRBR, j.fr NRBR sitt budsjettforslag

Økt budsjetteramme enhet for plan, byggesak og geodata

Beløpet dekker en tidligere feilført kostnad på selvkostområdene

3 stillinger plan

Beløpet dekker 1 fast stilling og 2 engasjementstillinger for å kunne gjennomføre nødvendig regulerings- og planarbeid ifm samfunnsutviklingen i kommunen

Sentrum – arkitektkonkurranse strategisk områdeplan

Beløpet dekker kostnader til gjennomføring av arkitektkonkurranse/parallelloppdrag for sentrumsområdet. Denne skal legge grunnlaget for videre detaljering og gjennomføring av sentrumsutviklingen.

Utredninger og konsulenter

Beløpet gjelder utredninger og konsulentbruk innen spesifikke områder som biologi og grunnundersøkelser, og som kommunen ikke har fagkompetanse på. Dette er knyttet til reguleringsplaner og til samfunnsutvikling. (Idrettshall i søndre, turvei sentrum, gang- og sykkelveier mm)

Digitalisering av historisk byggesaksarkiv

Beløpet gjelder oppstart av digitalisering av historisk byggesaksarkiv for å effektivisere saksbehandling og gi bedre tilgang til dokumenter for innbyggere.

Tiltak i rådmannens forslag - kostnadsreduksjon

Rådmannen legger i forslaget til handlingsplan 2017-2020 opp til en samlet effektivisering og kostnadsreduksjon i sektorenes driftsbudsjetter på 0,5 prosent. Reduksjonene som foreslås tilsvarer regjeringens forslag til effektivisering av kommunesektoren på nasjonalt nivå. For miljø og samfunnsutvikling utgjør 0,5 % følgende:

<i>Tall i 1000 kr</i>				
0,5 % kostnadsreduksjon utgjør	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Miljø og samfunnsutvikling	235	235	235	235

Planlagt kostnadsreduksjon Miljø og samfunnsutvikling

For sektoren foreslås planlagt kostnadsreduksjon som et likt kutt på alle områder. Kuttet vil ramme sommervedlikehold på veinettet, kommunens eget arealplanarbeid, vedlikehold av kartdatabaser, og miljøarbeidet. Sektorens øvrige oppgaver er innen selvkost eller i IKS og vertskommuner med avtaler og reduksjonen kan ikke tas der.

Stab- og støttesektoren

Tiltak i rådmannens forslag - styrking

Tall i 1000 kr

Sektor for stab og støtte	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Møtegodtgjørelse	262	262	262	262
Lisensøkning	1 000	1 000	1 000	1 000
Linjeleie	200	200	200	200
Utredning DGI	500	500	0	0
Serviceavtaler dataprogrammer	620	620	620	620
Arkiv - Katalogisering av papirarkivet	1 600	2 350	795	795
Økte kostnader til avtaleforpliktelser	270	270	270	270
Sum stab og støtte	4 452	5 202	3 147	3 147

Møtegodtgjørelse

Endringen er i tråd med reglement for godtgjøring, og økningen følger av dette.

Lisensøkning

Etter revisjon av lisenser for kommunen, oppjusteres budsjettposten for å dekke de faste utgifter. Dette harmonerer med kommunens økende bruk av digitale tjenester og funksjoner.

Linjeleie

Linjeleien gjelder tilknytning til flere datalinjer, herunder tilknytning til datalinje mot DGI.

Utredning DGI

Det er ikke spesifisert beløp for tilknytning til DGI. Som nevnt tidligere i dokumentet, vil dette fremføres så snart slike kalkyler foreligger. Posten «Utredning DGI» skal bidra til å gi et relevant bilde av totale kostnader ved et utstrakt samarbeid med DGI.

Det legges til grunn at kommunen i tråd med vedtak i Formannskapet gjennomfører vurdering av relevant tilknytningsform til DGI. Uavhengig av tilknytningsform, vil minste felles multiplum være at drift av basis applikasjoner iverksettes.

Serviceavtaler dataprogrammer

Prisjustering av konkrete serviceavtaler.

Arkiv – katalogisering av papirarkivet

Tiltak for å lukke avvik etter tilsyn med kommunens arkiver. Katalogisering og arkivering av kommunens arkiver.

Økte kostnader til avtaleforpliktelser

Faste kostnader til blant annet KS m.m.

Tiltak i rådmannens forslag - kostnadsreduksjon

Rådmannen legger i forslaget til handlingsplan 2017-2020 opp til en samlet effektivisering og kostnadsreduksjon i sektorenes driftsbudsjetter på 0,5 prosent. Reduksjonene som foreslås tilsvarer regjeringens forslag til effektivisering av kommunesektoren på nasjonalt nivå. For stab og støtte utgjør 0,5 % følgende:

<i>Tall i 1000 kr</i>				
0,5 % kostnadsreduksjon utgjør	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Stab og støtte	375	375	375	375

Planlagt kostnadsreduksjon Stab og støtte

Reduksjonen vil bli tatt som et generelt kutt i sektoren.

Vedlegg 4: Nittedal kirkelige fellesråds økonomiplan 2017-2020

ØKONOMIPLAN 2017 – 2020

NÅ BYGGER VI ROTNES KIRKE

Kirkemøtet har vedtatt følgende visjon for Den norske kirke:

Mer himmel på jord

MISJON/VERDIER:

Kirken vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus ved å være:

Bekjennende	Vi tilber og bekjenner troen på den treenige Gud sammen med den verdensvide kirken.
Åpen	Vi er et fellesskap preget av likeverd, deltakelse og respekt for mangfold.
Tjenende	Vi viser barmhjertighet, fremmer rettferdighet og verner om skaperverket.
Misjonerende	Vi vitner om Jesus Kristus lokalt og globalt.

Denne overordnede visjon gjenspeiles i menighetsrådenes visjoner:

- **Mennesker – Mangfold – Muligheter; Den kristne tro som orienteringspunkt og ressurs for livet** (Nittedal menighetsråd)
- **Nær Kristus i ord og handling, himmelvendt og jordnær** (Hakadal menighetsråd)

STRATEGISKE MÅL FOR DEN NORSKE KIRKE I BORG FOR PERIODEN 2015-2020:

1. Flere deltar i og opplever gudstjenesten som et inkluderende og trosstyrkende fellesskap.
2. Flere søker dåp, og deltar i trosopplæring.
3. Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.

Nittedal kirkelige fellesråd ønsker at **kirken skal være en viktig bidragsyter og ressurs for å skape et godt lokalsamfunn preget av nærhet, omsorg og engasjement.**

Vi tror at en livskraftig kirke vil gjøre kommunen til et bedre sted å bo. Dette mener vi blant annet fordi:

- kirken i Nittedal er i nærkontakt med alle slags mennesker gjennom alle livsfaser, fra vugge til grav, i glede så vel som i sorg
- 68,5 % av kommunens innbyggere er medlemmer av Den norske kirke
- kirken bidrar til fellesskapsfølelse, forankring, mening, støtte, i høytidelige og kritiske situasjoner i livet
- kirken driver et stort arbeid for barn og ungdom med mange forskjellige tilbud

- kirken er en sentral kulturbærer i kommunen, og kirkebygg og kirkegårder representerer tilknytning både til det evige og til slektene som har gått foran

KIRKELIG FELLESRÅDS ANSVAR

Etter kirkeloven § 14 skal kirkelig fellesråd i hver kommune "ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomheten i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen".

Kirkelig fellesråd er ansvarlig for:

- bygging, drift og vedlikehold av kirker
- anlegg, drift og forvaltning av gravplasser
- opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett
- anskaffelse og drift av menighets- og prestekontor
- anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring

KOMMUNENS ANSVAR

Etter kirkeloven § 15 skal kommunen utrede følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker
- utgifter til anlegg og drift av gravplasser
- utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og utgifter til daglig leder av kirkelig fellesråd
- driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold
- utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring
- utgifter til kontorhold for prester

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.

Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for:

- at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner
- at nødvendig kirkelige tjenester kan ytes
- at arbeidsforholdene for de kirkelige tilsatte er tilfredsstillende

- at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp

VURDERING AV FELLESRÅDET ØKONOMISKE SITUASJON

Driftsregnskap 2015 ble gjort i opp med et mindreforbruk på kr. 79 000,-

Investeringsregnskap viser merforbruk på kr. 235 513,-. Av dette merforbruket har orgelprosjektet i Hakadal et merforbruk på kr. 230 913,- og egenkapitaltilskudd KLP et udekket beløp på kr. 4.610,-. Orgelprosjektets merforbruk er ca. kr. 100 00,- høyere enn forventet. Det skyldes at regnskapsteknisk feilføring. Renter fra kapital ny kirke på kr. 127 823,-, er ført på bundet fond orgel Hakadal. Det betyr at vi beregnet en finansiering som reelt ikke eksisterte. Feilføringen ble ikke oppdaget før i 2016.

Merforbruket er vedtatt dekket inn med å benytte regnskapsoverskuddet 2015 og frie disposisjonsfond.

Kirkelig fellesråds økonomi er fortsatt krevende og det er ikke rom for uforutsette kostnader innenfor eksisterende rammer.

BEHOV UTOVER HANDLINGSPLAN 2016-2019

Kirkelig fellesråd mottar i 2016 et driftstilskudd fra Nittedal kommune på kr. 8 224 000,- (inkl. verdien av tjenesteytingsavtalen kr. 975 000,-).

BEMANNING

Sommerbemanning kirkegårdene

Det er positivt at sommerbemanningen på gravplassene når ligger inne i hele handlingsplanperioden.

Ungdomsarbeider

Fellesrådet har gjennom flere år anmodet kommunestyret om å bevilge penger slik at stillingen som ungdomsarbeider kan økes fra 50 til 100 %. Menighetene har ikke rom for å dekke mer enn den 50 % stillingen som nå finansieres gjennom frivillige gaver.

Ungdomsklubben Pluss har 186 betalende medlemmer. Hver fredag er gjennomsnittlig 100 ungdommer på Pluss og på storsamlingene en gang i måneden er det gjennomsnittlig 150. Ungdomsarbeidet vokser år for år. Med ny kirke og nye ungdomslokaler vil trolig arbeidet vokse enda mer.

Mange av arenaene for ungdom i Nittedal er prestasjonsrelatert. I motsetning er Pluss i stor grad relasjonsrelatert og er kjent som et inkluderende miljø.

Ungdomsarbeideren nyter stor tillit og det er et stort behov for samtaler og oppfølging. Det er svært krevende over tid å håndtere dette innenfor den 50 % stillingen vi nå har.

Vi er overbevist om at dette ungdomsarbeidet er et forebyggende og positivt arbeid som fortjener økt støtte, og som nå og i framtiden kan spare kommunen for betydelige utgifter.

Informasjon og frivillighetskoordinator

Kirken har behov for å styrke frivilligheten og bedre informasjonsarbeidet vårt. Derfor ønsker vi å tilsette noen som kan ha særlig fokus på rekruttering og oppfølging av frivillige, og på å utvikle informasjonsarbeidet.

Bemanningsøkning som følge av ny kirke

Kirkelig fellesråd, ansatte og frivillige ser med forventning og glede fram til å ta i bruk ny kirke. All erfaring med nye kirkebygg tilsier økt aktivitet og engasjement. Ny kirke med stor aktivitet vil kreve **en kirketjener i full stilling**. 20 % stillingen som kirketjener på Betel vil inngå i denne stillingen. Vi vil også gjøre oppmerksom på at klokkertjenesten, som ifølge kirkeloven er et kommunalt ansvar å gi utgiftsdekning for, i en årrekke har blitt utført av frivillige.

Arbeidsoppgavene for kirketjener vil blant annet være praktisk tilrettelegging før, under og etter gudstjenester og kirkelige handlinger. Avlaste frivillige og ansatte med klargjøring og rydding av lokalene. Sørge for at alle rom til enhver tid er innbydende og tilrettelagt.

Ny kirke med stor aktivitet vil også utløse behov for å øke den totale stillingsstørrelse på kirkemusikk med 50%.

Kirkelig fellesråd og Nittedal kommune er enige om at renhold, drift og vedlikehold av Rotnes kirke utføres av Nittedal Eiendom KF. Utgiftene til dette blir en del av tjenesteytingsavtalen mellom kommunen og kirkelig fellesråd. Utgifter til dette er derfor ikke tatt inn i denne økonomiplanen.

VEDLIKEHOLD

Det er behov for en permanent økning til generelt vedlikehold på kr. 100 000,-.

Det kommunale tilskuddet gjør det ikke mulig å ha et tilfredsstillende løpende vedlikehold og gir heller ikke rom for uforutsette utgifter. Resultatet er en forholdsvis lang liste med vedlikeholdsbehov. Eksempelvis oppgradering av dåpssakristiet, maling alterring, slitte benker og annet interiør i Nittedal kirke.

ENGANGSTILAK

Som følge av at kirkegårdsarbeider i Hakadal flytter sitt kontor til det nye driftsområdet for gravplassen, åpner det for å gjøre noe med kjøkkenet i Hakadal kirkestue. Kjøkkenet er gammelt, trangt og holder ikke nødvendig standard. Det er stort behov for reovering av dette.

Behovet for driftstilskudd for perioden 2017-2020 er betydelig høyere enn dagens nivå. Nummereringen indikerer prioriteringen mellom tiltakene.

BEMANNING:	2017	2018	2019	2020
1. 0,8 stilling kirketjener	350 000	350 000	350 000	350 000
0,5 stilling organist	325 000	325 000	325 000	325 000
2. 0,5 stilling ungdomsarbeider	275 000	275 000	275 000	275 000
3. 1,0 stilling info/koord.frivillige			500 000	500 000
VEDLIKEHOLD				
Generell økning vedlikehold	100 000	100 000	100 000	100 000
ENGANGSTILTAK				
Kjøkken Hakadal kirkestue	200 000			
SUM ØKNING	1 250 000	1 050 000	1 550 000	1 550 000

INVESTERINGSBEHOV

Oppvarming Nittedal kirke

Oljefyringsanlegg i kommunen skal utfases og Nittedal Eiendom foretar en kartlegging av oljefyranleggene i kommunen, innbefattet anlegget i Nittedal kirke.

Nittedal kirke har et oljefyranlegg fra 1968 som sekundærvarmekilde. Rørovnene under kirkebenkene (ikke ovner under de 5-6 bakerste benkerekkene) har ikke tilstrekkelig kapasitet til rask oppvarming av kirken, og på kalde dager er totalkapasiteten for dårlig. I vinter hadde vi store problemer med å holde tilfredsstillende varme i kirken.

Det er for tidlig å si noe om kostnad for erstatning av oljefyren så beløpet som er satt opp er meget usikkert, og vil ikke bli klart før endelig løsning er valgt.

Utskifting traktorklipper Nittedal kirkegård

Vi har to traktorklippere. Den eldste er fra 2005 og den andre fra 2009.

Automatisering kirkeklokker

Det er forbundet med stor risiko å gå opp de bratte og smale trappene til klokkene. Ved kraftig vind kreves mye styrke for å åpne lukene. Ved automatisering kan kirkeklokker og luker betjenes fra et panel i sakristiet eller programmeres inn på forhånd. Kiming i forbindelse med høytider kan da skje uten at kirketjener må dra til kirken. Det vil være lettere å få vikarer som kirketjener, siden svært mange kvier seg for å klatre opp i kirketårnet for å ringe.

Asfaltering parkeringsplass Nittedal kirke

Bruken og presset på parkeringsplassen har økte betydelig etter at kirkestua ble tatt i bruk. Det er derfor et stort behov for å asfaltere og oppmerke parkeringsplassen slik at den kan utnyttes optimalt, forhindre parkeringskaos og redusere støvplager.

Investeringsbehovene i perioden er satt opp i prioritert rekkefølge. Tallene er oppgitt i hele tusen:

INVESTERINGER	2017	2018	2019	2020
Ny varmekilde Nittedal kirke	800			
Plenklipper Nittedal kirkegård	125			
Automatisering kirkeklokker Nittedal		300		
Automatisering kirkeklokker Hakadal			300	
Asfaltering parkeringsplass Nittedal kirke		400		
SUM	925	700	300	

Vedlegg 5: Identifiserte investeringsbehov i perioden 2021-2027

Under fremkommer identifiserte store investeringsbehov som ligger rett i etterkant av handlingsplanperioden 2017-2020.

Oversikten viser at store investeringer, i hovedsak innen oppvekst og utdanning, vil medfører behov for egenkapital til investeringer på rundt 83 mill. kroner i perioden i tillegg til et låneopptak på rundt 249 mill. kroner.

Beløp i 1000 kr

Ulverud skole (Anslått 2024-25)	85 000
Rotnes skole (2021)	246 000
Dagsenter (2021)	35 000
Bjertnes barnehage (2021)	48 500
Sum investeringer	414 500

Finansiering	
MVA kompensasjon	82 900
Egenkapital 25 %	82 900
Lån	248 700
Sum finansiering	414 500

Vedlegg 6: Eksempler på alternativer: kostnadsreduksjoner og eiendomsskatt

I rådmannens forslag til handlingsplan er det lagt inn forutsetninger om 0,5 prosent kostnadsreduksjon i sektorenes rammer, en økning i eiendomsskatten til 3 promille og reduksjon i fritak for eiendomsskatt for nybygde boliger fra 3 til 2 år.

Kostnadsreduksjonen og økningen i eiendomsskatt som er inkludert i rådmannens forslag utgjør samlet 23,1 mill. kroner årlig og vises under sammen med kommuneplanmålene innen sunn økonomi. 23,1 mill. kroner utgjør til sammen om lag 33 årsverk.

Kostnadsreduksjoner på 0,5 prosent utgjør rundt **8 årsverk**. I rådmannens forslag til handlingsplan nås målet om 25 prosent egenkapitalfinansiering av investeringer, mens netto driftsresultat og frie midler på disposisjonsfond oppnås i enkelte år i perioden.

Alternativ 0 - Rådmannens forslag: 0,5 prosent kostnadsreduksjon, økt eiendomsskatt til 3 promille

Tall i 1000 kr

Inkludert i rådmannens forslag	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Kostnadsreduksjoner: 0,5 % reduksjon rammer	5 740	5 740	5 740	5 740
Eiendomsskatt: 3 promille, uendret bunnfradrag 1,0 mkr	17 350	17 350	17 350	17 350
Sum	23 090	23 090	23 090	23 090
Måloppnåelse kommuneplanmål				
Netto driftsresultat - mål 2,5 %	1,5 %	0,6 %	1,8 %	2,7 %
Egenkapitalfinansiering investeringer - mål 25 %	25,0 %	25,0 %	25,0 %	25,0 %
Frie midler på disposisjonsfond - mål 5 %	10,5 %	7,8 %	3,1 %	2,0 %

Kommuneplanmålene innen sunn økonomi kan oppnås på flere måter. Under vises noen alternativer til rådmannens forslag. Alternativ 1 og alternativ 2 gir om lag de samme økonomiske konsekvensene for kommunen totalt, men sammensetningen mellom kostnadsreduksjon og eiendomsskatt er forskjellige. Alternativ 3 er et alternativ som svekker kommunens resultater med om lag 9 mill. kroner i forhold til rådmannens forslag, mens alternativ 4 viser hvordan kommunens resultater kan bedres med ca 12,5 mill. kroner og dermed oppnå alle kommuneplanmålene innen sunn økonomi i handlingsplanperioden.

Alternativ 1: 2 prosent kostnadsreduksjon, uendret eiendomsskatt

Bedringen av kommunens netto driftsresultat med 23 mill. kroner kan oppnås på flere måter. Et alternativ er å holde eiendomsskatten uendret og kun gjennomføre kostnadsreduksjoner. Dette alternativet vil kreve kutt i sektorenes rammer på 2 prosent, noe som tilsvarer rundt **33 årsverk**. Alternativet er vist under:

Tall i 1000 kr

Alternativ 1: Kun kostnadsreduksjoner	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Kostnadsreduksjoner: 2% reduksjon rammer	22 950	22 950	22 950	22 950
Eiendomsskatt: Uendret på 2016 nivå - 2 promille, bunnfradrag 1,0 mkr	0	0	0	0
Sum	22 950	22 950	22 950	22 950
Måloppnåelse kommuneplanmål				
Netto driftsresultat - mål 2,5 %	1,5 %	0,6 %	1,8 %	2,7 %
Egenkapitalfinansiering investeringer - mål 25 %	25,0 %	25,0 %	25,0 %	25,0 %
Frie midler på disposisjonsfond - mål 5 %	10,5 %	7,8 %	3,1 %	2,0 %

Alternativ 1 som beskrevet over medfører ingen endring i måloppnåelse for kommuneplanmålene i forhold til rådmannens forslag.

Alternativ 2: 1 prosent kostnadsreduksjon, økning av eiendomsskattesats til 3 promille og økt bunnfradrag til 1,25 mill. kroner

Et annet alternativ vil være å gjennomføre 1 prosent kostnadsreduksjon kombinert med en økning av eiendomsskatten til 3 promille og samtidig øke bunnfradraget for bolig og fritidseiendom til 1,25 mill. kroner. Kostnadsreduksjoner på 1 prosent utgjør rundt **16 årsverk**. Dette alternativet har følgende effekter:

Tall i 1000 kr

Alternativ 2: Kostnadsreduksjon og eiendomsskatt	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Kostnadsreduksjoner: 1% reduksjon rammer	11 500	11 500	11 500	11 500
Eiendomsskatt: 3 promille, økt bunnfradrag til 1,25 mkr	12 500	12 500	12 500	12 500
Sum	24 000	24 000	24 000	24 000
Måloppnåelse kommuneplanmål				
Netto driftsresultat - mål 2,5 %	1,6 %	0,7 %	1,8 %	2,8 %
Egenkapitalfinansiering investeringer - mål 25 %	25,0 %	25,0 %	25,0 %	25,0 %
Frie midler på disposisjonsfond - mål 5 %	10,6 %	7,9 %	3,3 %	2,3 %

Alternativ 2 som beskrevet over medfører en marginal bedring i netto driftsresultat i forhold til rådmannens forslag, men ellers ingen endringer i måloppnåelse for kommuneplanmålene.

Alternativ 3: 0,5 prosent kostnadsreduksjon, økning av eiendomsskattesats til 2,5 promille, uendret bunnfradrag og redusert egenfinansiering av investeringer til 15 prosent

Et tredje alternativ kan være kombinasjonen av kostnadsreduksjoner på 0,5 prosent, økt eiendomsskatt til 2,5 promille og uendret bunnfradrag på 1 mill. kroner bolig og fritidseiendom og samtidig redusere egenkapitalfinansieringen av investeringer til 15 prosent. Kostnadsreduksjoner på 0,5 prosent utgjør rundt **8 årsverk**.

Ved å redusere egenkapitalfinansieringen av investeringer oppnås målet om å ha frie midler på disposisjonsfond på 5 prosent. Samtidig er effekten av dette at lånegjelden og kostnadene til å betjene lån øker, og netto driftsresultat svekkes. Renterisikoen ved økt lånegjeld øker samtidig, dette er ikke synliggjort i tabellen under. Effekten av alternativet på kommuneplanmålene er som følger:

Tall i 1000 kr

Alternativ 3: Kostnadsreduksjon,eiendomsskatt, mer lån	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Kostnadsreduksjoner: 0,5 % reduksjon rammer	5 740	5 740	5 740	5 740
Eiendomsskatt: 2,5 promille, uendret bunnfradrag 1,0 mkr	8 500	8 500	8 500	8 500
Sum	14 240	14 240	14 240	14 240
Måloppnåelse kommuneplanmål				
Netto driftsresultat - mål 2,5 %	0,9 %	0,1 %	1,2 %	2,1 %
Egenkapitalfinansiering investeringer - mål 25 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %
Frie midler på disposisjonsfond - mål 5 %	10,5 %	8,8 %	6,3 %	6,4 %

Alternativ 3 medfører en svekkelse av driftsresultatene med 8,9 mill. kroner årlig og netto driftsresultat i prosent blir svakere.

Alternativ 4: 0,5 prosent kostnadsreduksjon, økning av eiendomsskattesats til 4 promille, uendret bunnfradrag

Dersom kommuneplanmålene for sunn økonomi skal nås i perioden er det behov for å bedre resultatene hvert år i handlingsplanperioden med om lag 12 mill kroner i forhold til rådmannens forslag. Et alternativ for å oppnå dette kan være å foreta kostnadsreduksjoner på 0,5 prosent tilsvarende det som ligger inne i rådmannens forslag og samtidig øke eiendomsskatten til 4 promille med uendret bunnfradrag på 1 mil. kroner. Dette alternativet har følgende effekter:

Tall i 1000 kr

Alternativ 4: Kostnadsreduksjon, eiendomsskatt	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Kostnadsreduksjoner: 0,5 % reduksjon rammer	5 740	5 740	5 740	5 740
Eiendomsskatt: 4 promille, uendret bunnfradrag 1,0 mkr	29 900	29 900	29 900	29 900
Sum	35 640	35 640	35 640	35 640
Måloppnåelse kommuneplanmål				
Netto driftsresultat - mål 2,5 %	2,3 %	1,5 %	2,6 %	3,5 %
Egenkapitalfinansiering investeringer - mål 25 %	25,0 %	25,0 %	25,0 %	25,0 %
Frie midler på disposisjonsfond - mål 5 %	11,4 %	9,4 %	5,5 %	5,2 %

Alternativ 4 viser at med en kostnadsreduksjon på 0,5 prosent i sektorene og 4 promille eiendomsskatt vil driftsresultatet bedres og gjennomsnittlig være på 2,5 prosent i perioden, med enkelte svingninger mellom år. Kommuneplanmålene om egenkapitalfinansiering av investeringer og frie midler på disposisjonsfond oppnås med dette alternativet alle år i perioden.

Eksemplene over viser konsekvensene av et utvalg av alternativer til rådmannens forslag som viser to alternative innretninger for å oppnå samme økonomiske resultat, ett alternativ som svekker de økonomiske resultatene og ett som styrker dem.

Vedlegg 7: Enhetenes budsjettammer

Alle tall i hele 1000 NOK.

Helse og velferdssektor

Kommunalsjef helse og velferd

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	6 425	6 425	6 425	6 425
Fra Helse	21 384	21 384	21 384	21 384
Lønnsjustering 01.05.16	474	474	474	474
Kommunal akutt døgnetenhet - somatikk og psykisk helse/rus	4 560	4 560	4 560	4 560
Økte kostnader til avtaleforpliktelser	613	655	655	655
Sum	33 456	33 498	33 498	33 498

Bolig og tilflytting

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	1 800	1 800	1 800	1 800
Fra NAV 1,5 årsverk	1 063	1 063	1 063	1 063
Etablerings- og utbedringstilskudd fra NAV	50	50	50	50
Økte kostnader til avtaleforpliktelser til bolig og tilflytning	137	95	95	95
Fra Tildeling	576	576	576	576
Sum	3 626	3 584	3 584	3 584

Tildeling

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	53 903	53 903	53 903	53 903
Fra Helse	2 344	2 344	2 344	2 344
Til Bolig og tilflytning	-576	-576	-576	-576
Økte kostnader til avtaleforpliktelser til tildeling	550	550	550	550
Lønnsjustering 01.05.16	287	287	287	287
Nye brukere og økte behov helse og omsorgstjenester	9 900	9 900	9 900	9 900
Refusjon ressurskrevende tjenester	-32 376	-32 376	-32 376	-32 376
Sum	34 032	34 032	34 032	34 032

Helse

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	46 734	46 734	46 734	46 734
Overført til kommunalsjef helse- og velferd	-21 360	-21 360	-21 360	-21 360
Overført til tildelingsenheten	-2 344	-2 344	-2 344	-2 344
Overført til NAV	-1 520	-1 520	-1 520	-1 520
Overført til ny enhet psykisk helse og rus	-21 510	-21 510	-21 510	-21 510
Sum	0	0	0	0

Mangfold og inkludering

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	89 763	89 763	89 763	89 763
Lønnsjustering 01.05.16	1 730	1 730	1 730	1 730
Forebyggende tjenester	348	348	348	348
Økt husleie 2017	303	303	303	303
Sum	92 144	92 144	92 144	92 144

Institusjon

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	97 467	98 967	98 967	98 967
Lønnsjustering 01.05.16	1 678	1 678	1 678	1 678
Økt husleie 2017	1 600	1 600	1 600	1 600
0,5 % kostnadsreduksjon	-1 970	-1 970	-1 970	-1 970
Serviceboligene Skytta flyttes fra enhet for HFR	12 413	12 413	12 413	12 413
Sum	111 188	112 688	112 688	112 688

Hjemmetjenester, forebyggende og rehabilitering (HFR)

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	74 429	77 329	77 329	77 329
Lønnsjustering 01.05.16	1 254	1 254	1 254	1 254
Økt husleie 2017	274	274	274	274
Forebyggende tjenester	1 652	1 652	1 652	1 652
Serviceboligene Skytta flyttes til enhet for institusjon	-12 413	-12 413	-12 413	-12 413
Hjemmetjenester kapasitetsøkning - forsert opptrapping	2 900	0	0	0
Sum	68 096	68 096	68 096	68 096

NAV

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	29 081	29 081	29 081	29 081
Fra Helse	1 520	1 520	1 520	1 520
Til Enhet for bolig og tilflytning 1,5 årsverk	-1 063	-1 063	-1 063	-1 063
Etablerings- og utbedringstilskudd til bolig og tilflytning	-50	-50	-50	-50
Lønnsjustering 01.05.16	312	312	312	312
Økt husleie 2017	325	325	325	325
Sosialhjelp	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum	32 625	32 625	32 625	32 625

Psykisk helse og rus

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	0	0	0	0
Overført fra enhet for helse	21 486	21 486	21 486	21 486
Lønnsjustering 01.05.16	329	329	329	329
Økt husleie 2017	112	112	112	112
Sum	21 927	21 927	21 927	21 927

Oppvekst og utdanningssektor

Kommunalssjef oppvekst og utdanning

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	4 102	4 102	4 102	4 102
Lønnsjustering 01.05.16	138	138	138	138
Digitalisering oppvekst og utdanningssektoren - prosjekt	700	700	700	0
Sum	4 940	4 940	4 940	4 240

Barnehager og forebyggende tjenester

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	236 719	236 769	236 769	236 769
Lønnsjustering 01.05.16	1 584	1 584	1 584	1 584
Økt husleie 2017	24	24	24	24
Legetjeneste skolehelsetjenesten	200	200	200	200
Midlertidig erstatning i byggefase Bjertnes barnehage	0	6 000	1 900	1 900
Sum	238 527	244 577	240 477	240 477

Kultur

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	35 391	35 391	35 391	35 391
Lønnsjustering 01.05.16	319	319	319	319
Nedgang husleie 2017	-42	-42	-42	-42
Frivilligsentralen - overføring av ansvar for tilskudd	488	488	488	488
0,5 % kostnadsreduksjon Frivilligsentralen	-4	-4	-4	-4
KST-vedtak finansiering sak om frivillighet	730	730	730	730
Sum	36 882	36 882	36 882	36 882

PPT

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	14 323	14 323	14 323	14 323
Lønnsjustering 01.05.16	418	418	418	418
Styrking spesped-team for førskolebarn	650	650	650	650
KST-vedtak finansiering sak om frivillighet	-250	-250	-250	-250
Sum	15 141	15 141	15 141	15 141

Barnevern

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	36 220	36 220	36 220	36 220
Lønnsjustering 01.05.16	543	543	543	543
Økt antall plasseringer av barn	3 500	3 500	3 500	3 500
Sum	40 263	40 263	40 263	40 263

Grunnskolen

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	317 164	317 164	317 164	317 164
Lønnsjustering 01.05.16	5 798	5 798	5 798	5 798
Økt husleie 2017	2 092	2 092	2 092	2 092
0,5 % kostnadsreduksjon	-2 936	-2 936	-2 936	-2 936
Midlertidig skolebygg Nittedal ungdomsskole/Rotnes	0	8 600	3 600	3 600
Midlertidig skolebygg Ulverud/Rotnes	0	3 000	2 000	2 000
Sum	322 118	333 718	327 718	327 718

Miljø og samfunnsutviklingssektor

Kommunalsjef miljø og samfunnsutvikling

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	6 495	6 495	6 495	6 495
Lønnsjustering 01.05.16	71	71	71	71
Sentrumsidler til Plan	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Digitalisering av historisk byggesaksarkiv	1 500	1 500	0	0
0,5 % kostnadsreduksjon	-235	-235	-235	-235
Sum	6 331	6 331	4 831	4 831

Plan, byggesak og geodata

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	6 094	5 744	5 744	5 744
Lønnsjustering 01.05.16	198	198	198	198
Økt budsjettramme enhet for plan, byggesak og geodata	470	470	470	470
3 stillinger Plan	2 700	2 700	2 700	900
Sentrum - arkitektkonkurranse strategisk områdeplan	1 500	0	0	0
Utredninger og konsulenter	3 000	1 500	1 500	1 500
Sentrumsidler	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum	15 462	12 112	12 112	10 312

Kommunalteknikk

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	32 730	31 345	30 910	30 475
Lønnsjustering 01.05.16	43	43	43	43
Snøbrøytingsavtaler	220	220	220	220
Driftstilskudd NRBR	620	620	620	620
Trafikksikkerhetstiltak ihht plan, netto etter tilskudd Aksjon skoleveg	345	0	0	0
KST-vedtak taksering eiendomsskatt	150	0	0	0
Sum	34 108	32 228	31 793	31 358

Stab og støttesektor

Administrasjon

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	16 039	14 864	16 039	14 864
Lønnsjustering 01.05.16	110	110	110	110
Møtegodtgjørelse	262	262	262	262
0,5 % kostnadsreduksjon	-375	-375	-375	-375
Sum	16 036	14 861	16 036	14 861

Human resources (HR)

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	14 934	14 934	14 934	14 934
Lønnsjustering 01.05.16	316	316	316	316
Økte kostnader til avtaleforpliktelser	270	270	270	270
Sum	15 520	15 520	15 520	15 520

Kommunikasjon og samfunnskontakt

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	19 160	19 160	19 160	19 160
Lønnsjustering 01.05.16	133	133	133	133
Økt husleie 2017	538	538	538	538
Arkiv - Katalogisering av papirarkivet	1 600	2 350	795	795
Sum	21 431	22 181	20 626	20 626

Økonomi

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	12 926	12 926	12 926	12 926
Lønnsjustering 01.05.16	329	329	329	329
Sum	13 255	13 255	13 255	13 255

IKT

	2017	2018	2019	2020
Ramme HP 2016-2019	12 268	12 268	12 268	12 268
Lønnsjustering 01.05.16	129	129	129	129
Lisensøkning	1 000	1 000	1 000	1 000
Linjeleie	200	200	200	200
Utredning DGI	500	500	0	0
Serviceavtaler dataprogrammer	620	620	620	620
Sum	14 717	14 717	14 217	14 217

NITTEDALKOMMUNE
der storby møter marka

Sentralbord: 67 05 90 00

Epost: postmottak@nittedal.kommune.no

Besøksadresse: Rådhusveien 1, 1482 Nittedal

www.nittedal.kommune.no

